The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi."
Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Editorial and Business Office: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada.
Telephones: EM 8-0792, EM 8-3239.
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A. Telephone LOrraine 7-6470.
Chicago: Editor — K. Ķezbers, 2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
WEDNESDAY, JULY 22, 1964.

LATVIJA
AMERIKĀ

59. n-rs. TREŠDIEN, 1964. GADA 22. JŪLIJĀ 14. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS
Redakcija un kantoris: 123 Huron Street Toronto, Ont., Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792 vakaros tālrunis — 766-2001
Ņujorkas redakcijas vadītājs red. V. Irbe, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A. Tālrunis LOrraine 7-6470.
Čikāgas redakcijas vadītājs red. K. ĶEZBERS, 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A. Tālrunī. JI 2-2324, BR 8-8681.

Eriks A. Dunduru

MŪSU NACIONĀLPOLITISKĀ STĀJA UN UZDEVUMS

Savienotās Valstis jo bieži apzīmē par BRĪVĪBAS BĀKU visām pasaules tautām, un laikmetu, kurā dzīvojam, — par tautu brīvības cīņu laikmetu, kurā jāiznīcina verdzības un koloniālisma paliekas, atjaunojot un stiprinot brīvību un cilvēku tiesības.

Šiem cēlajiem apgalvojumiem un pravietojumiem izskanot, dzīves īstenība vēstī, ka brīvības saule vairs neskar 1/3 mūsu planētas. Verdzībā savas dienas vada pāri par 1 miljardu nelaimīgu cilvēku.

Cīstenība rāda nepildītus solījumus, tukšus apgalvojumus, aizbildinājumus, netaisnības, kļūšanu un iztapšanu apspiedējiem.

„Kur palicis Brīvības Zvans un tā zvanītāji?" izskan pasaules telpā un atbilde nav jāmeklē tālu.

Piecelas pāštaisnie rietumos un vergu važu kalēji austrumos, lai pasludinātu, ka brīvība, gandrīz vai visā pilnībā, esot atjaunota Afrikā un Āzijā.

Tad vārdu ņem maza saujiņa brīvības cīnītāju un, norādot uz apspiedējiem austrumos, apsūdz pasaules divkosību un glēvulību, bet viņu balsis it kā pazūd pārgudro, neticīgo un ienaidnieku korī. Snauž vienaldzīgie, klusē tie, kas saprot, bet grib pelnīt, raud austrumi un cieš.

Tāda ir mūsu pasaule 20. gadu simteņa otrā pusē.

Lai man ir atļauts paraudzīties aiz priekškara, kas aizsedz tautas acīm tos spēkus un varu, kas formulē un izstrādā ASV ārpolitikas kursu un pārliecina ASV valdību tam sekot.

Ja pašreizējo ASV ārpolitiku gribētu pilnīgi raksturot, tad tā būtu jādēvē par sadarbības politiku ar ienaidnieku, rezervējot tiesības to tanī pašā laikā apkarot.

Paviršā pieejā šāds raksturojums varētu likties neloģisks, jo kas gan apkaros ienaidnieku un to tanī pašā laikā sadarbosies?

Lai izprastu šo it kā šķietamo divkosību, mums jāiedziļinās teorijās, ko beidzamo gadu laikā atvasinājuši zinātnieki un domātāji, valdības uzdevumā pētīdami pasaules miera problēmas un meklēdami jaunus ceļus rietumu un austrumu ideoloģiskā konflikta miermīlīgai atrisināšanai.

Jau 1961. gada rudenī, kad Ārlietu ministrija publicēja dokumentu ar nosaukumu Freedom from War, kļuva skaidrs, ka ASV iecerējusi jaunu ārpolitikas kursu, kas tālākā nākotnes skatījumā tiešā veidā skartu Savienoto Valstu suverēnitāti.

Šai dokumentā konstatēts, ka sākarā ar revolūcionāriem izgudrojumiem moderno ieroču laukā laikā, kad pasaule atrodas nopietnu ideoloģisku konfliktu stāvoklī, cilvēce ir nonākusi varbūtēja kodolieroču kara briesmās. „Lai šīs briesmas novērstu, ASV ierosinājušas 16. Apvienoto Nāciju plenarsapulcē plānu par vispārēju un pilnīgu atbruņošanos miermīlīgā pasaulē," teikts šī dokumenta ievadā.

Pēc šī plāna iecerētā atbruņošanās visas pasaules mērogā notiktu 3 pakāpēs, pie kam katra pakāpe pakļaujama stingrai starptautiskai kontrolei. Gala rezultātā katra valsts būtu tiesīga paturēt tikai minimāli nepieciešamos spēkus iekšējās drošības uzturēšanai. Apbruņojums būtu tikai konvencionālie ieroči. Pasaules mieru tad garantētu Apvienoto Nāciju miera armija, kas novērstu domstarpības atsevišķu valstu starpā.

Lai cik ūtopisks šis plāns arī izklausītos, tā iedzīvināšana ir sākusies, un tas kā sastāvdaļa iekļauts oficiālā ASV ārpolitikas nākotnes kursā.

Lielvalstu atbruņošanās delegācijas Ženēvā nepārtraukti kaļ plānus atbruņošanās tālākai iedzīvināšanai. Neuzbrukšanas līgums starp NATO un Varšavas pakta valstīm nereti tiek minēts kā cena, kas rietumiem būtu jāmaksā, lai „piedabūtu" Padomju Savienību pie nozīmīgākiem nolīgumiem tālākā atbruņošanās procesā.

Komūnisma praktiskās izpausmes un nākotnes nodomu pazinējiem nav citu iespēju, kā vienīgi šo plānu noraidīt, apzīmējot to par maldu ceļu, kas gala rezultātā Pad. Savienību padarītu par pasaules valdītāju, izmantojot tā saucamo „Apvienoto Nāciju miera armiju" savu nodomu īstenošanai.

Par spīti visiem praktiskiem apsvērumiem un vēstures brīdinājumiem, ASV ārpolitikas „kalēji" šo plānu ieskata kā vienīgo iespēju miera saglabāšanai. Piemērojot masu psiholoģiju, cilvēces bailes no atmkara viņi izmanto kā palīglīdzekli plašākas sabiedrības pārliecināšanai par pilnīgas atbruņošanās nepieciešamību.

Pasaules stāvokļa izvērtējums un nākotnes pareģojums parādīts tik greizā spogulī, ka nav jābrīnās par ieteikto „zāļu" bezjēdzību pasaules „slimību" ārstēšanai.

Mans uzdevums, atreferējot šos gara ražojumus, ir parādīt uzskatāmā veidā, ka pašreizējā, praktiskā ASV ārpolitikā jo cieši saistīta ar šiem ieteikumiem, kaut gan ASV valdīta atkārtoti deklarējusi, ka tie ir tikai palīglīdzekļi un ideju sakoncentrējums, iespaidīgs kursa izveidošanā.

Zīmīgi, ka šo praksē nekad nepārbaudīto teoriju izstrādāšanā piedalījušās augsti stāvošas personas no Baltā Nama, ārlietu un kara ministrijām u.t.t., un tās ieteikumu veidā iespiestas ierobežotā eksemplāru skaitā un kā rokas grāmatas nodotas lietošanai valdības visatbildīgākajām amatpersonām.

Īsumā iztirzāšu V. V. Rostova izstrādāto stāvokļa izvērtējumu un nākotnes stratēģiju ieteikumu.

Rostovs ir SV ārlietu ministrijas padomnieks un ārpolitikas plānošanas daļas vadītājs. Viņš konstatē, kā tas atreferēts 1962. gada 18. jūnija Congressional Record slejās, ka Padomju Savienība izveidojusies par pieaugušu un nobriedušu valsti un ka tās vadītāji kļūst „mīkstāki", pavērot ceļu nozīmīgiem nolīgumiem ar ASV.

Šis ieteikums valsts prezidentam un acionālai drošības padomei pavēsta, ka pašreizējā pasaulē no Pad. Savienība, ne ASV nevar gūt uzvaru pār otru un ka visiem spēkiem jācenšas pārliecināt Maskavu, ka gribam ar to sadarboties, lai pasaulei nodrošinātu ilgstošu mieru.

Darbos parādot amerikāņu nolūkus PSRS, atmetot aizdomas par ASV it kā agresīviem mērķiem, atteikšoties no nodoma dominēt pār pasauli.

No jauna akcentēta vispārīga un pilnīga atbruņošanās kā vienīgais līdzeklis miera uzturēšanai.

„Neuzvarēs ne Austrumi, ne Rietumi, bet uzvarēs tautas un valstis, parādot neviltotu gribu sadarboties," saka Rostovs.

Šī doma tālāk atvasināta dokumentā ar virsrakstu „Kopīga rīcība konflikta novēršanai („Common Action for the Contrl of Conflict").

Tā galvenais autrs ir Vincents P. Roks (Vincent P Rock), kurš iesaistīts darbā par valsts drošības jautājumiem Valsts prezidenta birojā Baltajā Namā un Valsts drošības padomē.

(Nobeigums 5. lpp.)

Goldvoters prasa republikāņu partijas vienotību

Arizonas senātors Barijs Goldvoters un republikāņu partijas priekšsēdis Viljams Millers būs tie, kas 3. novembra vēlēšanās stāsies pretim prezidentam Džonsonam un viņa vēl oficiāli nezināmam vice - prezidenta amata kandidātam.

Republikāņu delegātu kongress Sanfranciskā pierādīja to, ka Goldvoteram ir daudz sekotāju, un arī to, ka viņa vēlēšanu propagandas organizācija ir lieliska. Tā burtiski samala visus pārējos republikāņu kandidātus, kas Goldvoteru novērtēja par zemu, paši sevi par augstu un savu kampaņu uzsāka daudz par vēlu. No tā, kas notika Goldvotera Sanfranciskas kongresā var tikai secināt, ka prezidents Džonsons, varbūt, par daudz palaujas uz sava amata prestižu un, ka jau laikus radītais Goldvotera radītais paisums 3. novembrī var pārvērsties demokratu bēgumā. Pirms Sanfranciskas sanāksmes vispārējais uzskats bija, ka republikāņi jau nu var spēlēties ar savu kandidāta izraudzīšanu, bet, pret prezidentu Džonsonu viņam būšot grūti pastāvēt. Vienas nedēļas laikā šis uzskats krasi mainījās.

Goldvotera izraudzīšana pasaulē radījusi satraukumu, pat bailes. Arizonas senatoru rāda vistumšākās krāsās. Par Goldvotera kandidatūru uztraucas pat tādi tuvi sabiedrotie kā Kanada un Anglija. Padomju Savienība savus uzbrukumus pret Arizonas senātoru sāka jau pirms Sanfranciskas sanāksmes.

Chruščevs pat personīgi nostājies pret Goldvoteru — līdz ar to aizkarot amerikāņu patriotiskās jūtas un ieliekot Goldvotera klēpī labu skaitu balstu, kas, citādi varbūt būtu aizgājušas prezidentam Džonsonam.

Goldvotera uzvara, droši vien, pārvilktu svītru pašreizējām Sav. Valstu un Padomju Savienības attiecībām — kas tik loti izdevīgas Maskavai un aukstā kara temperatūru atkal uzdzītu krietni virs nulles.

Maskavas propagandisti strādā virstundas mēģinot iestāstīt Eiropai, Āzijai, Afrikai un latīņu Amerikai, ka Goldvotera kandidatūra nav nekāda sagadīšanās, bet Sav. Valstu noteicošās šķiras patiess atspīdums, un, ka šī šķira gribot iegrūst pasauli jaunā karā.

Loti plaši par Goldvoteru šovasar debatēs Anglijā, kur rudenī pašiem angļiem stāv priekšā vispārējās vēlēšanas. Pēc Sanfranciskas abas vadošās britu partijas — konservātīvie un sociālisti — steidzās apgalvot, ka Goldvotera izraudzīšana būs kaitīga otrai partijai t. i. konservātīvie pareģo, ka pēc Goldvotera izraudzīšanas angļi neuzdrošināsies balsot par Vilsonu un viņa strādnieku partiju. Pēdējā tikpat kategoriski apgalvo, ka ar Goldvotera cerībām tikt Sav. Valstu prezidenta amatā smagi cietīs konzervātīvo partija Anglijā.

Ko saka pats republikāņu kandidāts?

Akceptējot republikāņu kandidatūru 3. novembra Sav. Valstu prezidenta vēlēšanām Arizonas senātors Goldvoters deklarēja, ka vecā labā partija soļos uz priekšu mērķtiesīga un vienota. Kongresa laikā šīs grupas mēģināja panākt Goldvotera platformas revidēšanu, centās panākt tās mīkstināšanu, bet bez panākumiem. Nesekmīgie revidenti gribēja, lai platforma nosoda ekstrēmismu, iestājas stingrāk par nēģeru tiesībām un, lai platforma uzvarētu, ka atomieročus kontrole paliks vienīgi prezidenta rokās.

Savā kandidatūras akceptēšanas runā Goldvoters pateica dažas loti zīmīgas frazes, frazes, kas viņa sekotāju pulku daudzkārt pavairos — ne tikai Sav. Valstīs, bet arī visur tur kur šādiem vārdiem ir saprotošā nozīme. „Ekstrēmisms brīvības aizstāvēšanai nav nekāds noziegums," deklarēja Barijs Goldvoters, „kamēr mērenībai cīņā par taisnību nav nekāds tikums.

Ārpolitiskā daļā klausītāji no Goldvotera mutes sagaidīja asus un noteiktus vārdus un viņi nebija vilušies: „Republikāņu pienākums ir atgādināt mums pasiem un visai pasaulei, ka tikai stiprais var palikt brīvs, ka tikai stiprais var nosargāt mieru." Goldvoters arī izteicās, ka nepiemērotick skatīties tikai uz brīvības nosargāšanu šodien, bet jāskatās tālāk, uz brīvības paplašināšanu rītu. Ar to, Goldvoters domājis eventuālu apspiesto tautu atbrīvošanu, uzsverot, ka komūnisms, kas lielās ar mūsu apraktšanu beigās būs spiests padoties brīvības spēkiem.

Pēc republikāņu sanāksmes nolēguma demokrati joprojām klusē. Pašreiz vēl nevar runāt par jebkādu prezidenta Džonsona vēlēšanu kampaņu. Viņa partija arī ar vislielāko nepacietību gaida viņa izvēli vice - prezidentam. Vai pēc visiem minējumiem tas tomēr būs virsprokurors Kenedijs? Vai prezidents izšķīries starp senātoriem Mansfildu un Hamfriju? Uz atbildi ilgi nebūs jāgaida. Bet, lai kāds arī nebūtu demokratu pāris, 3. novembrī viņiem pretī stāvēs republikāņi Goldvoters un Millers, kuŗu politika iezīmē noteiktu pagriezienu labā spārna virzienā.

ADENAUERS PAR EIROPAS ŪNIJU

TĀI BŪTU JĀSAISTA PĒC IESPĒJAS DAUDZ VALSTU

Vācijas kristīgo demokratu ūnijas priekšsēdis, bijušais kanclers Dr. Konrads Adnauers, intervijā Associated Press žurnālistam norādīja, ka politiskais stāvoklis steidzami prasa, lai pēc iespējas daudzas Eiropas valstis saslēdzas ciešā politiskā vienībā.

Adenauers pasvītroja, ka Eiropas ūnijā bez Francijas un Vācijas katrā ziņā jāpiesaista arī citas Kopējā tirgus valstis — Itālija, Beļģija, Holande un Luksemburga, un ka vēlama būtu arī citu valstu piedalīšanās, piemēram, Lielbritanijas, Spānijas un Portugales, šesp., lai visa brīvā Eiropa veidotu vienu politiski vienotu vienību. Adenauers ir pārliecināts, ka vācu un franču valdību apspriedes Bonnā devušas jaunu sparu Eiropas politiskas vienības veidošanai, kas ir nozīmīgi ne vien Eiropai, bet visai brīvajai pasaulei.

Adenauers ar uzsvaru norādīja, ka plānotā Eiropas politiskā vienība nekādā veidā nav vērsta pret Amerikas Savienotajām Valstīm un pretēji apgalvojumi ir vienkārši tīrs stulbums. Arī ASV vēlas, lai Eiropa saslēdzas kopā, pasvītroja Adenauers. Viņš arī izteica pārliecību, ka ar Eiropas ūnijas jautājuma iedzīvināšanu varētu izbeigt ASV un Francijas uzskatu diferences. Adenauers intervijā pasvītroja, ka viņš par to pūlējies jau tad, kad ASV prezidents Kenedijs bijis dzīvs un pārliecinājis par labu de Golla jautājuma izpratnei. Viņš esot pārliecināts, ka, ja de Golls brauktu uz Vašingtonu, tad viņu apsveiktu kā triumfātoru, kā arī ASV un Francijas saites kļūtu loti stipras.

Šī Adenauera intervija parāda, ka viņš kā senāk reāli novērtē brīvās pasaules stāvokli, kur vienība vajadzīga komūnistiskā agresijas draudu uzvaršanai, jo krievu politiskā aukstā kara mīkstināšana ir tikai kādam laikam, kamēr Krievija mazliet iziet no saimnieciskās krizes. Un tā kā brīvā pasaule krieviem saimniecību uzlabot palīdz, tad aukstā kara pastiprināšana var sekot ātrāk nekā Rietumos par to domā. To Adenauers saprot un tādēļ iestājas par Eiropas politiskās ūnijas izveidošanas aktīvizēšanu. Var domāt, ka viņa apspriedes ar de Gollu, ir bijusi pilnīga uzskatu vienprātība šajā jautājumā. Gan jāpiezīmē, ka Eiropas politiskās ūnijas jautājums ablem bija politikas pamatā jau veidojot Vācijas un Francijas draudzību un sadarbību, tā kā tagad šo jautājumu tikai no jauna aktivizē, pie kam Adenauers pieliek arī savu politisko svaru.

Pēdējās nedējas pierāda, ka šo prasību aktīvi izvirza arī CSU priekšsēdis Štrauss, šīs partijas politiķis fon Gütenbergs, kā arī vairāki CDU politiķi. Štrauss par šo jautājumu pagājušajā nedējā apspriedās ar Adenaueru, ministru Kroni un CDU vadītāju Difusu. Apspriedēs valdījusi vienprātība par Eiropas politiskās vienības jautājuma aktuālitāti. Abu kristīgo ūniju valdība ieskata, ka tikai Vācijas un Francijas politiskā ūnija nav sākuma mērķis, jo to nevēloties arī de Golls, bet jau sākumā jāmeklē kopīgs ceļš uz plašākas bazes.

VIĻA MĀSĒNA PIEMIŅAI

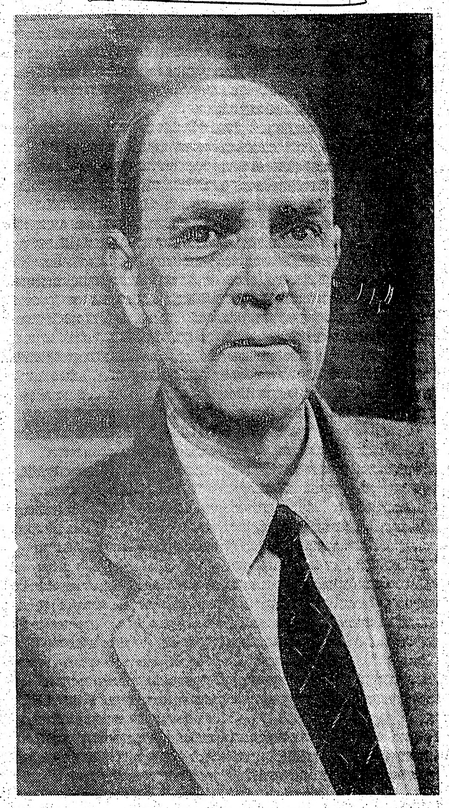

17. jūlija vakarā sēru dievkalpojumā Sv. Pētera baznīcā Ņujorkās, latvieši atvadījās no aizsaulē aizsauktā ievērojamā latviešu sabiedriskā darbinieka un diplomāta Viļa Māsēna.

Vilis Māsēns dzimis 1902. gada 17. novembrī Dikļos kā lauksaimnieka dēls. Beidzis Latvijas universitāti, Heidelbergas universitātē ieguvis Dr. iur. gradu un Londonas universitātē diplomātisko un starptautisko zinātņu diplomu. Papildinājies Starptautisko tiesību akadēmijā Hāgā un pēc tam Parīzes universitātē. Latvijas diplomātiskajā dienstā bijis kopš 1922. gada, sākumā Londonā, tad Rīgā, Kauņā un Parīzē, bet no 1936. — 40. gadam strādāja Rīgā ārlietu ministrijā, kur vadīja Baltijas valstu nodaļu. Kā Latvijas delegāts piedalījies Tautu Savienības darbā, Baltijas ārlietu ministru konferencēs un citās starptautiskās sanāksmēs. Bijis Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameras un LETAS pārstāvis Parīzē, daudz darbojies presē. Vācijā bijis LCP loceklis un IRO juriskonsults. Kopš 1951. gada dzīvoja Ņujorkā bija komitejas Latvijas brīvībai pārstāvis un Apspiesto Eiropas tautu asamblejas latviešu delegācijas vadītājs, un ievēlēts dažādos amatos organizācijās, kas cīnījās par Latvijas un citu apspiesto tautu brīvību. Apceļojis daudzas valstis brīvajā pasaulē un apspriedies ar daudziem valdību un parlamentu locekļiem par apspiesto tautu problēmām. Ar Viļa Māsēna nāvi latvieši zaudē vienu no dedzīgākiem Latvijas idejas aizstāvjiem. I.

DRAUD AR KIPRAS ATSTĀŠANU

Zviedrija un Dānija draud izvākt spēkus no Kipras. Kanada meklē Ziemeļatlantijas organizācijas iejaukšanos grieķu un turku vienību koncentrēšanas apturēšanai.

Lēni, bet noteikti situācija Kiprā ved uz pilsoņu kara pusi starp grieķiem un turku minoritāti, pie tam ar loti pamatotām aizdomām, ka šis pilsoņu karš var izvērsties tālākā, atklātā konfliktā starp Ziemeļatlantijas organizācijas sabiedrotiem Turciju un Grieķiju.

Apvienoto Nāciju armija savā pašreizējā tiesību ietvarā nespēj aizkavēt nedz pilsoņu kara tuvošanos nedz slepeno, bet visiem zināmo grieķu un turku bruņoto spēku koncentrēšanu Kipras salā.

Kā Zviedrijā tā Dānijā jau paziņojušas, ka situācijai salā tālāk pasliktinoties tās nekavējoties izvāks savus karavīrus. Dāņiem Kiprā ir turpat tūkstoš vīru, zviedriem 819. Cik zināms, Kanada jau veikusi visus nepieciešamos priekšdarbus savu vairāk kā tūkstoš vīru izvākšanai pēc iespējas ātrākā laikā — ja nepieciešams, pat gaisa ceļā.

Kā Zviedrija tā Dānija protestos Apvienoto Nāciju ģenerālsekretāram U Tantam uzsver, ka Turcijas un Grieķijas rīcība runā pretī drošības padomes lēmumam, ka visiem Apvienoto Nāciju biedriem jāatturas no stāvokļa pasliktināšanas.

Kanada mēģina savu samierinātāja lomu spēlēt gan tieši ar Grieķiju un Turciju, gan caur Ziemeļatlantijas organizāciju, bet līdz šim bez nedaudziem panākumiem.

Daudz pārsteigumu un jautru brīžu būs
BĒRNU SVĒTKOS
SIDRABENĒ
26. jūlijā.
Sarīkojuma sākums plkst. 10 no rīta.

Satiksimies Sidrabenes bērnu svētkos!

LATVIJA

59. n-rs. TREŠDIEN, 1964. GADA 22. JŪLIJĀ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 - $ 6.40 par vienas collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

KO BRITU PRESE RAKSTA PAR NOSKAŅOJUMU SATELITU VALSTĪS

Par Poliju parādījās pilnīgi pretēji raksti britu presē. Viens no tiem bija ļoti pesimistisks. Kopš Otrā pasaules kaŗa beigām iedzīvotāju noskaņojums vēl nekad neesot bijis tik drūms kā tagad. Sevišķi neapmierināta esot intelliģence: tai klājoties grūti materiālā ziņā, un tā arī vissmagāk izjūtot režīma garīgo slogu. Vislabāk klājoties zemniekiem, jo Polijas laukos vēl ir uzglabājusies privātsaimniecība. Iedzīvotāji asi kritizējot valdību (kaut arī ne atklāti!): „mēs nesprogresējam saimnieciskā ziņā, bet ar katru gadu ejam vairāk atpakaļ." Tie ar zināmu skaudību salīdzinot Polijas saimniecisko stāvokli ar Ungāriju, esot arī neapmierināti ar Polijas politisko lomu austrumu blokā, kur vadītāju lomu advien vairāk sākot spēlēt ungāri. Poļi pārmetot savai valdībai noteiktas stājas trūkumu attiecībā pret Maskavu. Daži pat sakot: „Mūsu vadoņiem nav drosmes cīnīties par brīvāku un labāku dzīvi poļiem." Arī Gomulkam neesot vairs agrākā prestiža. Tomēr šis pesimistiskais britu novērotājs nedomā, ka Polijā būtu iespējama kāda nemiera kustība: iedzīvotāji esot sarūgtināti, bet pārāk noguruši, lai cīnītos; pārāk daudz enerģijas no viņiem prasot eksistences cīņa.

Poļiem esot liels naids pret Austrumvāciju, jo pēdējā nevarot eksistēt bez Polijas palīdzības, — Polijas produktiem. Ulbrichts esot patlaban vairāk ienīsts, nekā agrāk tā sauktā „Adenauera kliķe". Poļi sakot: „Pirms kaŗa austrumvācieši apgādāja visu valsti ar maizi, tagad šie ubagi nevar ražot paši sev pietiekami daudz pārtikas. Tie ir iedomīgi, nestrādā un tikai laiza Maskavas zābakus."

Poļi esot zaudējuši cerību uz drīzām pārmaiņām Krievijā: „Paies vēl 30 gadu un vairāk, kamēr mēs iegūsim Somijas stāvokli."

Kādu laiku pēc šī drūmā raksturojuma tanī pašā avīzē parādījās pilnīgi pretējs optimistisks raksts par apstākļiem Polijā. Kuŗam ticēt? Nācās ievākt ziņas no dažiem poļu intelliģences pārstāvjiem, kuŗi nesen bija apmeklējuši savus piederīgos Polijā. Pēc viņu stāsta patiesība meklējama vidū starp abiem pretējiem rakstiem. Iedzīvotāju darba un peļņas iespējas samazinājušās — sevišķi intelliģencei. Līdz šim lai „savilktu galus kopā", visi centušies atrast kādu blakus peļņu; tagad šīs iespējas esot ļoti ierobežotas. Tomēr nevarot runāt par badu, kaut arī pārtikā, protams, neesot tās izvēles kā rietumos.

Britanijas poļi uztur dzīvus sakarus ar Poliju, atbalstot tur radus un draugus ar naudas un drēbju sūtījumiem. Šinī ziņā viņiem ir daudz vairāk brīvības un iespēju nekā mums. Man stāstīja, ka teorijā pastāvot arī iespēja dzīvot Polijā, saņemot Rietumos izkalpoto pensiju, bet praksē šādu gadījumu neesot, jo neviens negribot atgriezties no Britanijas Polijā. Apstākļi Polijā, protams, neliekas pievilcīgi apmeklētājiem no Rietumiem. Poļu tautības ārsts man teica: „Es nekad nevarēšu iedzīvoties Britanijā, bet dzīve Polijā ir pārāk nepievilcīga, lai es turp atgrieztos." Viņš bija apmeklējis radus Polijā.

Par Čechoslovakiju britu novērotāji stāsta, ka tā ir zeme, kur vēl tagad esot daudz staļinistu augstos posteņos. Kaut arī Čechijā esot redzamas rindas pie pārtikas veikaliem un studējošā jaunatne prasot vairāk brīvības (tas izpaudās 1. maija demonstrācijās), tomēr Čechija būtu pēdējā no satelitu zemēm, kur varētu gaidīt sacelšanos pret Maskavas uzspiesto režīmu. Kādēļ? Par spīti visiem trūkumiem iedzīvotāju saimnieciskais stāvoklis Čechijā esot labāks nekā citās komūnistu zemēs. Par to nebūtu jābrīnās, jo Čichija pirms komūnistu apvērsuma bija ziedoša valsts ar attīstītu rūpniecību. Čechijā patlaban esot vairāk privāto automobiļu nekā citās komūnistu zemēs (Čechijā viens auto uz 70 iedzīvotājiem, Krievijā viens auto uz 260 iedzīvotājiem). Patlaban Čechijā esot arī it kā nozuduši „krāsainie viesi" (no Ķīnas), kuŗi nebijuši visai populāri. Čechi sarunās pasvītrojot nepieciešamību turēties kopā ar krieviem, jo 2 reizes kritiskos brīžos Rietumi esot pametuši čechus vienus un barojuši tos tikai ar skaistiem vārdiem. Tā bijis Minchenes traģiskajās dienās pirms Otrā pasaules kaŗa izcelšanās — un 1948. gadā, kad komūnisti nogalinājuši Janu Masariku, izgrūžot to pa Černina pils logu. Šo mācību čechi neesot aizmirsuši.

Britu novērotāji pasvītro sīvo cīņu starp čechiem un slovakiem valsts iekšienē. Slovaki pārmetot čechiem koloniālismu un gribot atbrīvoties no Prāgas kliķes.

A.

Padomju diplomāti šauj pār stripu

Austrālijas ārlietu ministrija izmeklē padomju vēstniecības Kanberā lomu Austrālijas latviešiem naidīgas propagandas izplatīšanā.

„Kā diplomātiskais protokols, tā tradicijas prasa, lai ārvalstu pārstāvniecības Austrālijā ievērotu zināmas normas, kas ierobežo to aktivitātes aploku," teica Austrālijas ārlietu ministrijas pārstāvis Kanberā pagājušajā nedēļā, kad viņu aicināja izteikties par kādu padomju vēstniecības izplatītu propagandas brošūru, vērstu pret Austrālijā dzīvojošiem latviešu bēgļiem. „Ārlietu ministrija nevēlas, ka ārvalstu pārstāvības izplatītu apgalvojumus, kas skaŗ Austrālijas pilsoņus vai personas, kas uzturas Austrālijā ar Austrālijas valdības atļauju. Ja ministrija atradīs, ka padomju vēstniecības izplatītie materiāli ir pretrunā ar diplomātiskajām normām, tā lems par šai sakarā speramiem soļiem."

Šis, diplomātu valodā visai spēcīgais paskaidrojums sekoja norišu virknei, kas pagājušajā nedēļas nogalē visvairāk satrauca latviešus Melburnā, kur tā bija radusi plašāko atspoguļojumu presē. Notikumu gaita bija sekojoša.

◉Ceturtdien padomju vēstniecības pārstāvis Kanberā izdalīja Austrālijas parlamentā akreditētajiem laikrakstu pārstāvjiem Rīgā angļu valodā iespiestu brošūru ar virsrakstu — Kas viņi ir. Brošūrā par kaŗa noziedzniekiem nosaukti vairāki Austrālijā dzīvojoši latvieši, uzbrukts Daugavas Vanagu organizācijai, kas esot „SS un gestapo vīru biedrība" un kuŗas galvenais mītēklis esot Melburnas latviešu namā.

◉Piektdien brošūras saturu pagaŗā rakstā bez komentāra un ar virsrakstu — Sovjeti apgalvo: Kaŗa noziedznieki no Latvijas ir Austrālijā — atstāstīja Melburnas rīta laikraksts The Sun.

◉Piektdienas pēcpusdienā Melburnas latviešu namā ieradās abu pārējo Melburnas dienas laikrakstu reportieŗi, kuŗus nama pārvaldniece A. Priede informēja par nama lomu Melburnas latviešu sabiedrības dzīvē. Reportieŗi nopriecājušies par plašo bibliotēku, daudzajām latviešu mākslinieku gleznām namā, vēl apskatīja arī nama zāles jaunceltni. The Age vēlāk uz namu atsūtīja fotografu, kas uzņēma tautas deju kopas Daugavieši dalībniekus groziņu vakarā dzerot kafiju. Tai pašā laikā žurnālisti intervēja arī Latvijas konsulāta vadītāju O. Rozīti u. c. darbiniekus.

◉Piektdienas pēcpusdienā The Herald sniedza ziņojumu, ka ārlietu ministrija Kanberā pārbauda padomju vēstniecības lomu apvainotāju rakstu izplatīšanā, un iespieda arī O. Rozīša paskaidrojumu, ka latviešu vidū Austrālijā nekādu kaŗa noziedznieku nav, bet ka katram latvietim labi zināms komūnistu naids pret bēgļiem brīvajā pasaulē.

◉Sestdienas rītā The Age ar virsrakstu — Latvieši Elvudā noraida padomju apvainojumus — iespieda sava reportieŗa vērojumus Melburnas latviešu namā, sākot rakstu vārdiem: „Vīrieši un sievietes, ieskaitot kādu Viktorijas policistu (J. Daģi, red.) vakar vakarā dejoja, dzēra kafiju un mierīgi sarunājās savā namā, kur pēc padomju vēstniecības apgalvojumiem atrodoties latviešu kaŗa noziedznieku centrāle." Rakstā arī pateikts, ka padomju apvainojumi latviešus nepārsteidz, un ka latviešu namā iekārtota bibliotēka un sestdienas skola latviešu bērniem.

◉Pirmdienas izdevumā ar virsrakstu Austrālijas latvieši atbild, rīta laikraksts The Sun 100 rindās ievietojaLAA priekšsēža vietn. un MLOA pr-ža V. Eglītes noraidījumu padomju apvainojumiem. Tekstā teikts, ka uzbrukumi iekļaujas vispārējā padomju propagandas un repatriācijas kampaņā pret bēgļiem.

Kas visā šai nožēlojamā lietā mums būtu iegaumējams? Liekas, visnotaļ trīs punkti:

1) Komūnistu jaunais dubļu izvirdums pret mums mūs nepārsteidz un nebiedē. Tas ir tikai jauns apliecinājums vecajai patiesībai, cik ļoti komūnistu režīms nīst visus tos, kam izdevies izbēgt no tā ķetnām, nemaz nerunājot par tiem, kas uzdrīkstējušies šim režīmam pretoties ar ieročiem rokā.

2) Mums tomēr nav pieņemams veids, kādā oficiāla padomju pārstāvniecība, izmantojot, cik saprotams, Austrālijas parlamenta preses galerijas pajumti, izplata noziedzīgus melu rakstus par latviešu bēgļiem Austrālijā un šīs zemes pilsoņiem. Pret to mums ir tiesības un pienākums protestēt, rakstot vēstules savu iecirkņu deputātiem un valdības locekļiem.

3) Jo vairāk mūs pārsteidz to dienas laikrakstu rīcība, kas padomju propagandas atgremojumu ir pasnieguši, nepārbaudot komūnistu apgalvojumu patiesību. Jo vairāki no mums šo savu pārsteigumu un sašutumu izteiks savās vēstulēs attiecīgo laikrakstu redakcijām, jo vairāk tām būs iemesla izvairīties no līdzīgiem izlēcieniem turpmāk.

Kaŗa noziedzniekus latviešu vidū Austrālijā meklēt ir ne vien nožēlojami, bet arī smiekļīgi —īpaši tad, kad meklētāji ir tie ļaudis, uz kuŗu sirdsapziņas gulstas ne vien Baltijas valstu okupācija, bet arī visi tie kaŗa un miera laika noziegumi, kuŗu sīku daļiņu pieminēja pats padomju premjērs Chruščevs savā 1956. gada 24. februāra runā kompartijas 20. kongresā.

Mums nav šaubu, ka Austrālijas valdības un atbildīgajās sabiedrības aprindās ir pārāk labi zināms, kas ir latvieši un kāpēc viņi atrodas Austrālijā. Mums nav arī šaubu, ka Austrālijas valdība pratīs novērst katru turpmāku profesionālo aģitātoru mēģinājumu sadulķot attieksmes latviešu un austrāliešu starpā.

Austrālijas Latvietis

NAUDU UZ USSR. PILNĪGI garantēta.

Piegāde 2 nedēļu laikā.
Pilna izmaksa.
Bez atvilkumiem.
Parakstītas kvītis.

Kurss: 9 rubļi par US 10,00.

Nodevas: līdz $ 30,00 — $ 2,75; virs $ 30,00 — 10 %.

GRAMERCY, INC. Est. 1946.
744 Broad Street — 925
Newark, . J. Tel.: MU 2-0598.
Licenzēts no Department of Banking U.S.A.
Nodrošināts par $ 20.000,00.
Tiešais pārstāvis Maskavas ārzemju tirdzniecības bankā.

DOMU GRAUDI

Tie, kas bīstas neveiksmes, ierobežo savu darbošanos. Neveiksme nav nekas cits, kā izdevība otrreiz atsākt to pašu lietu prātīgāk.

Henrijs Fords

☆

Jo mazāk cilvēks domā, jo vairāk runā.

Monteskjē

VAI PADOMJU SAVIENĪBA BEIDZOT SĀKS IEVĒROT VISPĀRATZĪTOS LIKUMĪBAS PRINCIPUS?

Lielās brīvās pasaules ziņu aģentūras un lielie laikraksti visai neuzmācīgā veidā saviem lasītājiem ziņoja, ka daži padomju juristi „spēlējoties ar ideju" it kā grozīt Staļina laikos pieņemto pamatprincipu, ka ‚cilvēks ir vainīgs, kamēr viņš nav pierādījis ‚ka nav vainīgs, beidzot ieviešot visā civilizētajā pasaulē atzīto prncipu, ka ‚cilvēks nav vainīgs, kamēr nav pierādīts, ka tas ir vainīgs'. Blakus minot, jāpiezīmē, ka šo cilvēku beztiesīgumu Padomju Savienībā neieviesa vis Staļins, bet jau drīz vien pēc boļševiku apvērsuma pats Ļeņins, nodibinot t. s. ārkārtējo komiteju kontrrevolūcijas, spekulācijas u. t. t. apkaŗošanai — Čeku — un piešķirot tai neaprobežotu rīcības brīvību, ieskaitot tarī šīs komitejas atbrīvošanu no jebkādu likumu ievērošanas. Šis pārlabojums ir nepieciešams, lai parādītu, cik cilvēka beztiesīgumam Padomju Savienībā ir gaŗa vēsture un cik lielā mērā šis beztiesīgums ir likts pašos sarkanās vergu valsts pašos pamatos. Tāpēc ir jāšaubās, vai padomju juristiem, kas tagad ‚spēlējas ar ideju' panākt likumības (vispār atzītā nozīmē) pamatprincipa pieņemšanu Padomju Savienībā un tai pakļautajās zemēs, izdosies savus nolūkus īstenot.

Viss Pad Sav. administrācijas aparāts un ne tikai bēdīgi slavenā politiskā policija vien ir uzcelts uz padomju cilvēka pilnīgu beztiesīgumu un nespēju savu lietu aizstāvēt tiesu vai administrācijas iestādēs. Lai gandrīz pēc pus gadu simteņa beztiesīguma ieviestu kaut vai tik daudz tiesīguma, cik bija „tumašajos cara laikos", nozīmētu visas komūnistiskās iekārtas pārkārtošanu līdz pašām saknēm. Ir arī liels jautājums, vai komūnisms ir maz savienojams ar cilvēku tiesību pamatprincipiem? No seniem laikiem, kopš pasaulē ir valdījuši neaprobežoti valdnieki vai, lietojot modernāku nosaukumu, totālitārie diktātori, tie sevi ir ieskatījuši vai nu par Dieva izredzētem vadoņiem, vai par ‚ģenijiem", kā to mēdza darīt ‚visu tautu tēvs un skolotājs Staļins, kam ar cilvēku domām nav jārēķinās. Tie paši izdeva vai nu Dievā vai „tautas" vārdā savus likumus, kam bieži vien pat ar elementārāko likumību nebija nekāda sakara.

Tāpēc nav ticams, ka no šo padomju juristu pūlēm varētu rasties kaut kāds pagrieziens vispāratzītas likumības virzienā.

A. Kalns

ANGLIJAS KOMŪNISTI

KASE TUKŠA, ARĪ BIEDRU SKAITS MAZINAS

Britu salās, liekas, komūnisma klimats nav labvēlīgs. Komūnistu partija nemaz nezeļ un neaug pēc Maskavas plāna un grafikas. Angļi gan labprāt runā un debatē par komūnisma problēmām, reizēm simpatizē citu zemju sarkanajiem biedriem, bet tajā pašā laikā — tīri kapitālistiski — turas pie savām demokratiskajām brīvībām un individa tiesībām. Vēstis, ko nes padomju paradīzes apceļotāji, arī ne sevišķi uzmudina demokratiju apmainīt pret proletāriāta diktātūru.

Pēdējos gados arodbiedrības izdarīja lielāku tīrīšanu savās mājās, un rezultātā viens otrs „lielais biedrs" bija spiests izbeigt darbošanos biedrības amatos. Tas pats notiek arī dažās citās organizācijās, jo, lai gan komūnistu partija nav aizliegta, tomēr piederību pie tās par sevišķu godu neuzskata. Partijas biedru skaits krītas un atskan tīri izmisuši saucieni pēc materiāla atbalsta.

Londonā nesen notika vietējās komūnistu partijas sekretāru, kasieŗu un biedrziņu apspriede, kur obligāti bija jāpiedalās visu Londonas nodaļu amatpersonām. Darba kārtībā bija jautājums par „sajūsmas celšanu biedros" un ziedojumu vākšanas akcijas pastiprināšanu.

Par spīti stingrajam rīkojumam ierasties visiem, tikai 10 Londonas nodaļas no 30 bija sūtījušas savus pārstāvjus. Šie nedaudzie tad nu arī dzirdēja satriecošo vēsti, ka partijas budžetā ap 550 mārc. liels iztrūkums. Šī summa neliekas pārāk liela, bet jāievēro , ka katrs biedrs maksā partijai tikai astoņi pensi nedēļā. Iztrūkstošā summa liecina, cik daudzi biedri pārtraukuši maksājumus. Daudzas nodaļas nav iemaksājušas noteiktās summas partijas darbinieku atgošanai, kas grūtības vēl palielina.

Arī nodaļās stāvoklis ir diezgan bēdīgs. Tā kādā plaši sludinātā lekcijā — mītiņā, no nodaļas 30 biedrišiem piedalījušies pieci. Mītiņš bijis, kā jau parasts, milzīga neveiksme, izteicies kāds biedrs. Vēl lielāku satraukumu partijas, un sevišķi jauno komūnistu līgā, radījis atklājums, ka daudzi biedri izrādījušies trockisti. Šos „ķeceŗus" met ārā no partijas un līgas gan ar tiesu, gan bez tās, kas rāda sajukumu un sašutumu visā biedru ierindā.

Gadījuma dēļ nesen iznāca nodzīvot ilgāku laiku zem viena jumta ar kādu jaunu angli, kas uzkrita ar savu nekārtīgo ārieni un nevīžību. Viņš ilgi runāja pa tālruni un vēlu naktī kārtoja rakstu darbus. Tad, diezgan pēkšņi, jaunais cilvēks no mūsu sabiedrības šķīrās; tikai pēc tam atklājās, ka viņš bijis viens no pazīstamākajiem Londonas jauno komūnistu līgas darbiniekiem. Ar sarkanu sirpi un veseri rotāti plakāti pieteica viņa uzstāšanos kādā mītiņā dienvidus Londonā. Bet kāds cits raksts liecina, ka arī šo biedru apsūdz trockistu ideju paušanā, un neievērojot viņa taisnošanos, viņu no partijas izslēdza. Pēc sarunām spriežot, likās, ka šis biedrs vairāk zināja par džeza mūziku un tvistu, nekā par Marksu, Ļeņinu un Trocki.

Tomēr nebadzības dēļ britu biedri neies zaudēt lepnumu. Noskaitušies par to, ka viņiem neļauj, līdzīgi lielajām partijām, uzstāties televīzijā un radio, tie paziņojuši, ka parlamenta vēlēšanās uzstādīs savu kandidātu pašu britu premjēra vēlēšanu iecirknī. Tādā gadījumā, kā politiskai partijai, tiem būšot tiesība runāt radio un televīzijā tūlīt pēc premjēra. Bet ko tas komūnistu partijai dos? Nekā laba, jo komūnisma ideoloģiju briti labprāt gan pārrunā, bet to nepieņem.

A. L.

VAI CILVĒKU VAR IZDRESĒT PAR ROBOTU?

Klaus Mehnert: „Der Sowjetmensch," Deutsche Verlags — Anstalt izdevums, 528 l.p.,

Autors, kas pretēji tiem ‚speciālistiem' Padomju Savienības jautājumos, kuŗi pēc 2 nedēļu Intūrista rūpīgi izraudzītas un vēl rūpīgāk vadītas ceļojuma ‚tūres' jau ieskata sevi par pietiekami kompetentiem rakstīt par turienes dažādām problēmām, ir visai pieticīgs savās pretenzijās. Viņš grib rakstīt tikai par ‚padomju cilvēku,' kādu tas to skatījis, 13 reizes apmeklēdams Padomju Savienību laikā no 1929—1925. g. Autoram ir vēl tā priekšrocība, ka tas krievu valodu pārvalda tikpat labi kā savu vācu mātes valodu, jo tas dzimis un uzaudzis vācu ģimenē Maskavā. Šai ģimenei piederēja pazīstamā šokolādes fabrika Einem. Tāpēc viņa darbs ir gan bez pretenzijām, bet toties daudz vērtīgāks par daudzu atzītu ‚sovjetologu' visai paviršajiem un padomju iestāžu ietekmētiem apcerējumiem. Tas mums pilnīgi atklāj, cik mazs ir krievu ‚mazais cilvēks' vai, kā tagad Padomju Savienībā to mēdz saukt, ‚vienkāršais padomju cilvēks,' laikam, lai to atšķirtu no „jaunās šķiras" piederīgajiem.

Grāmatas nolūks ir bijis iemest skatu padomju cilvēka privātās dzīves sfairā, pakavēties pie krievu ‚plašās dabas' tagadējos apstākļos un pie viņa ģimenes un mājas dzīves, pie padomju vilvēkam pieejamiem šis pasaules labumiem, apskatot padomju ‚labklājību,' īpašuma tiesības, ceļus, kā gūst panākumus dzīvē, un vienlīdzības tagadējo jēdzienu Padomju Savienībā, kas ir visai apšaubāma jēdziena pārveidošana. Bet cilvēki ‚nedzīvo tikai no dienišķās maizes vien,' tiem ir iedzimta tieksme būt ziņkārīgiem, tiekties pēc zināšanām, garīgas brīvības un reliģijas, kas problēmas padomju pasaulē rada visai sarežģītas. Apskatot cilvēka un valsts attieksmes, autors iztirzā problēmas, kas saistās ar sabiedrību un kollektīvu. autoritāti un valstisko izjūtu, patriotismu, ar apmierinātiem un neapmierinātiem padomju cilvēkiem, novēršanos no politikas, tieksmēm uz tiesisku drošību u. t. t.

Grāmatu noslēdz nodaļa par padomju cilvēku un mums, kas ir vesela revolūcija parastajos uzskatos, kuŗi valda šinī jautājumā. Šo darbu ir vērts pētīt visiem tiem, kas grib iegūt pareizus uzskatus par tagadējo padomju mazo cilvēku dzīves īstenību.

Šis darbs Rietumvācijā izdots 10 izdevumos, un to kopīgais metiens ir 465.000 eksemplāru, kas nozīmē Vācijas apstākļos, ka tas ir bijis vislielākais „bestsellers" pēdējā laikā vācu grāmatniecībā.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI? Vai esat nokārtojuši abonementu?

SŪTIET PĀRTIKAS SAIŅUS SAVIEM TUVINIEKIEM

T — 412 .... US $ 24.90
10 mārc. balto kviešu miltu
5 " žāvēta bekona
5 " rīsu

S — 2 .... US $ 34.00
20 mārc. balto kviešu miltu
10 " rīsu
10 " cūku tauku

T — 415 .... US $ 32.00
10 mārc. balto kviešu miltu
5 " žāvēta šķiņķa
5 " žāvēta bekona

S — 1 .... US $39.00
10 mārc. balto kviešu miltu
1 " kafijas
1 " šokolādes
2 " cūku tauku
2 " rīsu
1 " siera
1 " salami

T — 410 .... US $ 43.70
10 mārc. balto kviešu miltu
500 gr grauzdētas kafijas
10 mārc. smalkā cukura
10 " rīsu
5 " žāvēta bekona
2,5 " cep. eļļas
2,5 " žāvēta šķiņķa

T — 411 .... US $ 36.75
500 gr grauzd. kafijas
500 " Holandes kakao
500 " Holandes šokolādes
1000 " cep. eļļas
1000 " smalkā cukura
1000 " rīsu
500 " siera
1000 " žāvēta bekona
1000 " žāvēta šķiņķa
1000 " žāvētu augļu

T — 414 .... US $ 31.00
5 mārc. smalkā cukura
10 " bekona
5 " rīsu

T — 419 .... US $ 39,50
20 mārc. cūku tauku
10 " smalkā cukura
10 " rīsu

T — 418 .... US $ 36.00
15 mārc. balto kviešu miltu
4 " rīsu
2 " sviesta
3 " cūku tauku
4 " žāv. bekona
1 " kakao

T — 416 .... US $ 35.50
10 mārc. cūku tauku
10 " bekona

T — 417 .... US $ 34.75
10 mārc. smalkā cukura
10 " miltu
10 " rīsu
10 " cūku tauku

F .... US $ 47.00
10 mārc. cūku tauku
5 " sviesta
5 " margarīna
10 " miltu
10 " rīsu

D .... US $ 41.00
500 gr grauzd. kafijas
500 " Holandes šokolādes
200 " Ceilonas tējas
1000 " smalkā cukura
500 " cep. eļļas
500 " siera
1000 " balto kviešu miltu
1000 " rīsu
500 " žāvētu augļu
500 " žāvēta šķiņķa
500 " žāvēta bekona
500 " rozīņu
500 " konfekšu
500 " pralines
250 " piparu
200 amerikāņu cigarešu

S — .... US $ 60.00
1 mārc. grauzd. kafijas
0,5 " kakao
1 " Nestle šokolādes
0,5 " angļu tējas
2,5 " žāvēta šķiņķa
2,5 " žāvētas mēles
2 " sviesta
1 " Šveices siera
1 " biskvītu un vafeles
1 " zemeņu ievārījuma
200 kožļājamās gumijas
1 " konfektes — augļu
1 " žāvētu aprikožu
¾ " žāvētu fīrziku
1 " žāv. plūmju
¼ " citronsulas
1 " riekstu
2 gab. Lux tualet. ziepes

S — Nr 3 .... US $ 39.00
25 mārc. balto kviešu miltu
1 " kafijas
4 " rīsu
2,5 " žāvēta šķiņķa
2 " cūku tauku
2 " bekona
2 " žāvētu augļu

H — G — .... US $ 43.50
20 mārc. miltu
5 " žāvētu augļu
5 " nūdeles
5 " rīsu
3 " cūku tauku
2 " margarīna
1 " kakao
1 " tējas vai kafijas
1 "piena pulveŗa

VIENKĀRŠIE SAIŅI

20	mārc.	kviešu miltu	US $ 14.90
20	"	smalkā cukura	US $ 17.70
20	"	rīsu	US $ 17.70
10	"	cep. eļļas	US $ 19.00
10	"	medus	US $ 21.70
10	"	sviesta	US $ 22.50
20	"	cūku tauku	US $ 25.80
40	"	kviešu miltu	US $ 22.80
40	"	smalkā cukura	US $ 27.85
10	"	šokolādes	US $ 33.00
10	"	žāvētu augļu	US $ 19.00
10	"	piena pulveŗa	US $ 19.50
10	"	cūku tauku	US $ 18.00
10	"	margarīna	US $ 18.00
10	"	bekona	US $ 21.60

Tauki, sviests un margarīns ir iesaiņots spec. bundžās, kuŗas atbilst padomju noteikumiem. Gaļa produktiem ir veterinārā pavadzīme par to kvalitāti.

Sūtījumiem uz Āzijas Krieviju ir jāpieskaita US $ 2.50 papildus pasta izdevumiem.

US dolari ir jāaprēķina pēc dienas kursa.

Pasūtinājumi adresējami, uzdodot tikai saiņa apzīmējumu ar attiecīgo samaksu, un uzdodot saņēmēja, kā arī sūtītāja pilnu vārdu, uzvārdu, ar pareizu drukas burtiem rakstītu adresi —

DV SAIŅIŠU NODAĻAI,
123 HURON Street, TORONTO 2-B, ONT.

Gar

FERDINANDS UN SIB

Uzņēmumā no kreisās: J. Ērglis, M. Cukura, V.

Knutam Lesiņam ir jauks stāsts par kādu makšķernieku un viņa platmali. Viņš stāsta par šo platmali tā:

—Tās krāsa nebija vairs nosakāma. Tā nebija vairs nekādā veidā ielokāma vai uzlokāma, jo visus locīšanas veidus jau bija pārdzīvojusi, līdzinādamās grēcinieka dvēselei, kas ne caur kādas konfesijas baznīcu vairs netiek Dievam klāt un izšķirusies dibināt pati savu sekti.—" Tāda bijusi tā makšķernieka platmale K. Lesiņa stāstā.

Kad laikrakstos parādījās ziņojumi par A. Egliša iecerēto viesizrāžu virkni šā kontinenta latviešu centros, lasītāji un teātradraugi ar ienteresi sekoja šim pirmsizrādes intervijām. Visi zina, ka autors bagāts idejām. Viņš brauca ar savu jauno lugu, savā režijā un solīja sniegt jaunu iecerēto teātŗa principu izvedumu.Bija jādomā par Lesiņa makšķernieka platmali. Interesēja, ko A. Egliša mākslinieka fantazija un darbīgā roka būs veikusi ar mūžam vecā un vienmēr jaunā teātra platmales malām. Nekas nebija teikts, kas būs jaunais, tikai, ka atkāpsies no vecā. Lai skatītājs pats izšķir, vai jaunā meklējums jau atrasts, vai vēl nē.

Lasot mūsu autora filmu recenzijas, redzam tajās nopietnu, lietpratīgi stingru vērtētāju, kas jokus neprot un droši vien reti smaida filmu skatot, vēl retāk recenziju rakstot. Latviešu laikrakstu ziņojumos par „Ferdinands un Sibila," autors parādās no citas puses. Viņš ar saviem tēlotājiem ir apmierināts, dažus pat slavē. Starp burtu rindām redzam priecīgu A. Egliša smaidu. Tā ir zīme, ka viņa mīlestībā uz savu darbu idejas rosās, veidojas un reālizējas.

Katra estrādes darbinieka uzdevums ir pirmām kārtām saistīt uzmanību, lai kādā stilā, vidē un laikmetā viņš darbojas. Ferdinands un Sibila pirmām kārtām saista ar V. dekorativo ietērpu. ideju ne tikai papil kļauj to sevī kā stikla tvertnē. Tur nais Sibilas rakstu divdabis Ferdinands Hilmanis un lelle. kārt novietota vēl s mās aiz stikla noro gā. Četri dažādi ra ra sniegumā; četr pasaules kā operāci laikmetam sevi op nīgā gaisma efektu na. Turpretī Sibilas gaismu mainīguma par iemeslu tam, k jas izvedums palika līnijas kur īstenīb

Lelle ir tēls pār tam arī jābūt. Gr ma nav viegli ve nam tēlotājam. V. reiži liecina, ka vi dzejniece un laba tulkotāja skatuvē, dīgu nojautu apvo niece Ja arī viņa na tēlu veica tik veiktais bija labs. kustīgo stāvēšanu bažīties. Viņa nos gā tēla raksturīgā riju Antuaneti, ga revolūcijas diktā nogalinātāju Šarlo vajadzētu. Grūtāk vums ir toņa ma lokanības iegūšan sienas izgalsmoša bas siltuma atgri nes liecinieces rol tā lieta sāk dzīvo monologā. Šo mo jās dzirdēt krās Dzejniece parasti vas dzejas. Ja a ir savā ziņā ma loma, tad dzejni pēc savas izjūtas krāso savas balss bežās. Bet katrs zem izpildītāja kā tazijas podestu savas atmosfairas

LATVIEŠU AKTIEŖA PANĀKUMI NU

Nujorkā (A.K.) — Jau ilgāku laiku Ņujorkas lielo laikrakstu teātŗa kritiķi atzinīgus vārdus velti mūsu jaunās paaudzes aktierim Igoram Gajevskim, kas gūst panākumus Brodveja uzvedumā „Hello Dolly."

Laikraksti atzīmēja, ka Igoram it īpaši padodas vieglāka rakstura lomas, kādu tas tēlo arī minētajā uzvedumā. Tomēr Igors izšķiries savu lomu „uzdot" un doties uz Toronto, lai piedalītos Kamelota izrādēs O'Keefe mākslas centrā.

Jaunais aktieris, kas šeit pazīstams ar vārdu Igors Gavon, cer ierasties Toronto augusta sākumā. Izrādes O'Keefe centrā paredzētas četras nedēļas no vietas.

Daži no šejienes laikrakstu mākslas kritiķiem apgalvo, ka Igoram ir visas iespējas kļūt par otru Bob Gulē (Goulet), kas arī kļuva slavens ar „Kamelotu," kad to pirmoreiz uzveda Toronto 1960. ga

Cik zināms, la uzticēta atbildīga ma Kamelota izr studēšanā viņš p vo laiku.

Izjautāts par ties šajā mūzik Igors atturīgi loma man ļoti p terpretēt nebūs ievērojot Toron zentu augstās p rādes beigsies, atgriezties Ņujo

Visubeidzot j ra mākslinieci šī kanadiešu t jiem. Pirms va ar sekmēm vi nadas Stratfor tivāla uzvedum teātŗa izrādēs. bu Igors guva ar piedalīšanos gadskārtējā vairākiem gadie

NAUDU UZ USSR.
PILNIGI garantēta.

Piegāde 2 nedēļu laikā.
Pilna izmaksa.
Bez atvilkumiem.
Parakstītas kvītis.

Kurss: 9 rubļi par US 10,00.

Nodevas: līdz $ 30,00 — $ 2,75;
virs $ 30,00 — 10 %.

GRAMERCY, INC. Est. 1946.
744 Broad Street — 925
Newark, N. J. Tel.: MU 9-0598.
Licenzēts no Department
of Banking U.S.A.
Nodrošināts par $ 20.000,00.
Tiešais pārstāvis Maskavas
ārzemju tirdzniecības bankā.

DOMU GRAUDI

Tie, kas bīstas neveiksmes, ierobežo savu darbošanos. Neveiksme nav nekas cits, kā izdevība otrreiz atsākt to pašu lietu prātīgāk.

Henrijs Fords

☆

Jo mazāk cilvēks domā, jo vairāk runā.

Monteskjē

TIKAS SAIŅUS
VINIEKIEM

D ..... US $ 41.60
500 gr grauzd. kafijas
500 " Holandes šokolādes
200 " Ceilonas tējas
1000 " smalkā cukura
500 " cep. eļļas
500 " siera
1000 " balto kviešu miltu
1000 " rīsu
500 " žāvētu augļu
500 " žāvēta šķiņķa
500 " žāvēta bekona
500 " rozīņu
500 " konfekšu
500 " pralines
250 " piparu
200 amerikāņu cigaretes

S — ..... US $ 60.00
1 mārc. grauzd. kafijas
0,5 " kakao
1 " Nestle šokolādes
0,5 " angļu tējas
2,5 " žāvēta šķiņķa
2,5 " žāvētas mēles
2 " sviesta
1 " Sveices siera
1 " biskvītu un vafeles
1 " zemeņu ievārījuma
200 kožļājamās gumijas
1 " konfektes — augļu
1 " žāvētu aprikožu
¾ " žāvētu ķirziņu
1 " žāv. plūmju
¼ " citronsulas
1 " riekstu
2 gab. Lux tualet. ziepes

S — Nr 3 ..... US $ 39.00
25 mārc. balto kviešu miltu
1 " kafijas
4 " rīsu
2,5 " žāvēta šķiņķa
2 " cūku tauku
2 " bekona
2 " žāvētu augļu

H — G — ..... US $ 43.50
20 mārc. miltu
5 " žāvētu augļu
5 " nūdeles
5 " rīsu
3 " cūku tauku
2 " margarīna
1 " kakao
1 " tējas vai kafijas
1 "piena pulvera

VIENKĀRŠIE SAIŅI

20 mārc. kviešu miltu US $ 14.90
20 " smalkā cukura US $ 17.70
20 " rīsu US $ 17.70
10 " cep. eļļas US $ 19.00
10 " medus US $ 21.70
10 " sviesta US $ 22.50
20 " cūku tauku US $ 25.80
40 " kviešu miltu US $ 22.80
40 " smalkā cukura US $ 27.85
10 " šokolādes US $ 33.00
10 " žāvētu augļu US $ 19.00
10 " piena pulvera US $ 19.50
10 " cūku tauku US $ 18.00
10 " margarīna US $ 18.00
10 " bekona US $ 21.60

iesaiņots spec. bundžās, kuras at-
a produktiem ir veterinārā pavad-

ir jāpieskaita US $ 2.50 papildus

enas kursa.

ot tikai saiņa apzīmējumu ar attie-
ēmēja, kā arī sūtītāja pilnu vārdu,
em rakstītu adresi —

ISU NODAĻAI,
TORONTO 2-B, ONT.

FERDINANDS UN SIBILA TORONTO

Uzņēmumā no kreisās: J. Ērglis, M. Cukura, V. Toma, lugas autors A. Eglītis un M. Ubāns. Foto JAK

Knutam Lesiņam ir jauks stāsts par kādu maksķernieku un viņa platmali. Viņš stāsta par šo platmali tā:

—Tās krāsa nebija vairs nosakāma. Tā nebija vairs nekādā veidā ielokāma vai uzlokāma, jo visus locīšanas veidus jau bija pārdzīvojusi, līdzināmās grēcinieka dvēselei, kas ne caur kādas konfesijas baznīcu vairs netiek Dievam klāt un izšķirusies dibināt pati savu sekti.—" Tāda bijusi tā maksķernieka platmale K. Lesiņa stāstā.

Kad laikrakstos parādījās ziņojumi par A. Eglīša iecerēto viesizrāžu virkni šā kontinenta latviešu centros, lasītāji un teātradraugi ar ieinteresi sekoja šīm pirmsizrādes intervijām. Visi zina, ka autors bagāts idejām. Viņš brauca ar savu jauno lugu, savā režijā un solīja sniegt jaunu iecerēto teātra principu izvedumu.Bija jādomā par Lesiņa maksķernieka platmali. Interesēja, ko A. Eglīša mākslinieka fantazija un darbīgā roka būs veikusi ar mūžam vecā un vienmēr jaunā teātra platmalēs malām. Nekas nebija teikts, kas būs jaunais, tikai, ka atkāpsies no vecā. Lai skatītājs pats izšķir, vai jaunā meklējums jau atrasts, vai vēl nē.

Lasot mūsu autora filmu recenzijas, redzam tajās nopietnu, lietpratīgi stingru vērtētāju, kas jokus neprot un droši vien reti smaida filmu skatot, vēl retāk recenziju rakstot. Latviešu laikrakstu ziņojumos par „Ferdinands un Sibila," autors parādās no citas puses. Viņš ar saviem tēlotājiem ir apmierināts, dažus pat slavē. Starp burtu rindām redzam priecīgu A. Eglīša smaidu. Tā ir zīme, ka viņa mīlestībā uz savu darbu idejas rosās, veidojas un reālizējas.

Katra estrades darbinieka uzdevums ir pirmām kārtām saistīt uzmanību, lai kādā stilā, vidē un laikmetā viņš darbojas. Ferdinands un Sibila pirmām kārtām saista ar V. Jaunelsiņas dekoratīvo ietērpu. Tas autora ideju ne tikai papildina, bet ieskļauj to sevī kā caurspīdīgā stikla tvertnē. Tur vienplākšņainais Sibilas raksturs, apmātais divdabis Ferdinanda, veikalnieks Hilmanis un lelle. Pēdējā savukārt novietota vēl spilgtāk gaismās aiz stikla norobežojuma lokā. Četri dažādi raksturi autora sniegumā; četras dažādas pasaules kā operācijas zālē liek laikmetam sevi operēt. Nemainīgā gaisma efektu vēl papildina. Turpreti Sibilas sapņa dejā gaismu mainīguma trūkums bija par iemeslu tam, ka sapņa dejas izvedums palika uz tās pašas līnijas kur īstenība.

Lelle ir tēls par sevi, kādam tam arī jābūt. Grūtā lelles loma nav viegli veicama neviennam tēlotājam. V. Toma lieku reiži liecina, ka viņa ir ne tikai dzejniece un laba savu dzeju tulkotāja skatuvē, bet arī nemaldīgu nojautu apveltīta māksliniece Ja arī viņa lelles-manekena tēlu veica tikai daļēji, tad veiktais bija labs. Par grūto nekustīgo stāvēšanu nebūtu ko bažīties. Viņa nostāvētu attiecīgā tēla raksturīgā pozā gan Mariju Antuaneti, gan pašu franču revolūcijas diktātora Marata nogalinātāju Šarloti Kordē, ja vajadzētu. Grūtāks lomas uzdevums ir toņa maiņa un valodas lokanības iegūšana pēc stikla sienas izgaismošanās un dzīvības siluma atgriešanās pagātnes liecinieces rokās. Mechanizētā lieta sāk dzīvot garā, krāšņā monologā. Šo monologu gribēs jās dzirdēt krāsaināki sniegtu. Dzejniece parasti lasa tikai savas dzejas. Ja arī katra dzeja ir savā ziņā maza koncentrēta loma, tad dzejniece viņu tulko pēc savas izjūtas un iespējami krāso savas balss diapazona robežās. Bet katrs autors paliek zem izpildītāja kājām savas fantazijas podestu ar prasību pēc savas atmosfairas un šīs atmosfairas panākšanai,visas krāsu un noskaņu iespējamības. Lelles atdzīvošanās monologa laikā varēja iezīmēties noteiktāki. Nav šaubu, ka tēlotāja to nevarētu. Ja viņa pārliecina ar plīstošo, mechanizētas lelles aprauto frazi, tad krāsaina romantikas plūsma monologā daudz variētākā formā viņai nebūtu neiespējama. Bet varbūt, ka režisors to nemaz nav vēlējies. Šie iebildumi nebūt nemazina ne viena vien skatītāja un dzejnieces darbu lasītāja prieku par V. Tomas jaunu sniegumu.

Otrs lugas raksturs, kas skatītāju saista un iepriecina ir Sibila Maijas Cukures tēlojumā. Pusaudžu psiholoģijas dīvainības patreizējā laikmetā tik daudz aprakstītas, tēlotas un polemizētas, ka radošam tēlotājam kopā ar režisoru nopietni jāpārdomā, ko un kā darīt, lai tēls neizpaustos šablonā. M. Cukurai palīdz viņas skaistās, atraisītās kustības, kas šās lomas galvenā daļa, izteicot tēla psiholoģiju. Biezā, gan laustā, gan līganā līnijā, pasvītrotas tēla izjūtas un domu gājieni. Arī Sibilas tēla ārējā veidojumā spilgti izpaužas autora virziena iecere skatuvē. Aktrises izteiksmīgā un mainīgā seja asi kontrastē ar tikai dažu toņu kārtā ierobežoto balsi. Sibilas-pusaudzes tēlojumā viņas balss ir neatsvērama. Bet apdāvinātā tēlotāja droši vien zina, ar mazo balss toņu maiņu un nokrāsu trūkumu viņai būs grūti cita rakstura lomas veikt. Visā lugas gaitā Sibilas tēlotāja ir dzīvais nervs, kas pulsē pat nekustīgi sēdot uz sola.

Ne tā veicas Juŗa Ērgļa Ferdinandam. Autors gan tēlotājam devis daudz kluso spēļu. Bet taisni tās no aktiera prasa vislielāko rūdījumu un prasmi. Juris Ērglis bija vispārliecinošākais aizsapnodamiés Zemgalē uz sava tēva lauku māju klētspriekšas, ko nepazīst, bet par ko tam stāstīt. Tēlotājs pats to neapzinādams bija izteikti latvisks. Labs viņš bija arī sapņa dejā.

M. Ubāna drēbnieku meistars Hilmanis bija visreālāki tvertā loma, kā psiholoģijā, tā lomas izvedumā. Par stilizējumu varētu pieņemt lielo kontrastu starp septiņdesmit gadus vecā meistara gaitu un veseligi sārto bezgrumbu masku. Autors savā namziņa lomā bija katrā kustībā tikpat pamatīgs un pedantiski nosvērts, kāds šis namzinis pēc lelles stāsta bijis kara laikos spēki svešot un naudu skaitot. Ar skatu atkritumu tvertnē viņš pielika izteiktu punktu savdabīgā kustībā lomas slēgumam.

Labi, ka autors dodas skatuvē kopā ar savām idejām un to iemiesotājiem. Cilvēks grib spēlēt. Arī Anšlavs Eglītis ir tikai cilvēks. Pie tam apdāvināts cilvēks.

Stilizētais spēles veids un lielākā vai mazākā mērā atkāpšanās no konvencionālām formām kā inscenējumos, tā spēles stilā bija satopams latviešu teātŗos Toronto 1960. gadā.

Cik zināms, latviešu aktierim uzticēta atbildīgā Lancelota loma Kamelota izrādēs, un tās iestudēšanā viņš pavada savu brīvo laiku.

Izjautāts par iespēju uzstāties šajā mūzikālajā uzvedumā, Igors atturīgi izsakās: „Jaunā loma man ļoti patīk, bet to interpretēt nebūs viegli, it īpaši ievērojot Toronto teātŗu recenzentu augstās prasības. Kad izrādes beigsies, domāju atkal atgriezties Nujorkā."

Visubeidzot jāpiezīmē, ka Igora mākslinieciskie dotumi sveši kanadiešu teātŗu apmeklētājiem. Pirms vairākiem gadiem ar sekmēm viņš piedalījās Kanadas Stratfordas Šēkspīra festivāla uzvedumos, kā arī Kresta teātŗa izrādēs. Sevišķu ievērību Igors guva kanadiešu presē ar piedalīšanos „Spring Thaw" gadskārtējā uzvedumā pirms vairākiem gadiem.

Edvarts Tūters

SVĒTĪTS LAI KLUSUMA BRĪDIS

Svētīts lai klusuma brīdis —
Tas dvēseli slaka
Un, dažureiz,
Paveŗ ceļu uz prieku
Kam dziļi dziļa,
Skaidri skaidra
Spirdzinoša aka.

Klusums un prieks ir kā burvis,
Kas atnāk mums kūmās
Nepamanīts —
Atnāk pie saviem mīļiem;
Apkampdams tos,
Kam ir ko mīlēt
Ārpus sevis paša.

Svētīts lai klusuma brīdis —
Tas dvēseli slaka . . .

OPERU IZRĀDES TORONTO

Canada Council, kas atbalsta visāda veida mākslas pasākumus Kanadā, šinīs dienās piešķīrusi $75.000 Kanadas operas sabiedrībai.

Pēdējā savas trīs nedēļu ilgās operu izrādes O'Keefe mākslas centrā iesāk 12. septembrī. Operas sabiedrība šogad uzvedīs Traviatu, Aīdu, Karmenu, Madamu Butterfly un Sikspārni, kā vienīgo opereti.

Ernesto Barbini, kas savā laikā guva ievērojamus panākumus Ņujorkas Metropolitēnā, diriģēs Traviatu un Aīdu, bet pārējās operas uzticētas jaunajam kanadiešu diriģentam Džordžam Kramam (George Crum).

Operas sezonas uzmanības centrā būs Romas Operas primadonna Mietta Sighele, kas dziedās titullomu Pučini operā Madamme Butterfly.

Operas sabiedrības direktors Hermans Geģers Torels paskaidro, ka līdz šim pārdotas jau 6000 ieejas kartes nākošajām izrādēm.

LATVIEŠU AKTIERA PANĀKUMI NUJORKĀ

Nujorkā (A.K.) — Jau ilgāku laiku Nujorkas lielo laikrakstu teātŗa kritiķi atzinīgus vārdus veltī mūsu jaunās paaudzes aktierim Igoram Gajevskim, kas gūst panākumus Brodveja uzvedumā „Hello Dolly."

Laikraksti atzīmēja, ka Igoram it īpaši padodas vieglāka rakstura lomas, kādu tas tēlo arī minētajā uzvedumā. Tomēr Igors izšķīries savu lomu „uzdot" un doties uz Toronto, lai piedalītos Kamelota izrādēs O' Keefe mākslas centrā.

Jaunais aktieris, kas šeit pazīstams ar vārdu Igors Gavon, cer ierasties Toronto augusta sākumā. Izrādes O'Keefe centrā paredzētas četras nedēļas no vietas.

Daži no šejienes laikrakstu mākslas kritiķiem apgalvo, ka Igoram ir visas iespējas kļūt par otru Bob Gulē (Goulet), kas arī kļuva slavens ar „Kamelotu," kad to pirmoreiz uzveda

MĀKSLINIEKS, DŽENTLMENIS UN SIRDS CILVĒKS

Ciemos pie tēlniecības vecmeistara profesora Burkarda Dzepa.

III

Ja iespējams runāt par Rodēna skolu latviešu tēlniecībā, tad tēlnieks Dzenis ir pirmais šīs skolas pārstāvis. Neskaitāmos darbos, vairāk nekā pus simts gadu ilgi, viņu fascinējusi Rodēna šķietami vienkāršā tēlnieka mērķu un uzdevumu izpratne, ko viņš turpinājis attīstīt, izveidojot pats savu stilu, kas it kā izaug no izjūtām un materiāla. piemērojas apstrādājamam materiālam.

Pēc stundām Parīzē, mākslinieks vēl papildinās Barlinē, Romā un Maskavā, pēdējā iegūstot izcilu prasmi tai laikā visjaunākajos bronzas liešanas paņēmienos.

Profesors atceras, ka toreiz labam tēlniekam vajadzējis būt arī veiksmīgam lietuves amatniekam, tādam, kas sīkumos pārzina dažādās nolējumu technikas. Lietuvju bijis samērā maz, un to lietpratībai rīkoties ar mākslas darba oriģinālu ne vienmēr varēts uzticēties. Tāpēc arī mākslinieka savus darbus nācies atliet pašiem, zinot, ka vislabāko veidojumu viegli var sabojāt neveikls vai kļūdains darbs lietuvē.

„Maskavā lietuves meistars savu arodu prata lieliski," stāsta profesors Dzenis. „Pats maniem darbiem klāt neķērās, tikai skaidroja un rādīja, kas un kā jādara, un pēc tam skatījās, kā nu es izdarīšu. Tā vienreiz biju sagatavojis kaut ko atliešanai bronzā. Metalls gatavs. Atrodas podveidīgā traukā, trauks krāsnī, pie kuŗas var pietikt, drusku pakāpjoties. Es nocēlu podu no uguns, nonesu pa pakāpieniem, bet vēl tāds gabaliņš jāiet līdz formai jeb, kā mēs teiktu, veidnim. Redzu, ka labi nebūs — svelme nāk no vaļējā trauka augšup, man bārda gaŗa, sāk svilt. Šķidrā bronza podā skalojas pie pašas malas. Nolikt tādu nevar, vaļā laist arī nevar, tad kājas pagalam. Jāiztur, ko citu. Meistars redz gan, kas notiek, bet neiejaucas un nesaka ne vārda. Aiznesu un leju. Bārda gruzd, seja sūrst, bet es domāju, kaut man vai visa bārda jāpazaudē, vaļā vis nelaidīšu. Kad nu pods beidzot tukšs, meistars, galvu kratīdams, spiež man roku: „Lai nu lējums kur lējums! Ar atnešanu vien jūs pie manis maistara titulu esat nopelnījis."

„Un kas notika ar bārdu?"

„Kāda puse jau bija nosvilusi."

Rīgā atgriezies, Burkards Dzenis savās mājās pie Kīšezera ierīko plašu modernu darbnīcu, kā arī personisku bronzas lietuvi, pirmo tādu Latvijā, un, spēka un enerģijas pārpilns, metas jaunradīšanas darbā, kaldinot varā un sudrabā, lejot bronzā, cērtot iecerētus tēlus gan Latvijas pelēkajā laukakmenī, Somijas granītā, gan Italijas smalkajā, aristokratiskajā marmorā.

Atzīmējams, ka Dzenis ir pirmais tēlnieks, kas Latvijā. t. i., latviešu zemē. iesācis metallu liešanu un kaldināšanu, tāpat akmens, granīta un marmora apstrādāšanu mākslas nolūkos. Viņa plašajā interešu lokā šai laikā ietveŗas arī tautisku saktu kaldināšana, un, kas zina, vēl tagad dažai labai māmuļai, tās meitai vai mazmeitai, rotas lietu lādītē var glabāties saktiņa, ko pirms gadiem 40 vai 50 darinājis Burkards Dzenis.

Nemiers un degsme uz radošu darbu tomēr nekavē tēlnieku aktīvi piedalīties arī sabiedriskā dzīvē, it sevišķi, ja tā saistīta ar mākslu, un tā ir tikai dabiski, ka 1910. gada jūnijā, kad Rīgā notiek 5. vispārējie latviešu dziesmu svētki un pirmā latviešu mākslas izstādes atklāšana, Burkhards Dzenis ir izstādes rikotāju un organizētāju vidū.

Šo gadījumu profesors atceras jo spilgti: „Mūsu mākslinieksem tā bija patiesi liela diena, bet lai līdz tai nonāktu, daudz grūtību bija jāpārvar. Izstādes rikošanu toreizējās, krievu cara laika iestādes visādi kavēja. Tieši aizliegt nealiedza, bet sprungulus ceļā meta, kā un kur vien mācēdamas. Galvenais — nedeva piemērotas telpas. Kad nu beidzot tādas ar lielām pūlēm dabūjām skolā, kur vēlākos laikos atradās 2. pilsētas ģimnazija, mums uz visstingrāko noliedza dzīt sienā naglas. Kā tad nu gleznas pie sienām lai piestiprina? Šo jautājumu atrisinājām tā, ka ierīkojām dubultas sienas, tas ir, koka ietvarus pārvilkām ar audekla un uzstādījām parastajām sienām priekšā. Tur mums daudz palīdzēja mākslas mīļotājs un vispār kultūras lietu atbalstītājs Augusts Dombrovskis, kas no sava kokrūpniecības uzņēmuma deva gan materiālus, gan strādniekus palīgā. Kad nu viss bija gatavs, tad vajadzēja redzēt, cik lieliski izskatījās! Pirmie, kas ieradās uz atklāšanu, tiešī no Dziesmu svētku koncerta nākdami, bija mūsu lielie mūziķi — komponisti, diriģenti, solisti: prof. Jāzeps Vītols, Alfrēds Kalniņš, Pāvuls Jurjāns, Jozuus, Pauls Sakss un vēl citi. Visus vairs neatceros, bet bija liels pulks un visi frakās. Skats bija neaizmirstams, kad viņi nāca pa skolas lielajām kāpnēm augšā . . ."

„Kāda bija latviešu publikas atsaucība pirmajai izstādei?"

„Jāsaka, diezgan liela. Manījām, ka mūsu laudīm visumā ir zināma interese par mākslu, bet trūkst par to plašākas vispārējas izpratnes. Runāju ar Tillbergu — vajadzētu mums tādas organizācijas, kas mākslu veicina un mākslinieku popularizē. Tillbergs domāja tāpat, un tā jo drīz nodibinājām Mākslas veicināšanas biedrību. Tās galvenais uzdevums, saprotams, bija rīkot gleznu izstādes, referātus, vispār nest mākslas un mākslinieku vārdu publikā."

Rosīgo, dažādās plāksnēs izvērsto darbu pārtrauc 1. pasaules karš, kura apstākļi tēlnieku un viņa ģimeni vēlreiz noved Pēterpilī. Tur viņš strādā par zīmēšanas skolotāju meiteņu ģimnazijā, pārlaiž gandrīz bezcerīgus bada un epidēmiju laikus un pieliek roku un sirdi lietām, kas saistās ar Latvijas valsts tapšanu.

1918. gada jūlijā Z. A. Meierovics, toreiz Latviešu Pagaidu Nacionālās Padomes sevišķs pilnvarotais sakariem ar sabiedroto un neitrālo valstu valdībām, par kuģva stjuartu pārģērbies, slepeni dodas uz Stokholmu ar galīgo ceļa mērķi Londonu, cerībā runāt ar Anglijas ārlietu ministru Balfūru. Meierovica ieroču arsenālā, kam jāpaver ceļš uz Latvijas neatkarību, vienu no galvenajām vietām ieņem reprezentātīvi sakopots, audekla vākos iesiets latviešu tēlotājas mākslas albums ar Feddera, Hūna, Alkšņa, Purviša, Rozentāla un citu tā laika izcilāko latviešu gleznotāju labāko darbu reprodukcijām. Meierovicam ir līdz arī pirmā Latvijas politiskā karte.

Albumu iecerējis, sagatavojis, tāpat karti pēc vācu un krievu kara kartēm zīmējis bija neviens cits kā Burkards Dzenis. Par šiem kultūru un territoriju apliecinātājiem faktoriem Meierovics sajūsmā izsaucies: „Mans ložmetējs ir tas, ko nupat atnesa mākslinieks Dzenis!"

Tā paša gada 11. novembrī Anglijas valdība atzīst Latviešu pagaidu Nacionālo Padomi par Latvijas pagaidu valdību dē facto, un Meierovicu akreditē par šīs valdības pārstāvi Londonā.

Ka Burkarda Dzeņa ideja par latviešus reprezentēja mākslas albūmu, tāpat albuma profesionālā apdare, bija sviedusi plūsus angļu diplomātu izšķiršanās svaru kausos, liecinājis apstāklis, ka Meierovics pārvedis mājās gandrīz vienīgi albuma vākus. Vairums reprodukciju bijis jāatdāvina ārzemju valstsvīriem, kas vēlējušies tās paturēt. Tiem neesot bijis ne jausmas, ka mazajai latviešu tautai ir tādi mākslinieki, tādi mākslas darbi!

Mākslinieciskās varēšanas zenītu, tēlnieks sasniedz vēlāk, neatkarīgās Latvijas zemē un valsti dzīvodams. Viņa enerģija, spējas ir neparastas, un viņš prot sekmīgi apvienot tēlnieka radošo darbu ar svarīgiem pienākumiem sabiedriskajā dzīvē un paidagoģijā. Dzeņa ierosmes, pūļu un neatlaidības rezultātā nodibinājās Valsts mākslas mūzejs, un viņš ir tā direktors līdz 1941. gadam. No 1922. gada mākslinieks darbojas par profesoru Latvijas mākslas akadēmijā, pārzinādams lietišķās tēlniecības mākslas meistardarbnīcu. Viņa audzēkņu vidū bijuši Zemdega, A. Brastiņš, Mercs, Geistauts, Melli, Švalbe, piemīnot tikai dažus, kuŗu sākotnējās tēlnieka gaitas norisušas meistara vadībā. **(Nobalgums 10.lpp.)**

JUŖA SOIKANA IZSTĀDES PANĀKUMI MINSTERĒ

Speciālziņojums LA no Rietum vācijas.

Man laimējās būt starp pirmajiem apmeklētājiem un arī kā pēdējam pēc vairāk kā mēneša ilgās izstādes (no 4. jūnija — 7. jūlijam), kad Klasinga galerijas vadītāja deva zīmi noņemt izstādes darbus. Apmierināta vēlīgi stāsta salona vadītāja:

„Soikans Vestfalē jau plaši pazīstams. Izstādei bijis daudz apmeklētāju — vairumā Minsteres studenti. Patikuši J. Soikana japāņu paletes naža technikā darinātie darbi. Te ļauj skatītāja fantazijas iztēlei vēl nejaustu brīvību. Soikanam šeit ir jau sava publika, kas viņu cienī un interesējas par viņa darbiem. Caur Klasinga galeriju iespējams iegādāties mākslinieka darbus (Galerie B. Klasing, Münster/Westf., Kühstr.) vēl pēc izstādes slēgšanas."

Minsteres avīzēs par Soikana izstādi bija cildinošas kritikas ar darbu reprodukcijām. Laikrakstā „Westfalischen Nachrichten" rakstīja: Soikana ļaužu gleznas rāda pazīstamas ekspresionistiski — konstruktivas formas. To episkais saturs dod sevišķu izteiksmi. Šajās gleznās var lasīt kā kādā stāstā.... Savos kokgriezumos Soikans parāda drošu materiāla prasītās formas pārvaldīšanu. Sevišķu interesi rada viņa darbi melni baltā. Soikans šeit stāv robežjoslā starp priekšmetīgo un bezpriekšmetīgo veidojumu. Soikans šeit radījis sev jaunu, īpašu izteiksmes veidu, kur patiesība kļūst caurredzama. Šie darbi rāda fabulēšanas, dzejošanas un sapņošanas prieku. Bet tās nekad nepazaudē dzīves tuvuma un garīgās kārtotājas apziņas pietuŗi."

Münstersche Zeitung" runā par atzīta mākslinieka izstādi, kas svešumā guvis lielus panākumus.

Šī Soikana izstāde nesniedza pilnīgu mākslinieka spēju un techniku parādi. Redzējām vienīgi kādu duci viņa ļaužu gleznu jaunajā ritmu un krāsu attiecību technikā, kas viņa paša attīstīta un guvusi ievērību, un 30 interesantus jaundarbus japāņu paletes naža technikā drukkrāsā.

Soikans neapmierinās ģīgūru abstrakciju stilizējumos, bet nepārtraukti meklē jaunus izteiksmes līdzekļus un veidus. Tā savos meklējumos viņš latviešiem lielākais novātors, ko pamanījusi Eiropas mākslas pasaule. Viņš kā pirmais latvietis uzņemts Vācijas mākslas mūzejos un arī valdība vairākus viņa darbus iegādājusies valsts iestāžu telpu skaistināšanai.

Savos meklējumos Soikans reizē pilnveidojies un arī devis jaunas ievirzes mākslas izteiksmē. Pēc sava veida „kubisma" Soikans atradis jaunu ritmu un krāsu attiecību techniku, kas pieļauj vēl nejaustas kombinēšanas iespējas. Soikans iziet no kustību dinamikas un krāsu spektra savstarpējām attiecībām Viss atrodas noteiktā kārtībā un kustībā, un tieši to Soikans grib iemūžināt savā skatījumā. Viņa darbos atrodas loti stingra likumība un tīriba. Kaut ievērojama detaļu abstrakcija, tomēr Soikans nepazaudē priekšmetisko arī jaunajā technikā. Šajā technikā Soikans radījis iespaidīgus darbus: „Pašportrets", „Diana", „Karnevāls", „Pipētāji" u. c., kuŗus varēja skatīt izstādē.

Vispārēju apbrīnu radīja Soikana visjaunākā technika ar japāņu paletes nazi drukas krāsā. Te īsti atklājas Soikana lielās fantazijas spējas. Arī šeit Soikans neatstāj konkrēto. Šajā technikā mākslinieks jau radījis veselus darbu ciklus: „Cilvēki", „Putni", „Zeme", „Koki" u. c. Neparasti valdzina tieši melno līniju virtuozitāte cilvēku veidojumos, kas uzbur neparasti maigas un arī visai rēgainas būtes, piem.: „Black Lady", „Skatītāji", „Gaidītāji" u. c. Soikans šajā technikā veidojis tikko jaužamas klusās mežainas, ezeru, kalnu, un zemes iežu ainavas. Ļoti īpatnēji ir dzīvnieku veidojumi.

Soikanam bijušas pāri par 90 izstāžu, gan atsevišķas, gan kopējas ar citiem. Šī izstāde spilgti izcēla Soikana pēdējo gadu veikumus viņa jaunajās technikās. To derētu sakārtot kā ceļojošu izstādi pa visu Eiropu un vēlāk arī uz citiem kontinentiem.

A. Spoģis

MIRIS ANGĻU ŽURNĀLISTS — KOEKSISTENCES SLUDINĀTĀJS

Angļu žurnālists Ralfs Parkers, kuŗš nesen mira Maskavā, bija šī vārda pilnā nozīmē — miermīlīgās koeksistences iemiesotājums — ne tikai savos rakstos, bet arī personiskā dzīvē. 1942. g. viņš ieradās Maskavā kā „The Times" korespondents, bet pēc kara kļuva vienīgā britu komūnistu laikraksta „Daily Worker" un vēlāk arī visai kreisā „The New Statesman" korespondents, turpinot dzīvot Maskavā. pavadot tur 21 gadu. Viņš bija apprecējis krievieti un pilnīgi iekļāvies komūnistiskajā Kdievijā — Staļina Krievijā, kļūstot par tās propagandētāju. Sevišķi labi viņš juties Krievijā Chruščeva laikā kļūstot par dedzīgu „miermīlīgās koeksistences" sludinātāju. Parkers arī palīdzēja rīkot pirmās Maskavas „Lielā teātŗa" viesizrādes ārzemēs, tāpat arī Ļeņingradas Kirova teātŗa baleta izrādes Francijā, kuŗas gan noslēdzās ar Nurejeva aizbēgšanu. Pēdējais ir tagad kļuvis par Londonas baleta zvaigzni un slavenās Margotas Fontēnas uzticamu parteri, uzstājoties viesizrādēs visā pasaulē.

Latvieši Kanādā

Bērnu svētki Sidrabenē 26. jūlijā.

TORONTO

Laikraksta galvenais informātors R. Norītis, 135 Laird Dr., Toronto 17, Ont., tālr. 421.6074.

Latviešu nama komitejas sēdē, ko vadīja priekšsēža vietnieks E. Skujiņš pārrunāja nama pārbūves projektu. Vienojās jau tuvākās dienās to iesniegt pilsētas valdei un pieprasīt atliecīgās atļaujas. Ar pādbūves un paredzētās piebūves projektu prezidija locekļus iepazīstināja Dr. arch. E. Janišs, inž. J. Leinasars un inž. O. Dzērvitis. Augšējā zālē pārbūves darbi jau uzsākti talku veidā. Konkrētus lēmumus par veicamiem pārbūves darbiem pieņems vēlāk, kad būs izstrādāti atsevišķi aprēķini. Jaunu ierosinājumu par apakšējo telpu sadali izteica DV apgāda vadītājs DVKV priekšsēža vietnieks inž. J. Šmits. Pēc klātesošo domām šis priekšlikums varētu apmierināt LNAK, Kreditsabiedrību un DV apgādu. Uzdeva A. Steinbadham jau tuvākās dienās sasaukt pārrunām šo organizāciju pārstāvjus. M. Matīsas ierosinājumā reizē pieaicinās arī TLB Sestdienas skolas pārstāvjus, jo tieši skolai telpu jautājums pašreiz visaktuālākais. Kasieris V. Briedis ziņoja, ka no TLB saņemts čeks par $1600.- nama akciju iegādei sakarā ar mākslinieka O. N. Grebžes dāvāto gleznu izlozi. No LPB Kanadas kopas saņemti $300.-, bet telefona sabiedrība paziņojusi, ka nama komitejas saņems zināmu peļņas daļu no publiskā telefona, kas atrodas pie nama. Nama komitejai pašreiz kreditsabiedrības kontos skaitās $7736.78, bet pie kasiera V. Brieža $133.80.

Nama pārvaldniecība darbam pieteikušies pieci kandidāti. Prezidija locekļi vienojās par nama pārvaldnieku pieņemt A. Grebži, pagaidām maksājot $60.- nedēļā un dodot brīvu dzīvokli.

TLB valdes sēdē priekšsēža V. Apšes valdībā bez tekošām lietām pārrunāja arī turpmākos sarīkojumus. No Latvijas atbraukušo veco māmuļu satikšanās vakaru nolēma organizēt 13. septembrī. 17. okt. paredzēta Krizantēmu balle, bet 7. nov. gadskārtējā Mārtiņu balle. 13. dec. notiks Ziemassvētku vakarēšana un paredzēts arī bazārs par labu Latviešu sestdienas skolai.

Kanadas latviešu gaidu jendas vadības biroja sēdi vadīja jendas priekšniece A. Martinsone. Latvijas gaidu priekšniece E. Laufere nozīmējusi līdzšinējo jendas gaidu vecāko Moreli Vilku par Latvijas Sentrālo gaidu vecāko. Līdz ar to par Kanadas gaidu jendas gaidu vecāko apstiprināja vad. Gundegu Upīti no Hamiltonas, bet jendas mantzini vad. A. Siliņu. Vadītāju sagatavošanas kursu dalībniecēm jau izsūtīti rakstu darbu temati, kas iesniedzami līdz 1. aug. Kursu praktiskais posms risināsies Toronto, 18., 19. un 20. septembrī. Kopnieču kursus organizē gaidu vecākā G. Upīte. Tie paredzēti oktobra mēnesī.

Kanadas gaidu jendai bija uzticēti vispārējo gaidu darbības un iekārtas noteikumu pārstrādāšana, kas jau paveikts un pirmais uzmetums izsūtīts visām jendu priekšniecēm un vadītāj ām. Atsauksmes sagaida atpakaļ līdz 15. sept., kad uzmetums vēlreiz tiks apskatīts atsevišķā redakcijas komisijā, kuŗā bez jendas priekšnieces A. Martinsones vēl piedalās vad. M. Vilka un J. Vāgnere. Redakcijas komisija jauno priekšlikumu virzīs tālāk gaidu priekšniecei E. Lauferei.

Pārrunājot aizvadīto lielo nometni „Greizie rati" atzina, ka tā izdevusies labi un izteica pateicību DVKV par materiālo atbalstu $100.- apmērā. Pārrunāja arī iespējas vispārējo lielo nometni organizēt Kanadas 100 gadu jubilejas gadā 1967.

Bērnu svētki Saulainē notiks 1., 2. un 3. augustā. Sestdien, 1. augustā, pieaugušiem paredzēta deja jaunā un plašā dejas laukumā pie labas mūzikas (orķestris, kas spēlēja Līgo vakarā un ieguva lielu piekrišanu). Svētdienas rītu ievadīs dievkalpojums, tam sekos bērnu priekšnesumi, nodarbības stendos, sacensības u.t.t. Sestdienas vakarā māc. A. Lūsis vadīs lielo ugunskuru kas veltīts pīšmai latviešu Abecei un „vecam Stenderam". Pirmdien — dažādas sporta nodarbības. Visi draudzes locekļi un viņu bērni mīļi lūgti apmeklēt šos Bērnu svētkus, ņemot līdzi arī savus draugus un paziņas.

Bērnu vasaras nometnes kostīmu vakars notiks sestdien, 25. jūlijā, plkst. 8 vak.

Nometnotājus Saulaines mazo bērnu un jauniešu nometnei var pieteikt pie Saulaines pārvaldes locekļa K. Ozoliņa (tel. 231-4631). Nometnē vēl ir vietas. Īpaši ieteicams nometni izmantot augusta pēdējās nedēļās, kad laiks ir nostabilizējies un nometnotāju skaits nav tik liels, kā jūlija mēnesī. Pirms skolas bērniem labi atpūsties svaigā gaisā un saulē.

MEŽCIEMS

Mežciema pārvalde 1. augustā riko Rudzupuķu balli. Spēlēs Harmony orķestris. Atlikums par labu Mežciema uzpošanai.

Tai pašā laikā draudzes pārvaldes mājā būs Antona Zvidra gleznu izstāde.

A. Zvidra izstādi Mežciemā atklās 1. augustā plkst. 2 p. p., un tā būs atvērta arī svētdien, 2. augustā līdz plkst. 1 p. p.

Visi tautieši būs laipni gaidīti kā Rudzupuķu ballē, tā arī gleznu izstādē vai pavadīt patīkamu nedēļas nogali Mežciema jaukās apkārtnes dabas klusumā jeb uz ezera ūdeņiem.

Mežciems ar pag. nedēļas sākumu pieslēgts elektriskai strāvai. Pārvaldes ēka, paviljons un ap 10 privātas vasarnīcas, kuŗām bija pabeigta elektrisko vadu installācija, tagad ir apgādātas ar elektrību.

Vairākas ģimenes jau pavada savus atvaļinājumus Mežciemā, starp tiem arī pārvaldes loc. A. Začs un saimn. kopas pr-ks A. Rēķis. Vasaras atpūtu zaļumos izbauda arī Stiķutu, Pērkonu, Repšu, Lejas, Niedru un Vuciņu ģimenes. Ciemiņi Mežciemā ir arī no Hamiltonas un ASV.

Jauniešiem visvairāk patīk peldēšanās, izbraukumi ar laivām un volejbola spēles sporta laukumā.

Mazāko bērnu nodarbības pašreiz vada skolotāja M. Leja.

Mežciemam tagad ir sava pasta adrese. Tā ir: P.O. Box 1366 (Spence Lake Latvian Catholic Camp), Bracebridge, Ont.

Mežciema apmeklētāju, ciemiņu un pašu vasarnieku ērtības labā Mežciema pārvalde ir nodomājusi iegādāties pāris rezerves laivas, ko varēs izīrēt par dažiem centiem stundā vai iznomāt uz veselu dienu jeb nedēļu izbraukumiem ezerā un Muskoka upes ūdeņos.

Cita ērtība būs tā, ka ezera peldvietas krastmalā tiks uzceltas vīriešu un sieviešu ģērbtuves ar visām ērtībām peldētājiem.

Sovasar paredzēta arī otras akas ierīkošana pie t. s. vecā Jāņu laukuma, kas apgādās ar dzeramo ūdeni „augstā kalna" vasarniekus un arī tos apmeklētājus, kas auto novietošanai un teltošanai būs izvēlējušies vietas attālāk no ezera krastmalas.

Apmeklētāju skaits vasaras mēnešos Mežciemā ar katru gadu vairojies un tas rada jaunas prasības, ieskaitot arī auto novietošanas vietu paplašināšanu.

SIDRABENE

Rosīga gatavošanās gadskārtējiem bērnu svētkiem vērojama Sidrabenes vasaras nometnē. Bērnu svētki sāksies 26. jūlijā, plkst. 10 no rīta ar dievkalpojumu brīvdabas baznīcā. Tam sekos parādes gājiens un priekšnesumi. Arī šogad paredzēti iespaidīgi vingrojumi ar vairāk kā 100 dalībniekiem un atsevišķas grupas, ko sagatavo nometnes komandante K. Rasa. Bez tam priekšnesumos būs arī dziesmas, tautas dejas un dažādas sacensības. Kā jaunumus būs lauku hokeja sacensības starp nometnes dalībniekiem. Savas latviskās zināšanas un atjautību bērnu svētku dalībnieki varēs parādīt 17 novietnēs, kas savukārt neskoposies piemērotām balvām. Pievakarē notiks peldēšanas sacensības un gadskārtējās volejbola sacīkstes ceļojošā kausa izcīņā starp Sidrabenes un Saulaines komandām. Pieaugušiem paredzētas šaušanas sacīkstes un starplaikā lidmodeļu demonstrējumi. Noslēgumā tautas dejas un rotaļas. Ieeja pieaugušiem $ 1,-, bet bērniem 25 centi.

Pirmais lielais ugunskurs Sidrabenes bērnu vasaras nometnē notika 18. jūlijā un to vadīja J. Pālens. Priekšnesumos nometnes dalībnieki attēloja dažādus notikumus jautrā skatījumā.

JAUNS LATVIEŠU ARCHITEKTS MONTREĀLĀ

GUNĀRS JANITĒNS ĻOTI SEKMIGI NOBEIDZ ARCHITEKTŪRAS FAKULTATI MC GILL UNIVERSITĀTĒ

Kad 17 gadus vecais Gunārs Janitēns atstāja ģimnazijas 4. klasi un devās svešumā, nezinādams, kuŗā pasaules malā viņu aizraus 2. pasaules kaŗa iznākums, viņš ne sapņi nevarēja iedomāties, ka 21 gadu vēlāk viņš pievienosies Montreālas architektu saimei.

Kaŗa beigu iznākums Gunāru noveda Lībekas latviešu nometnē, kur viņš nobeidz ģimnazijas pēdējo klasi un starp citām iepazīstās arī ar kādu meiteni Līviju. Dzīve bēgļu nometnē neapmierina latviešu jaunekli un viņš dodas līdzīgi citiem uz Angliju. Kaut gan jāstrādā fizisks darbs, Gunārā mostas domas un ilgas pēc tālākas izglītības, bet tās turpināšana nav iespējama lielās skolas naudas dēļ. Gunāram izdodas emigrēt uz Kanadu, un te viņš nonāk Sadberijas apkārtnē un uzsāk galdnieka darbu, ko nekad nav mācījies. Kad citi darba biedri - kanadieši viņam aizrāda, ka viņa lietotie paņēmieni ir pilnīgi nepareizi, lai turētos savā „galdnieka" amatā, viņš atbild visai diplomātiski: „Pie mums Latvijā tā strādāja". Un kā par brīnumu, tas palīdz. Gunārs darbā paliek. Ar vienu aci vadīdams ēveli, ar otru vērodams kanadiešu paņēmienus, Gunārs cītīgi mācās un pēc vairākiem mēnešiem iemācās visus galdnieka stiķus un niķus. Bet arī šis amats un izpelņa neapmierina latviešu jaunekli, un viņš visiem spēkiem cenšās iekļūt International Nickel sabiedrības lielajās raktuvēs, kur izpelņa ir daudz lielāka. Bet, kaut gan augums slaids, Gunāra svars ir par vieglu, pietrūkst dažu mārciņu. Mēģinājumi svaru uzdzīt paliek veltīgi, bet tad padomu dod kāda tautiete. Viņa liek nākošā rītā ierasties pie viņas tukšā dūšā. Tur Gunāru sagaida liela novārītu kartupeļu bļoda, sāls un piens. Kad bļoda iztukšota, Gunārs steidzīgi dodas uz niķeļa raktuvju sabiedrību pārbaudīt svaru, un, kā par brīnumu, 150 mārciņu vietā svari rāda 151, un Gunāru raktuvēs pieņem.

Pirms darba raktuvēs, nevar paiet garām neuzsvērot, ka, būdams galdnieks, Gunārs pilnīgi izmantoja savas galdnieka zināšanas, iespējas un arī dotumus. Viņš ņem palīgā savas tautas brāļus, un, izdodams ūdens novadu un elektrības ievilkšanu citiem kontraktoriem, uzceļ vairākas mājas, tās pārdod, atdod aizlienēto naudu būvmateriālu pirkšanai un nopelna vairākus tūkstošus dolaru uz katru darījumu. Mēdz teikt, ka labam architektam ir jābūt arī labam būvgaldniekam, un, šķiet, ka to izpratis arī jaunais architekts.

Nonācis raktuvēs, Gunārs redz, ka vietējo darba technika un veids viņam nav gluži pa prātam, un viņš uzsāk raktuvju darbu ar sabiem paņēmieniem, kas izrādās daudz pilnīgāki, dod lielāku ražīgumu. To redz arī vadība, kas Gunāru pareizi novērtēdama, avansē atbildīgākiem amatiem un pieņem jaunā latvieša ieteikumus. Starplaikā Gunārs izsauc uz Sadberiju Lībekas meiteni, kas, nonākusi britu salās, cītīgi mācās māsu skolā. 1951. gadā Gunārs apprecās ar savu seno paziņu. Aizvadītos gados raktuvēs Gunārs jau avansējies no pelēkā darba krekla līdz baltajam, inženieŗu birojā veicot kalkulācijas, un saņemot atliecīgu atalgojumu. Varētu likties, ka viss nu ir sasniegts: sieva, mašīna, māja, motorlaiva un piederām vēl viegls un labi samaksāts darbs. Bet arī tas Gunāru neapmierina, un viņš iesniedz pieteikumus Sadberijas un Mc Gilla universitātēs. Atbildes rāda, ka viņš pēc 14 pārtrauktiem skolas gadiem eksāmenus izturējis abās universitātēs ar labiem rezultātiem. Gunārs izvēlas Montreālas Mc Gilla universitātes architektūras fakultāti, kas būtu ar mieru viņu uzņemt jau 2. kursā. Kaut gan draugi un darba biedri viņu brīdina neatstāt labu un ienesīgu darbu, Gunārs ar savu dzīvesbiedri un trijiem maziem bērniem izvēlas grūtāko ceļu un uzsāk studijas architektūras fakultātē. Pirmie gadi, kaut grūti studijās, jo daudz kas jau piemirsts, daudz kas svešs un arī angļu mēle nav visai perfekta, materiālā ziņā daudz galvas sāpju nesagādā, jo pārdotās mājas nauda bankā ir drošs atbalsts. Bet drīz tā ir tukša, un nu šķiet, ka draugu bridinājumi bija pareizi. Lai sabalansētu budžetu, dzīvesbiedre Līvija strādā par palīgmāsu slimnīcā 7 dienas nedēļā, bet mājās bērnus uzrauga aukle. Pārnākot no lekcijām universitātē, Gunārs gatavo bērniem vakariņas, mazgā trauķus, apkopj bērnus, un kad pulkstenis rāda 9 vakarā, tad sākas studijas.

„Brīžiem gan bija tā, ka domājām, ka citas izejas vairs nebūs kā pārtraukt studijas un sākt darbu, jo neatradām vairs nekādas izejas budžeta sabalansēšanai," stāsta jaunais architekts.

„Otrreiz gan vairs to nekad negribētu uzsākt," viņa domas apstiprinādama, piebalso dzīvesbiedre.

Ievērojot Gunāra sekmes, uz cītību un viņa ģimenes stāvokli Mc Gilla universitāte un Kvebekas provinces jaunatnes ministrija cītīgajam tautietim piešķīra studiju naudas aizdevumus vi siem 6 gadiem, no kuŗa 40 proc. ir atmaksājami.

Jaunais architekts savam diplomdarbam bija izvēlējies angļikāņu baznīcas, skolas, sanāksmju nama, mašīnu novietošanas lauku kopīgu metu, kas tuvāk redzams uzņēmumā.

Gunārs ir Fraternitas Latavienсis loceklis un vēlas izteikt sirsnīgu pateicību diviem tautiešiem, kas viņu materiāli atbalstījuši. Tie ir A. Krieķis Montreālā un A. Kalns Toronto. Izsakoties par 6 cīņas un trauksmes pilniem gadiem, Gunārs Janitēns piebilst: „Es varēju visu to sasniegt tikai ar savas uzticīgās sievas pašuzupurēšanos un savu trīs bērnu iecietību; bez viņu pūlēm un atbalsta es nebūtu to panācis."

Lai šis dzīves stāsts ir par paraugu un priekšzīmi citiem latviju tautas jauniešiem un citiem censoņiem. Jaunais latviešu architekts ir pierādījis, ka ne mantota nauda un ērtības ir nopelni, bet paša spēkiem iegūtā izglītība, kaut arī tai jāziedo smagi cīņas gadi.

Panākumus jaunajā darbā architektam Gunāram Janitēnam!

I. Sk.

MĀRA STRAUME
beigusi Toronto universitātes Trinity kolledžu, iegūstot B. A. gradu antropoloģijā.

RAKSTĀMMAŠĪNAS par visizdevīgākajām cenām ALEKSANDRS KANBERGS, 65 Ferrier Ave., pie Dan forth Ave, Tel. 463-2667

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. 927-5661.
1130 BAY ST.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

LASĪTĀJU VĒSTULES

PĒRKONA NEGAISS

LA 1. jūlija numurā ievietota E. Laivenieka vēstule „Pērkona negaiss". Vēstules autors tanī, zīmējoties uz 15. maija laikmetu, raksta, ka likteņgajā 1939. gadā „pat vissliktākā parlamentārās valsts iekārtas valdība nebūtu lietas izkārtojusi nemākulīgāk."

Atstāsim labāk čigānietēm zīlēšanu, kā būtu bijis, bet cieši atcerēsimies, cik tālredzīgas, gudras ir bijušas visvecākās un labākās rietumu demokratijas, kaut tikai Minchenē, Teherānā un Jaltā, kur tās ar devīgu roku Hitleram un Staļinam iztirgoja daudzu tautu brīvību. Si andele notiek līdz šai dienai un ir apņē notiek līdz šai dienai un ir apņēmusi visu zemes lodi. Viss tas notiek ar lielo demokratiju ziņu un akceptu. Latvija 1939. g. notikumu virpulī, ja tā būtu apbruņota un stātos frontē milzīga pārspēka priekšā, tāpat kā Polija, saļimtu nedaudz dienās. Aizvien pieminētā atsaukšanās uz Somiju ir nevietā, jo somiem varens sabiedrotais bija daba — tas pats sabiedrotais, kas krieviem palīdzēja un izšķīra Napoleona, Kārļa XII un Hitlera sakāvi.

Meirānietis, Montreālē.

PAREĢOSANA POLITIKĀ

Bij. Latvijas valsts prezidenta J. Čakstes savā laikā izteiktās šaubas (skat. ģen. O. Dankera raksts Prezidenta Čakstes pareģojums LA š. g. 11. jūlijā) par Latvijas brīvvalsts likteni, Krievijai kļūstot atkal stiprākai, drošī vien, arī citiem varēja rasties; — līdzsvara principa regulēšanas dēļ tomēr vajadzēja vairāk pieslieties Vācijai, kad tas bija vēl iespējams, kaut gan Latvijas „mazums vai lielums" nebija ļoti svarīgs neatkarības zaudēšanā.

— Jāpasvītro, ka nopietnākie starptautisko tiesību speciālisti ir domās, ka pēc lieluma noteikt, kuŗa valsts varētu būt patstāvīga, kuŗa ne, nav iespējams, jo galu galā visas valstis viena par otru ir lielāka. Tādās domās bija arī Latvijas universitātes starptautisko tiesību katedras vadītājs H. Albāts.

Mag. iur. E. Lapiņš.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

26 jūlijā — Bērnu svētki Sidrabenē

1. augustā — plkst. 8 vakarā Rudzupuķu balle Mežciemā.

15. augustā, plkst. 1 pp. — DV Toronto nod. šaušanas meistarsacīkstes ar sekojošu biedru vakaru — Bērzainē.

22. augustā — plkst. 7,30 Sv. Andreja baznīcas zālē Losandželosas ceļojošā teātŗa izrāde Kurrpurrū, Anša Tipāna iestudējums.

5. septembrī — Kanadas DV meistarsacīkstes šaušanā, sporta spēles un zaļumballe — Toronto latv. medn. un mākšķernieku lauku īpašumā Bērzainē.

5. septembrī — plkst. 8 vak. Kanadas latviešu katoļu apvienības 15 gadu jubilejas balle Kolumbus zālē, 582 Sherbourne ielā.

6. septembrī — plkst. 5 p.p. Antoninas Vaivodes koncerts Sv. Miķeļa katedrāles mūzikas hallē. Rīko Kanadas latviešu katoļu apvienība.

8. oktobrī — plkst. 8,30 vakarā Normas Auziņas (vijole) un Ronalda Leonarda (čello) koncerts Unitāriešu baznīcas zālē. Koncertapv. sarīkojums.

23. oktobrī — inženieŗu balle Park Plaza hotelī, sākums pl. 7,30 vakarā.

24. oktobrī — plkst. 7,30 vakarā vīru kora Junda koncerts Parkdale Collegiate zālē. DV nod. sarīkojums.

No 31. oktobŗa — 7. novembrim Margaritas Kovaļevskas gleznu izstāde DV namā, 123 Huron ielā.

5. novembrī — plkst. 8,30 vakarā Valijas Melliņas (mecosoprāns) un Verenas Stelpas - Dambrānes (klavieres) koncerts Unitāriešu baznīcas zālē. Koncertapvienības sarīkojums.

7. novembrī — plkst. 7,30 vakarā TLB rīko Mārtiņu balli Toronto Latviešu nama zālē.

14. novembrī — plkst. 7 vakarā Lāčplēšu dienas atceres akts, Toronto latviešu nama zālē, 491 College ielā. Plkst. 8 vakarā — Mārtiņu balle.

14. novembrī — plkst. 7.30 vak. Mārtiņu balle Toronto latviešu nama zālē, 491 College ielā, DV Toronto nod. sarīkojums.

NIAGARA

25. un 26. jūlijā — 11. Jaunatnes un Draudzības dienas Niagarā.

SV. KATARINES

12. septembrī — plkst. 7,30 Atlanta kluba telpās St. Cath. M. M. kluba balle.

DZĪ

MŪSU NACIONĀLĀ PO

(Pārnesums no 1. lpp.)

Šis dokuments sagatavots ārlietu ministrijas bruņošanās kontroles un atbrīvošanās aģentūras vajadzībām un reprezentē studijas „Project PHOENIX" rezultātus.

Pagaŗajā publikācijā uzsvērts, kan ne ASV militārais spēks, nedz arī griba tālāk pastāvēt kā suverēnai valstij var to paglābt šīsdienas pasaulē. Vienīgais atrisinājums esot sadarbošanās ar ienaidnieku, palīdzēšana un pievienošanās tam. Tā iesaka panākt spēku vienlīdzību, kas nešaubīgi saistītos ar palīdzību Padomju Savienībai un sagādātu tās pilsoņiem vairāk pirmā patēriņa preču.

„Komūnismam jādod koncesijas, lai palielinātu iespēju konstruktīvai rīcībai un lai iegūtu laiku," tālāk teikts šai dokumentā.

Ieteikti arī tirdzniecības sakari ar komūnismu un to paplašināšanu. Tie būtu pamats lielai spēku solidāritātei.

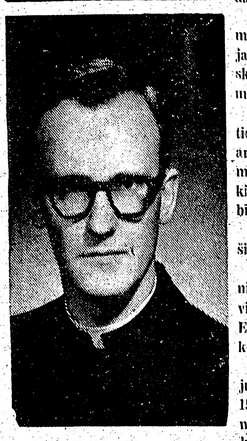

Pēc sekmīgi pabeigtām studijām Mount Saint Mary's of the West Seminary Norwood, Ohio, priestera amatā ievests Arvīds Bernāns. Garīdznieka amatā viņu ordinēja bīskaps C. I. Issenmans Sv. Jāzepa katedrālē, Columbus, Ohio. Pirmo svēto misu jaunais garīdznieks noturēja Sv. Marijas Magdalēnas baznīcā, kur ceremonijmeistara pienākumus veica Arvīda Bernāna brālis Evalds, kas arī sagatavoja garīdznieka darbam.

Arvīds Bernāns pirmo izglītību ieguvis Vācijā, bet vidusskolu beidzis ASV, kur kopā ar brāļiem un māsu ieceļojis 1950. g. apmetoties Columbus pilsētā, Ohio. BA gradu ieguvis Saint Charles kolledžā un pēc studiju turpināšanas seminārā tagad ieguvest pilntiesīga garīdznieka amatā.

R. N. rakstīja: „Mi

TOP IMANTA NOMETNES V

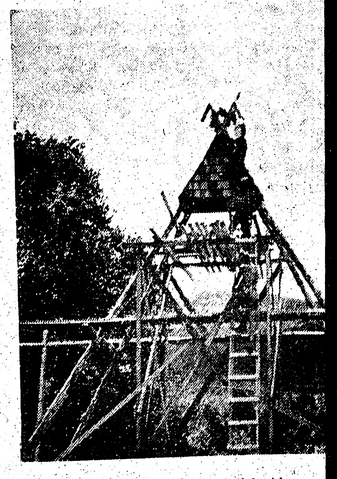

Roveri un lielgaidas no Nujorkas un Bostonas dzimtām rosīgi gatavojas lielai nometnei, kuŗa notiks Latviešu ev.-lut. draudzes īpašumā Katskiļu kalnos no 29. augusta līdz 6. septembrim. Piedaloties lielākam skaitam abu dzimtu roveriem, vienā nedēļas nogalē tapa nometnes galvenie vārti. Tajā pat laikā tika veikti arī daudzi citi nometnes priekšdarbi.

Nometnē piedalisies roveri un lielgaidas no jendām un gaida vismaz Nometnes Pasaules izs un transport autobusi.

Tuvāku inf ta nometnes no nometnes E. Prieditis, nue, Apt. 3- 11361 U.S.A.

Jauniešu iesvētē Austrumu ev. - lut. draudzē Toronto māc. A. Lūsis iesvētījis: Sabīni Berķi, Vili Berķi, Juri Biku, Laimoni Jeginu, Ārīju Biku, Āriju Jākobsoni, Beatrisi Kalniņu, Renati Poguli, Lauru Rudolfu, Laimdotu Vāli, Juri Vanagu un Valdi Vīndiģi.

Dzīve Savienotās Valstīs

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. 927-5661.
1130 BAY ST.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

LASĪTĀJU vēstules

PĒRKONA NEGAISS

LA 1. jūlija numurā ievietota E. Laivenieka vēstule „Pērkona negaiss". Vēstules autors tanī, zīmējoties uz 15. maija laikmetu, raksta, ka liktenīgajā 1939. gadā „pat visslikākā parlamentārās valsts iekārtas valdība nebūtu lietas izkārtojusi nemākulīgāk."

Atstāsim labāk čigānietēm zīlēšanu, kā būtu bijis, bet cieši atcerēsimies, cik tālredzīgas, gudras ir bijušas visvecākās un labākās rietumu demokratijas, kaut tikai Minchenē, Teheranā un Jaltā, kur tās ar devīgu roku Hitleram un Staļinam iztirgoja daudzu tautu brīvību. Šī andele notiek līdz šai dienai un ir apņēmusi visu zemes lodi. Viss tas notiek ar lielo demokratiju ziņu un akceptu. Latvija 1939. g. notikumu virpulī, ja tā būtu apbruņota un stātos frontē milzīga pārspēka priekšā, tāpat kā Polija, saļimtu nedaudz dienās. Aizvien pieminētā atsaukšanās uz Somiju ir nevietā, jo somiem varens sabiedrotais bija daba — tas pats sabiedrotais, kas krieviem palīdzēja un izšķīra Napoleona, Kārļa XII un Hitlera sakāvi.

Meirānietis, Montreālā.

PAREĢOŠANA POLITIKĀ

Bij. Latvijas valsts prezidenta J. Čakstes savā laikā izteiktās šaubas (skat. ģen. O. Dankera raksts Prezidenta Čakstes pareģojums LA š. g. 11. jūlijā) par Latvijas brīvvalsts likteni, Krievijai kļūstot atkal stiprākai, droši vien, arī citiem varēja rasties; — līdzsvara principa regulēšanas dēļ tomēr vajadzēja vairāk pieslieties Vācijai, kad tas bija vēl iespējams, kaut gan Latvijas „mazums vai lielums" nebija ļoti svarīgs neatkarības zaudēšanā. — Jāpasvītro, ka nopietnākie starptautisko tiesību speciālisti ir domās, ka pēc lieluma noteikt, kuŗa valsts varētu būt patstāvīga, kuŗa ne, nav iespējams, jo galu galā visas valstis viena par otru ir lielāka. Tādās domās bija arī Latvijas universitātes starptautisko tiesību katedras vadītājs H. Albats.

Mag. iur. E. Lapiņš.

KALENDĀRS

Park Plaza hotelī, sākums pl. 7,30 vakarā.
24. oktobrī — plkst. 7,30 vakarā vīru koŗa Junda koncerts Parkdale Collegiate zālē. DV nod. sarīkojums.
No 31. oktobra — 7. novembrim Margaritas Kovaļevskas gleznu izstāde DV namā, 123 Huron ielā.
5. novembrī — plkst. 8,30 vakarā Valijas Melliņas (mecosoprāns) un Verenas Stelpas - Dambrānes (klavieres) koncerts Unitāriešu baznīcas zālē. Koncertapvienības sarīkojums.
7. novembrī — plkst. 7,30 vakarā TLB rīko Mārtiņu balli Toronto Latviešu nama zālē.
14. novembrī — plkst. 7 vakarā Lāčplēšu dienas atceres akts, Toronto latviešu nama zālē, 491 College ielā. Plkst. 8 vakarā — Mārtiņu balle.
14. novembrī — plkst. 7.30 vak. Mārtiņu balle Toronto latviešu nama zālē, 491 College ielā, DV Toronto nod. sarīkojums.

NIAGARA

25. un 26. jūlijā — 11. Jaunatnes un Draudzības dienas Niagarā.

SV. KATARĪNES

12. septembrī — plkst. 7,30 Atlanta kluba telpās St. Cath. M. M. kluba balle.

MŪSU NACIONĀĻĀ POLITISKĀ STĀJA UN UZDEVUMS

(Pārnesums no 1. lpp.)

Šis dokuments sagatavots ārlietu ministrijas bruņošanās kontroles un atbrīvošanās aģentūras vajadzībām un reprezentē studijas „Project PHOENIX" rezultātus.

Pagarajā publikācijā uzsvērts, kan ne ASV militārais spēks, nedz arī griba tālāk pastāvēt kā suverēnai valstij var to paglābt šīsdienas pasaulē. Vienīgais atrisinājums esot sadarbošanās ar ienaidnieku, palīdzēšana un pievienošanās tam. Tā iesaka panākt spēku vienlīdzību, kas nešaubīgi saistītos ar palīdzību Padomju Savienībai un sagādātu tās pilsoņiem vairāk pirmā patēriņa preču.

„Komūnismam jādod koncesijas, lai palielinātu iespēju konstruktīvai rīcībai un lai iegūtu laiku," tālāk teikts šai dokumentā.

Ieteikti arī tirdzniecības sakari ar komūnismu un to paplašināšanu. Tie būtu pamats lielai spēku solidāritātei.

Lai uzlabotu Padomju Savienības iedzīvotāju dzīves standartu un padarītu viņu dzīvi patīkamāku un pieņemamāku, ASV ārējā palīdzība ieteikta kā iedarbīgs līdzeklis šajā virzienā.

Piedāvājot Padomju Savienībai palīdzīgu roku, spēka un varas politiku ar laiku varēšot aizstāt ar sadarbības politiku.

Pragmātiskā pieejā, soli pa solim esot jāveido viena pasaule, kas sevī iekļautu plurālistisku pasaules tautu sabiedrību, bazētu uz savstarpējās atkarības sadzīves normām.

Starplaikā, līdz šī plāna īstenošanai, ASV ārpolitika tad lūk atspoguļotu sadarbību ar ienaidnieku un arī varbūtēju konfliktu. Tā šai dokumentā aprādīts, ka vajadzības gadījumā varētu sniegto palīdzību atkal atraut, iesāktos tirdznieciskos sakarus atkal pārtraukt u.t.t.

Šī klauzula tad, lūk, izvērtusies par sapņotāju ventili, ar kuŗa palīdzību plānu varētu likvidēt, ja padomju rīcība izrādītos citāda kā paredzēta.

Lai cik pārliecinoši šī plāna motivācija arī skanētu pašreizējai administrācijai, ir pilnīgi skaidrs, ka tā nepārliecina mūs un daudzus citus.

Ne tikai, ka nevaram pievienoties šai idejai par „svēto laulību" ar Padomju Savienību, bet mums tā ir jāapkaro visiem spēkiem, atklājot tās maldīgumu un bīstamību.

Te īsumā vēl daži piemēri, kā šie plāni tiek īstenoti.

Kviešu darījums un citi tirdznieciski sakari ar Padomju Savienību, ir šo ieteikumu ietvaros. Esam sākuši barot ienaidnieku, ko visu laiku it kā apkaŗojām.

Pat no peļņas viedokļa šis darījums ir bezjēdzība, jo beidzamo 15 gadu laikā esam izdevuši 700 miljardu dolaru ārējai palīdzībai komūnisma apkaŗošanai visā pasaulē. Ja šis darījums arī ienestu dažus miljonus peļņas, tad pats darījums jāieskata par soli uz pašnāvību, kad pati tauta ar saviem valsts nodevu dolariem financē savu bojāeju.

Ieteikumos izteiktais apgalvojums, ka labi paēdis komūnists nav agresīvs un bīstams, pārliecina tikai naivos. ASV un rietumu valstīm apmierinot Padomju prasības pēc pirmās nepieciešamības precēm, dod Kremļa kungam lielisku iespēju rast vajadzīgos līdzekļus un pārsviest produkciju uz sektoriem, kas stimulē aukstо karu.

Prof. G. V. Ņuters (G. Warren Nutter), ko ieskata par vienu no lielākajiem Padomju saimniecības pazinējiem ASV, intervijā U. S. News & World Report rakstīja: „Mūsu pašreizējā ārpolitika ir tīrais romantisms, bez mazākās loģikas un pamatojuma".

Viņš, minot vēstures piemērus, apgalvo, ka labi paēduši komūnisti ir agresīvi. Par mūsu labākiem sabiedrotiem viņš ieskata tievos un izstīdzējušos Padomju apspiesto tautu piederīgos, kas ikdienā paši pārliecinās, ka viņu valdība tos nespēj apgādāt.

Ja ASV ārpolitika kaut cik būtu bazēta uz reālu pieeju un tai būtu noteikts mērķis, tad, izmantojot Padomju Savienības pašreizējo iekšējo krizi, QUID PRO QUO politikas lietošana tirdznieciskos darījumos ar to būtu vienīgais attaisnojums. Šī pieeja arī skaidri parādītu Padomju iekšējās krizes apmērus. Tā, piemēram, Brīvās pasaules kviešu pārdevumu Padomju Savienībai, sasaistot ar koncesijām Berlīnē, Kubā vai citur, padomju reakcija vienā vai otrā virzienā, parādītu pasaulei, cik nopietnā stāvoklī tā faktiski atrodas. Ja stāvoklis tiešām būtu ļoti nopietns, jāpieņem, ka Kremlis koncesijas dotu. Pretējā gadījumā ASV, kviešus nepārdodot, stāvokli pasliktinātu un koncesiju vai koncesijas nākotnē dabūtu.

ASV pieeja, protams, ir bijusi gluži pretēja. Sarunu sākuma posmā nespējot pārliecināt sabiedrotos, ka kviešu darījums ar Padomju Savienību kaitēs brīvības lietai, valdība pretēji ASV Kongresa 1961. gada lēmumam savu viedokli modificējā un aktīvi iesaistījās kviešu pārdošanā, garantējot Padomju Savienībai ilgtermiņa kreditu. Tādējādi ASV ir kļuvusas par padomju saimniecības stutētājām un komūnisma stiprinātājām.

Rostova un Roka dokumentos izteiktais atzinums, ka Padomju Savienība ir nobriedusi, kļuvusi miermīlīgāka un beidzot izpratusi, ka tikai sadarbošanās ar ASV un ne tās apkaŗošana, dos pozitīvus guvumus abām lielvalstīm dūmu pūšana tautas acīs. un nodrošinās pasaules mieru, ir

Kā pierādījumu tam lai atceramies C:ruščeva 1961. gada 6. janvāra runu, kuŗā viņš skaidri un gaiši pateica, ka pašreizējais laikmets ir kapitālisma sabrukuma laikmets un nes sevī visas iezīmes par sociālisma un komūnisma uzvaru globālā mērogā. To pašu viņš apgalvojis arī nesen.

☆

Kādai tad nu būtu jābūt mūsu trimdas morālai, nacionālai un nacionālpolitiskai stājai un kādi ir mūsu uzdevumi šīsdienas pasaulē, kur bailes, neziņa, apjukums, apatija un nenoteiktība ir dominējošie faktori?

Visupirms jādara viss iespējamais, lai apturētu to brīvās pasaules vilni, kas maldu mācību rezultātā, veļas pretim vispasaules komūnismam, lai to sastaptu pusceļā, kur it kā esot meklējams pasaules miers.

Nav maģisku formulu vai brīnumzāļu šī uzdevuma sekmīgai veikšanai, bet ir zināmi minimi un maksimi, starp kuriem jāmeklē atrisinājums.

Vispurms mums pašiem mūsu trimdas uzdevumu izpratnē ir jābūt spējīgiem atšķirt sapņus no īstenības, maldus no patiesības un svarīgas lietas no nesvarīgām.

Apzinoties, ka atrodamies nepārtrauktā politiskā cīņā ar Padomju Savienību un tās vadītiem pasaules komūnisma spēkiem, mums katram jāatrod mūsu atbilstošā vieta šai cīņas laukā. Varam būt vai nu šīs cīņas aktīvi cīnītāji, vai pasīvi novērotāji kaujas lauka ežmalēs. Izšķiršanās ir mūsu pašu rokās, bet neatkarīgi no tās, trimdas misija gulstas vienādi uz visu mūsu pleciem un prasa upuri tēvijai. Ir jautājums, kā mēs šo misiju pildīsim? Klusuma brīžos, kad domās aizklīstam uz dzimtajiem krastiem, kur brīvība ir pagātnes sapnis un ikdiena mirkst asarās un nedrošās cerībās uz jaunu saullēktu, lai visi sev jautājam: ko tauta dzimtenē un Latvijas zeme no mums sagaida?

Un atbildei lai augstāk mūsu rokās paceļas Latvijas karogs un vieno mūs sirdsdedzē un kopīgā cīņā par dzimtenes brīvību.

Lai mūsu balsis skan bezbailīgi un pārliecinoši un lai tās sadzird tauta dzimtenē un brīvās pasaules likteņa lēmēji.

Lai mūsu rīcība ir nesavtīga, noteikta, atbildīga un mērķtiecīga. Lai izskaužam apatiju, klusuciešanu un nenoteiktību.

Kļūsim par vadoņiem vadīto vietā. Diendienā atgādināsim mūsu patvēruma zemju valdībām, ka ir pienācis laiks pārtraukt palīdzību apspiedējiem un ka ir jāsāk palīdzēt apspiestajiem.

Apzināsimies, ka brīvība nav Dieva dota dāvana, bet ka par to vienmēr jācīnās. Izpratīsim, ka, brīvības cīņai ieilgstot, tā jāturpina, līdz Latvija un visas apspiestās tautas atkal kļūs brīvas.

MŪSU CĪŅAS UZDEVUMI

Bruņojušies ar šādu morālu un nacionālu stāju, varam ķerties pie pašas praktiskās cīņas. Kādi tad nu ir mūsu uzdevumi šai cīņā?

Vispirms mums jāpalīdz definēt reālu un iedarbīgu ASV un brīvās pasaules ārpolitiku. Visiem spēkiem jāatmasko un jāapkaro padomju koloniālisms un maldu mācības, kas kaitē brīvības lietai.

Lai to panāktu, ikvienam latvietim jāapzinās, ka viņš, piederēdams pie tautas kopības, ir atbildīgs par šīs kopības manifestāciju. Lai šī manifestācija būtu jo iespaidīga, jāstiprina visi trimdas institūti un nacionālās organizācijas. Lai šo stiprināšanu sekmīgi veiktu, nepietiek tikai ar morālu atbalstu un darbošanos. Jārada līdzekļi, kas garantētu profesionālu un pastāvīgu darbu Latvijas brīvības labā.

Nepietiek ar dažu latviešu patriotu uzupurēšanos, kas ir gatavi materiāli atbalstīt mūsu kopīgo cīņu. Materiālā slodze jāsadala tā, lai katrs savu iespēju robežās, mēs visi būtu kopīgās nastas nesēji.

Apzinoties, ka mums līdz šim sniegtā palīdzība no ārpuses tiek pamazām samazināta vai atrauta, ir pienācis beidzamais laiks mūsu nacionālpolitisko cīņu uzstādīt pašu uz savām, tīri latviskām kājām.

Ja komūnisms šodien ar visdažādākiem paņēmieniem cenšas nodrošināt uzvaru pasaulē, iesaistot šajā cīņā pāri par 88 komūnistu partijas visā pasaulē, tad mūsu uzdevums ir mobilizēt visus iespējamos brīvās pasaules spēkus šī nodoma aizkavēšanai.

Tikai profesionālas apspiesto tautu kopas, kas diendienā var veltīt pilnu laiku iecerēto uzdevumu veikšanai, savstarpējā sadarbībā, var radīt tādus spēkus, kas būs spējīgi iespaidot pārējo sabiedrības daļu, likumdevējus un attiecīgās valdības.

Mūsu uzdevums ir tādas sagatavotas darbinieku kopas radīt trimdas latviešu domas praktiskam izpaudumam.

Mūsu latviešu patriota, rūpnieka Hirša ierosinātais 1 centa devums dienā varētu būt kā labs sākums visas trimdas sabiedrības iesaistīšanai kopīgā cīņā.

Ienadnieka taktikai mainoties, rodas noteikta prasība arī mūsu cīņas taktikas pārvērtēšanai. Šī pārvērtēšanas procesa rezultātā rastos jauna trimdas stratēģija nākotnei, piepaturot tos cīņas elementus, kas, pasaulei mainoties, vēl nav novecojušies.

Šī svarīgā uzdevuma veikšanai ieteicu radīt pastāvīgu trimdas stratēģijas padomi. Padomes darba rezultātā aktīvizētos arī Informācijas birojs, kā pieņemto atzinumu īstenotājs. ....

Par jo svarīgu nākotnes uzdevumu ieskatu pastiprinātu latviešu jaunās paaudzes aktīvu iesaistīšanu mūsu nacionālpolitiskā cīņā, nodrošinot darba kontinuitāti, vecākai paaudzei aizejot no aktīvā darītāju pulka.

Vairāk uzsveŗama latviešu organizāciju un draudžu aktīvitāte uz vietām. jo ne visos gadījumos centrālās organizācijas spēj reaģēt uz vietējiem notikumiem. Jo bieži, arī savlaicīgas informācijas trūkums atstāj vienu otru izdevīgu gadījumu neizmantotu.

Cīņa, kuŗā esam iesaistījušies, nav tikai cīņa par Latvijas un pārējo APSPIESTO TAUTU BRĪVĪBU. Tā ir cīņa par pasaules pastāvēšanu vai pasaules bojā eju. Ja brīvā pasaule nepiekāpsies tanīs augstumos, kuŗi no viņas tiek prasīti, cīņu varam zaudēt, tīri nemanot un no brīvības iekļūt verdzībā, pieslēdzoties tiem mūsu brāļiem un māsām, kas tur jau cieš.

Pacelsimies pāri ikdienai, apzināsimies mūsu uzdevumus un stundas vēlumu, veiksim tos ar sirdsdedzi un ticību Latvijas un citu apspiesto tautu nākotnes saullēktam un brīvības manifestācijai visā pasaulē.

Uz to lai Dievs mums palīdz!

Pēc sekmīgi pabeigtām studijām Mount Saint Mary's of the West Seminary Norwood, Ohio, priestera amatā ievests Arvīds Bernāns. Garīdznieka amatā viņu ordinēja bīskaps C. I. Issenmans Sv. Jāzepa katedrālē, Columbus, Ohio. Pirmo svēto missu jaunais garīdznieks noturēja Sv. Marijas Magdalēnas baznīcā, kur ceremonijmeistara pienākumus veica Arvīda Bernāna brālis Evalds, kas arī sagatavojas garīdznieka darbam.

Arvīds Bernāns pirmo izglītību ieguvis Vācijā, bet vidusskolu beidzis ASV, kur kopā ar brāļiem un māsu ieceļojis 1950. g., apmetoties Columbus pilsētā, Ohio. BA gradu ieguvis Saint Charles kolledžā un pēc studiju turpināšanas seminārā tagad ievests pilntiesīga garīdznieka amatā.

R. N.

TOP IMANTA NOMETNES VĀRTI

Roveri un lielgaidas no Ņujorkas un Bostonas dzimtām rosīgi gatavojas lielai nometnei, kuŗa notiks Latviešu ev.-lut. draudzes īpašumā Katskiļu kalnos no 29. augusta līdz 6. septembrim. Piedaloties lielākam skaitam abu dzimtu roveriem, vienā nedēļas nogalē tapa nometnes galvenie vārti. Tajā pat laikā tika veikti arī daudzi citi nometnes priekšdarbi .

Nometnē piedalīsies roveri un lielgaidas no ASV un Kanadas jendām un nometnes vadība sagaida vismaz 200 dalībnieku. Nometnes laikā paredzēta arī Pasaules izstādes apmeklēšana un transportam jau aizrunāti 2 autobusi.

Tuvāku informāciju par Imanta nometnes norisi var pieprasīt no nometnes komandanta vad. E. Priedītis, 210—03, 43-rd Avenue, Apt. 3—G Bayside, N. Y. 11361 U.S.A.

ATZĪST APSPIESTO TAUTU KOMITEJAS NEPIECIEŠAMĪBU ASV KONGRESĀ

Virspusīgi raugoties, Apspiesto tautu nedēļas sarīkojumam Čikāgā arī šogad vajadzēja iet ierastajās sliedēs. Tāpat kā citus gadus tas notika jūlija otrajā svētdienā Granta parkā. Kā aizvien, programmā bija tautību gājiens ar karogiem, svinīga atklāšana, pilsētas pārstāvja uzruna un proklamāciju nolasīšana, apspiesto tautu pārstāvja runa un goda viesu runas, nobeidzot ar rezolūciju pieņemšanu un lūgšanu. Starpība šoreiz bija — goda viesos. Līdz šim rīkotāji bija centušies uzlūgt vīrus, kas izrādījuši apspiestām tautām nepārprotamas simpatijas. Šoreiz bija noticis eksperiments diplomātijas mākslā, un goda viesa krēslā, blakus kongresa dep. Romanam Pučinskim glaimoti nosēdās deputāts Barets O'Hara, kas vidējos rietumos pazīstams kā viens no pieciem viskrasākiem demokratu „progresīvistiem". Viņš gan smaidīja tikai līdz apspiesto tautu pārstāvja, ukraiņu advokāta Juliusa Kulas runas sākumam, bet pēc tam bija redzams brīžam aizsedzam vaigu ar plaukstu, tad atkal berzējam pakausi. Adv. Kulas runa bija stipri sirdīga. Viņš apsūdzēja pašreizējo valdību un prezidentu Džonsonu, ka tie nelieto viņu rokās esošo varu, lai atbrīvotu apspiestās tautas.

„Visi atceramies, cik ļoti Chruščevam nepatika pirmās Apspiesto tautu nedēļas pasludināšana 1959. gadā," viņš teica, „un vai tāpēc nav jābrīnas, ka viņa reakcija pret to gadu no gada kļūst mērenāka?" Izskaidrojums tam atrodams proklamācijas tekstā, ko ik gadus, šo nedēļu izsludinot, paraksta ASV prezidents. Ik gadus tās saturs kļūst remdenāks. „Līdz ar to arī visa ideja, kas bija kā ass aukstā kaŗa ierocis mūsu rokās, kļuvusi trula."

Kā prezidents, tā ārlietu ministrijā apgalvo, ka plaisa Krievijas un sarkanās Ķīnas starpā liek Pad. Savienībai nosvērties uz sarunu vešanas pusi ar ASV. Bet ASV neprasa, lai šīs sarunas ietvertu brīvas vēlēšanas aiz dzelzs aizkara. Ārlietu ministrija pat baidās pieprasīt Ungārijas nemieru asiņainās apspiešanas izmeklēšanas turpināšanu AN," viņš teica.

Runājot par Kubu — apspiesto tautu, kas atrodas tikai 90 jūdzes no ASV krasta, adv. Kulas teica: „Lai valdība dara to, ko viņai vajadzēja darīt jau Austrumvācijas, Polijas un Ungārijas krīžu laikos: rada militāras vienības partizānu kauju veidam, kas palīdzētu kubiešiem atbrīvot viņu zemi."

„Valdībai bail, ka krievi atriebsies. Bet krievi nebaidījās no mūsu atriebības, sūtot savus tankus uz Budapeštu." Runas beigās Kulas prasīja Apspiesto tautu komitejas radīšanu ASV kongresā, raidītāja „Amerikas Balss" paplašināšanu kā laika, tā satura ziņā, Brīvības akadēmijas dibināšanu un Kerstena likuma papildinājuma pieņemšanu (par kubiešu atbrīvošanas armijas daļu formēšanu).

Dep. O'Hara, kam bija jārunā nākošam, lielāko daļu sava laika izšķieda komplimentos lietuvju sieviešu daiļumam, kroātu vīru atlētiskumam u.t.t. Viņš atcerējās dažādus nesakarīgus gadījumus, kur bijis kopā ar kādu šo tautu pārstāvi, raudzīja koķetēt ar publiku, izvilinot smieklus vai atsaucību, bet palika nesekmīgs; līdz beidzot saņēmās un sacīja, ka iepriekšējais runātājs labi teicis, pieprasīdams Apspiesto tautu komitejas radīšanu kongresā. Nu visi viņam aplaudēja un viņš saprata, ka labāk arī ar šo teikumu beigt.

Sekoja dep. Pučinskis, kas, būdams pats poļu izcelsmes, ir gan īstāks apspiesto tautu sapratējs. tomēr atzīst pašreizējo ASV valdības politiku par pareizu. Viņa runas pirmā posma saturs bija apspiesto tautu varonīgās pagātnes un drošsirdīgo senču cildināšana, pēc tam secinot, ka tādas tautas ilgi nevar verdzināt: ātrāk vai vēlāk tās atbrīvosies. Viņš minēja vairākus piemērus, kā Polija, Rumānija u. c. satelīti mazpamazītēm virzās prom no Krievijas, lai vēlāk izveidotu, viņa vārdiem runājot, — trešo, stabilizētāju spēku Eiropā, līdz ar to nodibinot tur pastāvīgu mieru. Turpat acu priekšā viņam gan stāvēja plakāts: „Igaunija aizmirstā zeme", bet baltiešus viņš pieminēja, tikai garāmejot.

Vācu pārstāvis Dīters Šrēders nolasīja Apspiesto tautu uzsaukumu amerikāņiem. kā arī rezolūciju, kur prasīts, lai ASV sūtnis AN darba kārtībā ievietotu sek. prasības:

■ Pad. Savienībā jāizbeidz visas koncentrācijas nometnes, vergu darbu un masu deportācijas;
■ visiem deportētiem un padzītiem, kas pārcietuši komūnistu mocības, jāatļauj atgriezties dzimtenē;
■ visās apspiesto tautu zemēs jāsarīko brīvas vēlēšanas AN uzraudzībā.

Pirms lietuviešu bīskapa Brižga vadītās beigu lūgšanas vēl bija klusuma brīdis, lai atcerētos visus komūnisma upuŗus. Sērās noliecās daudzkrāsainais citkārt lepno karogu pulks.

Dalībnieku skaitu laikraksts „Chicago Tribune" vērtēja uz 6000.

D. V.

ŅUJORKA

Ņujorkas skauti pabeiguši vārtu būvi nometnes īpašumā Katskiļu kalnos. Tie atrodas pie iebrauktuves ceļa un celti latviskā stilā, sveicot lielgaitu un roveŗu nometnes viesus, kas ieradīsies augusta pēdējās dienās. Vārti paliks arī pēc nometnes.

● Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Bronksas rajona ērģelniece Rita Pētersone, pēc slimnīcā pavadītajām 18 dienām, tagad veseļojas Katskiļu kalnos. Katru otru svētdienu viņa ierodas Ņujorkā, lai spēlētu dievkalpojumā.

I.

Latvieši pasaules izstādē Ņujorkā.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

26. jūlijā plkst. 11,30 dievkalpojums Betlemes baznīcā, plkst. 11 — nometnē;

2. augustā plkst. 9 dievkalpojums Bronksas Sv. Toma baznīcā; plkst. 2 — Portvašingtonā; plkst. 11 — nometnē.

Ciānas draudze

26. jūlijā, plkst. 10 dievkalpojums ar dievgaldu, māc. A. Rautenšilds.

AURORĀ, ILL

420 Dawners Place. Mūsu Pestītāja baznīcā.

Mūsu Pestītāja baznčā, 420 Dawners Place.

26. jūlijā, plkst. 3 p. p. dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Ķirsons, tel. FI 3-2420.

CIKĀGA

Cikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12 dienā Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda telefons: WA 2-2248. Māc. V. Ilventāls.

26. jūlijā, plkst. 11 dievkalpojums. Plkst. 2 — dievkalpojums Ann Arborā.

2. augustā, plkst. 11 dievkalpojums.

KLIVLENDĀ

Klivlendas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave. krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

16. augustā dievkalpojums.

BURLINGEMA, KAL.

Burlingamā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

OAKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā, 218 Ridgeway Ave.

26. jūlijā, plkst. 3 p.p. dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes sieviešu gadskārtējā sanāksme blakus telpās.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. lut. baznīcā, 45 un H ielā. Santa - Rozā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

LOSANDŽELOSA, KAL.

Losandželosā, Dienvidkalifornijas latviešu ev. - lut. draudze, 2450 Griffin Ave., L. A. Mācītāja telefons PO 6-1191.

Laulība ir iestādījums, kas nodrošina sievietei vīrieša aizsardzību, kuŗš pietiekami stiprs, lai pieturētu kāpnes, kamēr viņa krāso griestus.

Marsels Ašārs

☆

Ir četras lietas, kas nekad neatgriežas: izšauta bulta, izteikts vārds, pagājusi diena un neizmantota izdevība.

Īru paruna

☆

Sievietes neiekļūst debesīs, jo Jāņa parādīšanās grāmatā rakstīts: „Un debesīs valdīja klusums, kas ilga pusstundu . . ."

Anrijs de Monterlāns

Adas Benefeldes spožie gadi

UN, MŪZA VAKARA CĒLIENS

Kultūras un gara dailes zīmols neatkarīgās Latvijas laikā bija Nacionālās operas baltais nams Rīgā. Te jaunās valsts pirmajos gados sāka kopt grūto un sarežģīto skaņu mākslu, pierādot, ka pasaules slavenākie darbi mums pa spēkam. Te uzņēma ārzemju viesus, te reprezentējās svinīgos gadījumos. Laucinieki, iebraukuši galvaspilsētā, aizgāja uz operu, lai smeltos veldzi ilgiem ziemas tumsas mēnešiem. Skolu jaunatne, kam allaž trūcīgi līdzekļi, uz iemīļotām operām gāja daudzas reizes, noklausoties tās trešajā balkonā vai galerijas augstumos. Kā gaidās pukstēja sirds, noraugoties uz zaļās vai sarkanās pusgaismas iekrāsoto priekškaru ar spārnotām chimērām, aiz kuŗām tālē stiepās ceļš starp pīnijām, līdzīgs Romas slavenajam Via Appia!

Latvijas nacionālā opera pastāvīgajās telpās uzsāka darbu ar Vāgnera eksaltāto Tanheizeru, kad priekšspēlei šķindot un brāzmojot, bakchanalē vijās baltos šķidrautos tērptās elfas ar caunādainiem mežainiem, līdz kokli satvērušā Rūdolfa Bērziņa varenais tenors piepildīja lielo namu: „Par daudz! Par daudz! Sen laiks bija manim mostiies," pašai Mīlas dievei augstās notīs lūdzot viņu vēl palikt, kavēties. Venēras kalna izdarības valgām acīm noskatījās libreta tulkotājs, mūzikas entuziasts, leģendārais Rīgas galva Alfrēds Andersons, kas līdz ar notīm zināja no galvas visu Vāgnera operu tekstus, kurus pats bija tulkojis. Pēc izglītības inženieris, Andersons no galvas prata gandrīz visas Šūberta, Šūmaņa, Brāmsa, Čaikovska, kā arī mūsu komponistu dziesmas, kā tekstus, tā mūziku. Nebūs pamata apgalvojumam, ka Tanheizera lielie panākumi būtu izskaidrojami tikai ar Andersona daudzo radu mākslinieku piedalīšanos, kā arī ar sakariem namsaimnieku aprindās, bet gan svešu varu ilgi aizturētās mākslas dziņas izlauzās sajūsmīgos sasniegumos.

Sekoja citas lielās starptautiskās operas — Lohengrīns, franču Guno Fausts, italiešu Verdi un Pučini Traviata, Aida, Otello, Bohēma, Toska, m-ma Butterfly un citas skaistās spēles. Lielie dziedoņi Ādolfs Kaktiņš, Jānis Niedra, uzsākuši operas karjēru īsi priekš pirmā pasaules kara, plūca pelnītus laurus, bet no primadonnām citu vidū tolaik visspožākā bija Ada Benefelde. Arī viņa nebija iesācēja — pēc Vācijā pabeigtās mūzikas izglītības dziedāja pirmajā latviešu operā un Rīgas vācu teātrī, kur uzveda operas, lai tas bija tas pats vēlākais mūsu Baltais nams.

Nacionālās operas pirmajā posmā tika izrādītas daudzas operas ar Adas Benefeldes koloratūrsoprānam piemērotām galvenām partijām. Šķiet, pati populārākā no tām bija Violeta, operā Traviata. Te Benefelde vairs nebija tautu meita ar pīpenīšu vainadziņu galvā, kā bija uzstājusies latviešu dziesmu koncertos pirms pirmā pasaules kara un kara laikā, bet gan granddāma, Parizes šarma un patētiskās romantikas apdvesta. Tiklab dzīru dziesma balles skatā, kā pēdējā cēlienā ciešanu ainas aizrāva klausītājus, mirdzošā Violeta, kas Dimā romānā pazīstama kā Kamēliju dāma, toreiz bija jaunietis jūsmu tēls. Izplatījās valodas, ka arī Violetas tēlotāja Ada pati esot plaušu kaites skarta, varot iet bojā, jo arī dzīvē mīlot „degt." Par laimi tas nebija taisnība — artiste dzīļā pārdzīvojumā gan kvēloja uz skatuves, bet dzīvē ievēroja mērenību, pacietību, izturību, kas ir gandrīz visu lielo mākslinieku daļa. Viņa nesirga ne miesīgi, ne garīgi.

Rakstuŗīgu liecību par A. Benefeldi nodod Mariss Vētra, kas tolaik bija tikko 20 gadus vecs dziedonis. Savas karjēras sākumā Vētra bija laimīgs, jo pēc vienas sezonas Liepājā tika jau pieņemts Nacionālajā operā. Pirmā partija, ko Vētra dziedāja bija Rūdolfs Bohēmā ar pretspēlētāju Ādu Benefeldi. Mimijas lomā. Pret Ādas mākslas pilnību Vētra, kā pats atmiņas raksta, sajūties gluži nevarīgs. „Benefelde Mimiju dziedāja ar tik aizrautīgu sievišķību, ka mana sirds kā pa kāpnītēm kāpa gaisos . . ."

Jau Tērbatā, kaŗa laikā, Vētra kā skolnieks dzirdējis Benefeldi dziedam Alfr. Kalniņa Pļāvēja diendusu. Viņas dziedājums tam licis apjēgt, ka māksla ir lielāka par skaņām un krāsām, dziļāka par vārdiem un tēliem. „Kad viņa dziedāja, tad tas bija kaut kas vairāk nekā dziedājums. Kaut kas trīcēja viņas neredzamajā būtībā un līda klausītājiem gar mugurkaula skriemeļiem — kā prieks, kā bēdas, kā gaviles, kā sāpes . . . Ada Benefelde aizrāva elpu tam, kas viņu klausījās." Bohemas izrādē Benefelde savu pretspēlētāju novedusi tādā emocionālā kāpinājumā, ka viņai uz skatuves mirstot, Vētra sabrucis uz viņas krūtīm, nevarēdams vairs izdziedāt pēdējos teikumus. Lai papildinātos, Vētra aizbraucis uz ārzemēm. Pēc neilga laika mājās pārrodoties, viņš cer Benefeldei būt cienīgāks, vērtīgāks partneris, bet, par lielu pārsteigumu, Ādas Benefeldes Nacionālajā operā vairs nav.

Kas bija noticis? A. Benefelde gan vēl bija piedzīvojusi latviešu oriģināloperas triumfu ar Jāņa Mediņa Uguni un nakti, palīdzējusi celt kā Laimdota šo patriotisko, jau Pumpura un Raiņa apdarināto teiku, bet drīz pēc tam viņai no Baltā nama bija jāšķiŗas.

Kādēļ? Ievērojamā māksliniece bija bez kādiem svariģiem motīviem no Nacionālās operas atlaista, nepieļaujot pat viņas jubilejas izrādi. A. Benefelde neslēpa, ka vainīgais ir P. Jozuus, kas tolaik bija operas direktors. Viņš nezin kādēļ ienīda dziedoni, pūlēdamies arī vēlākajos gados konservātorijā tai kaitēt. Tikai pēc tam izsekojot laikmetu kopsakarībai, varēja spriest, ka Nacionālajā operā vienmēr bija pastāvējusi spēciga Pēterpils strāva, kas izpaudās starp citu arī pārmērīgajā krievu repertuārā. Uzveda padomju laika baletu, aicināja pat režisorus no Pad. Savienības. Šai strāvai Benefelde „kā kādreizējā berliniete" nelikās pieņemama, nelevērojot pat viņas augstos mākslinieciskos sniegumus, tai vajadzēja šķirties no tā nama, kuŗa slavu tā bija cēlusi.

Ada Benefelde samierinājās ar „likteņa" netaisnību un neatstāja dzimteni, viņa pieņēma paidagoģes vietu Latvijas konservātorijā, kļuva tās profesore, kā arī dziedāja koncertos, kad to aicināja. Taču viņas īstās sūtības slavas gadi bija brutāli pārtraukti.

A. Benefeldes devums jaunās dziedātāju paaudzes skološanā ļoti nozīmīgs. Konservātorijas mācībspēku vidū viņa bija viena no iecienītākajām. Pati pirmklasīgi pārzinādama dziedāšanas tehniku, to mācija audzēkņēm, vēlākajām brīvmākslinieciem, un būdama ar vienreizīgām tēlotājas spējām, veltīja lielu vērību audzēkņu dziesmu un āriju izpildījumam. A. Benefelde pati pavadīja savas audzēknes stundās, pati vadīja režiju. Humperdinka Ansitim un Grietiņai.

Šis viņas darbības posms bija ģarš un augļīgs, bet gals tam pienāca, kad okupanti 1940. g. atlaida Adu Benfeldi no darba Konservātorijā. Šis fakts ir labākā liecība viņas patriotismam. Nerazdama citas eksistences iespējas, viņa izmantoja izdevību repatriēties uz Vāciju (otrajā gājienā, 1941. g.).

Vācijā māksliniece kaŗa laikā zaudēja visu savu iedzīvi, bēgot no brūkošās frontes ar to, kas ir pie rokas. Vecām, nepiemērotu lielām kuŗpēm kājās, nonēsātu kleitu mugurā, kāds raksts nieks pēc tam redzējis kādreiz spožo primadonnu trūcīgajā bēgļu mītnē Vircburgā. Tautiešiem pieplūstot un atsākot kultūrālu dzīvi, A. Benefelde nāca talkā ar savu bagāto pieredzi un zināšanām un vadīja vairākus latviešu operu uzvedumus.

Pašlaik māksliniece ir slimības saistīta pie gultas, dzīve iegājusi vakara cēlienā. Māksliniece mūžs ir kā puķe, kas zied vienreiz un ne vairāk. Ada Benefelde sava mūža ziedēšanu ir atdevusi latviešu tautai. Kā mazu patēicību par to viņa būtu pelnījusi atsaucību arī tagad — savās grūtajās, smagajās dienās. Ir savākts un izdalīts daudz sabiedrības balvu, diemžēl, neviena no tām nav nonākusi līdz Adai Benefeldei, lai gan šogad māksliniece piedzīvoja savu dižo 80 gadu jubileju.

Vēl ir laiks šo atzinību viņai parādīt!

P. L.

MŪSU KOPDARBĪBA

KOOPERĀCIJAS PRINCIPI APDROŠINĀŠANĀ

Nevar būt šaubu par to, ka blakus kredita kooperācijai, vispārības interešu dēļ ir nepieciešama arī savstarpīgā veselības un dzīvības apdrošināšana, kas darbotos uz īstiem kooperācijas principiem.

ASV un Kanadā latviešiem darbojas divi apdrošināšanas fondi, bet plašākai sabiedrībai maz zināmas atšķirības starp abiem šiem fondiem. Daudzi nezina pat to, ka divi fondi papārobežojumu un apdrošināšanas politikas ziņā būs zināmas tikai ļoti nedaudziem.

Par Amerikas latviešu palīdzības fondu Filadelfijā, kas dibināts 1952. g. 8 jūnijā, presē ir rakstīts un lasīts ļoti daudz. Publicitātei un reklāmai šis fonds sistēmatiski piegriež sevišķu vērību. Turpretim latviešu savstarpējais veselības apdrošināšanas fonds Linkolnā, kaut gan tas ir pirmais latviešu pasākums šinī nozarē, ar publicitāti un plašākas sabiedrības informēšanu nav nodarbojies gandrīz nemaz. Sabiedrības interesēs tomēr ir zināt abu fondu galvenos noteikumus, lai tos salīdzinātu, novērtētu un attiecīgi izšķirtos par lētāko un labāko apdrošinājumu. Tādēļ „sveces turēšana zem pūra" šinī visiem tik svarīgā nozarē nav nekādā ziņā attaisnojama. Tautiešiem ASV un Kanadā būtu jāzin, ka Linkolnā jau kops 1951. g. 1. jūlija darbojas veselības apdrošināšanas fonds, kuŗā uzņem ikvienu bez vecuma ierobežojumiem un t. s. „līdznācējiem," nav jāmaksā iestāšanās nauda, nav ierobežots pabalsts gada laikā u. c. priekšrocības. Parasto 6 mēnešu vietā uzgaides laiks šim fondam ir tikai 30 dienas.

Abu šo fondu darbības salīdzināšanai un analizei būtu vajadzīga plašāka apcere un pat vairāki raksti. Lai šeit pieminam tikai to, ar kādiem rezultātiem abi fondi ir darbojušies iepriekšējā — 1963. gadā. Filadelfijas fonds no sava 468.800 dol. budžeta jau tā prāvās kapitāla rezerves viena gada laikā vēl ir palielinājis par 100.000 dol., kas labi raksturo šī fonda apdrošināšanas politiku un izteiktu tendenci no biedru dalības maksām uzkrāt lielas līdzekļu rezerves. Linkolnas fondam turpretim izdevumi bijuši par $8350.- lielāki nekā iekasēto dalības maksu kopsumma. Rezultāts tātad pilnīgi pretējs un no tā var secināt, ka Linkolnas fonds no biedru iemaksām necenšas uzkrāt lielas rezerves, bet par savu mērķi uzskata dot biedriem pilnīgāku apdrošinājumu uz labvēlīgākiem noteikumiem un ar mazāk ierobežojumiem. Vissvarīgākā Linkolnas priekšrocība ir tā, ka jau 13 gadus šis fonds uzņem ne tikai jaunus un veselībā spēcīgus dalībniekus, bet arī vecos ļaudis pilnīgi bez jebkādiem gadu ierobežojumiem. Tādēļ arī katrs trešais dalībnieks šinī fondā ir vecāks par 60 gadiem un šo humanitāti pret vecajiem laudīm var vienīgi apbrīnot. No sociālā, nacionālā un arī no kopdarbības viedokļa raugoties, svarīgs ir arī šī fonda konsekventi ievērotais princips, ka visiem dalībniekiem, neatkarīgi no vecuma un gadu skaita, ir vienādas mēnešmaksas. Šie ir īstie kooperācijas principi savstarpējās aprdošināšanas laukā, jo tie garantē apdrošinājumu visai trimdinieku saimei, vecos laudis neizslēdzot, un pie tam ar vienādām dalības maksām.

Riska izslēgšanu un samazināšanu ar visādiem ierobežojumiem un vecumam proporcionālām prēmiju likmēm plaši pielieto komerciālā apdrošināšana peļņas gūšanai. ASV un Kanadā pazīstams apzīmējums „apdrošināšanas industrija," kuŗas kapitāla koncentrācija un apgrozījumi sniedzas multimiljonos dolaru un tā piedāvā tūkstošiem dažādu „plānu" un „grupu" dzīvības, veselības un algas ienākuma apdrošināšanai. Gala mērķis šai „industrijai" visos tās veidos tomēr ir peļņa.

Apdrošināšanas kooperācijas mērķi nav peļņas gūšana ar kalkulētu riska izslēgšanu, bet tās uzdevums ir šo risku savstarpīgi izlīdzināt, lai sociālais labums un apdrošinājums pēc valējo durvju principa būtu pieejams visiem, vai vismaz iespējami lielākai sabiedrības daļai — neizslēdzot vecos laudis, kuŗiem apdrošinājums vajadzīgs visvairāk.

Tautsaimnieks

LATVIEŠU ROSĪBA BRAZILIJĀ

Vēstule no Brazilijas

Pēc revolūcijas Brazilijā, Sanpaulo palīdzi latvieši kļuvuši aktīvāki. Latviešu apvienības valde rīkoja balli ar izlozi, kas bija labi apmeklēta un deva prāvus ienākumus. Par vakara karalieni izvēlēja Brigitu Pāži.

Šogad Aizvesto sēru piemiņas dievkalpojums notika kopā ar Igauņu koloniju Sanpaulo, Vācu luterāņu dievnamā 13. jūnija vakarā. Šo dievkalpojumu vadīja latviešu ev.-lut. draudzes mācītājs J. Mekšs. Igauņu konsuls teica uzrunu. Latviešu baptistu draudzes mācītājs A. Arājs pēc savas runas aicināja visus vienoties mūsu himnā „Dievs, svētī Latviju." Latvijas konsuls Gustavs Stols sarīkojumā bija ieradies kā vienmēr, kad latviešu kolonija ko rīko. Viņš ir vēl vienīgais diplomāts, kuŗu iecēlusi brīvās Latvijas valdība. Ja Latvijas konsulārā pārstāvniecība Brazilijā tiks atjaunota, tad konsuls G. Stols varēs eventuāli uzsākt regulāru darbību uz agrākās akreditēšanās pamata. Latvijas baptistu dievnamā 14. jūnijā Aizvesto piemiņas dievkalpojums notika ziediem vākšanas akcijā par labu Brazilijas labklājībai, kā pateicību par izglābšanu no komūnisma, kas bija pietuvojies. Šis aicinājumam bija liela atsaucība: uz vietas saziedoja Cr.$:123.500.-. Šajā pašā laikā arī luterāņu draudze bija savākusi savā dievnamā Cr.$:150.00.-, bet Latviešu apvienība atbalstīja šo akciju ar Cr.$:24.500.-. Kopsummā savāca Cr.$:300.00.-.

Vēl vienmēr tiek arī rīkoti pateicības dievkalpojumi par izglābšanos no ļaunās, bezdievīgās varas. Apspiesto nāciju pārstāvji pulcējās St. Cecilijas katoļu dievnamā ar savu valstu karogiem. Arī latviešu kolonija piedalījās šai dievkalpojumā. To vadīja Brazilijas senātors Padrris B. M. Kalazans, viens no iespaidīgākajiem labā spārna politiķiem. Savā runā senātors Kalazans pieminēja Latviju un pārējās Baltijas valstis izteicot cerību, ka arī tām tuvojas atbrīvošanas brīdis no krievu okupācijas. Dievnams bija pārpildīts tā, ka arī ārpusē bija daudz ļaužu.

Latviešu apvienība, kā katru gadu, arī šogad 28. jūnijā bija sarīkojusi rūpnieka K. Smita saimniecībā ārpus Santpaulo Jāņu svinēšanu ar ugunskuriem un Līgo dziesmām. Šis sarīkojums bija labi apmeklēts, kas liecina, ka Brazilijas latvieši turas pie mūsu senču ierašām un cienī senos Jāņus.

J. Kivitis

MOONLITE VILLA
PIE BALSAMA EZERA
ROSEDALE, Ont., Canada,
Tel. Burnt River 16, Ring 31.
95 jūdzes no Toronto.
Izīrējamas īstabas vasarniekiem.
Lieliska makšķerēšana.
Tuvāka informācija BE 9-3767 vakaros.

VECTĒVA ZINTIS

Par vislielāko un visskaistāko dāvanu

Vai nav tā, ka dzīve ir ne vien vislielākā, bet arī visskaistākā dāvana, ko Dievs mums devis? Mūsu pienākums tad nu ir dzīvot dzīvi tā, lai tā nekā nezaudētu no sava pirmatnējā spožuma un mirdzuma, bet lai mēs, diendienā to spodrinādami, vēl daudzkrāsaināku noliktu pie mūžības Valdnieka namdurvīm tad, kad mūsu šīszemes gaitas būs galā.

Par tikšanu pie mērķa

Kam nav vairs ticības, tas velti cerē tikt pie iecerētā mērķa, bet ticīgais savu mērķi sasniegs, kaut vai aizsaulē ieiedams.

Par putna un cilvēka spārniem

Putniem doti spārni, lai tie brīvi varētu pacelties gaisā. Cilvēka spārni ir viņa dvēsele, bet ne visi cilvēki ir spējīgi pacelties . . .

Bet vai nav tā: ja kādu savas būtes daļu mēs nevingrinām ilgāku laiku, — tad beidzot tā kļūst nederīga savam uzdevumam.

Par sapņotāja un nesapņotāja bagātību

Dzīvē viss lielais vairums cilvēku vēršas pret sapņotājiem ar tādu kā nievu, sak', „ko nu tas, tas jau tikai tāds sapņotājs . . . " Bet vai nav tā, ka dzīves norieta brīdī sapņotājs tomēr var izrādīties bagātāks par visiem tiem, kuŗi viņu ieskatīja pār tādu kā nožēlojamu radījumu? — Mūsu dižā dzejniece Aspazija te devusi visskaisātko atbildi:

— Nu, sapņotāj, kas tev palicis?
Ko sējis, ko ievācis?
Cik ziedu, cik laimes deinu,
Ko uzcelt tumsai pretī kā sienu?

„Saujiņa saules,
Riekšiņa zvaigžņu,
Tas viss!"

Bet tagad pavaicāsim mēs: — Nu, saki, sapņotāju nievātāj, kas palicis tev?

Par ilgām un vēlmēm

Ja tev ir kādas lielas ilgas vai kāda skaista vēlēšanās, tad uzturi tās aizvien pienācīgā spodrībā . . . Vēsture mums rāda un mūsu pašu pieredze mums māca, ka agri vai vēlu, visas lielās ilgas un vēlmes kādreiz var piepildīties.

Par mūsu vadmotīvu

Vai nav tā, ka mēs esam tikai tad, ja paši apzināmies ka esam, vai — vēl vairāk — ja apzināmies, kas mēs gribētu būt? Bet ir arī tā, ka mūsu apzinātā vēlēšanās var piepildīties tikai mūsu neatlaidīgā piepūlē un darbā.

Tātad mūsu vadmotīvs lai ir: man vajag ne vien pastāvēt, bet man vajag būt kaut kam vairāk, nekā es esmu!

Par izdzītības sāpēm

Vai nav tā, ka trimdā mēs vairāk izjūtam dvēseles nemieru un sāpes, nekā tas bija dzimtenē? — Ir labi, ka izjūtam! Tās ir izdzītības sāpes, un kamēr vien tās pieskarsies mūsu dvēselei, tik ilgi mēs vēl nebūsim miruši savai tēvzemei, jo milestība jau aizvien ir tā, kas piešķir ģēgu dzīvošanai.

Par patiesību

Patiesība nav tikai viena: ir dieviškā patiesība un cilvēku patiesība. Vai nav tā, ka maldās visi tie, kas tikai savu patiesību atzīst par vienīgo un pilnīgāko?

Edvarts Tūters

Edvins Mednis

Dvēseles dumpo

Romāna „Dvēseles dumpo" fragments, kas veltīts I pasaules kaŗa ievadījumam un tā noslēgumam.

Komandieris nolaida jērnīcai pielikto roku un viņa mute noraustījās, jo nebija atbildējusi viņa klausījās. Un viņš turpināja: „Mums svētās vietas jāaizstāv visiem līdzekļiem un par jebkuŗu cenu. Esam gardisti, slavena pulka vīri, lai dzīvo mūsu pulks, urrā . . . Arī šis urrā noskanēja tīri pieņemami, stipra, ka rotas komandierim bija jākliedz, jāizkliedz atsevišķi vārdi: „Zēni, malači (vareviņi)! Mēs atrodamies Viņa Majestātes sardzē, ar uzdevumu nepielaist . . . nekādā gadījumā nepielaist neviena tuvošanos galvaspilsētas centram, svētām katedrālēm . . . svētai pilij, mūsu valdnieka tronim . . . Vai sapratāt? Vai sa-pratāt, — viņš iekliedzās vēl stiprāk un „Prieks censties," — jau stiprāk atkliedzās atbilde. Un viņš turpināja: „Mums svētās vietas jāaizstāv visiem līdzekļiem un par jebkuŗu cenu. Esam gardisti, slavena pulka vīri, lai dzīvo mūsu pulks, urrā . . . Arī šis urrā noskanēja tīri pieņemami, kaut arī to lielā mērā aprija ielas trokšņi, pūlis un pašu kliedzēju satraukums. Virsleitnants ielaida sejā vieglas apmierinātības smaidu un, cenzdamies nepieskarties sniegam, lai neklibotu, nostājās rotas tuvā aizmugurē, kur pavēlēja pieļādēt kaujai — šautenes. Tas parasti sniedz lepnu, vienotu, metallisku troksni, bet šoreiz tas nosķanēja jucekliģi un bija iespaids, ka dažas šautenes atgriežās pie vīru kājām — nepielādētas. Man kļuva baigi, — vai šie vīri klausīs tālākās pavēles un vai pāri man drīz steigsies lodes, un vai būšu pats, iepriekš to neiedomādamies, drīz vien iebridīs dūmos un svešās, nekad vēl neredzētās asinīs. Es zināju un stipri labi, cik nepatīkami, gandrīz neiespējami vērst ieroci pret cita krūtīm, ja ar to tev nav jāaizstāv paša dzīvība. Pat izpildot kaŗa lauka tiesas spriedumu, kareivju rokas dreb, un daudzi aizšauj gaŗām, un neviens nezina, kuŗa šautene pielādēta, tā arī dažreiz no 12 šautenēm ir ķērušas tikai 2 vai trīs lodes, un soda komandas priekšnieks ir piespiests izšaut žēlastības šāvienu, un tā tas ir ar vīriem, kas rūdīti kaujās. Bet šeit bija strādnieki, kuŗiem vajadzētu šaut uz strēlniekiem, kas it kā prasīja maizi, mieru un brīvību (Tas īstenībā nebija tik vienkārši, bet gardes vīri toreiz to vēl nezināja, nevarēja zināt.).

Man sāka griezties galva, sāvāds sāļums iesitās mutē, es negribēju redzēt asinis, katrā ziņā ne šādas asinis, un tās vēl mazāk vēlējās izliet paši gardisti. Ja viņu komandieris to būtu zinājis un nojautis, viņš būtu pavēlējis izstiept uz priekšu durkļus, jo tie apturētu visus un ikvienu, kamēr pūlis nebūtu sakaitināts. Tad varētu ievadīt sarunas, runāt, draudēt un atkal izrunāties. līdz aiz šīs rotas nostātos cita, un varbūt viss bataljons, un vēl nav nekur redzēts tāds pūlis, kas būtu uzkāpis virsū, vai sabridis tādu durkļu žogu — tūkstoti asu smaiļu, vienu aiz otras.

Gardes virsleitnants bija saņēmis pavēli šaut un nedomāja no tās atkāpties, tas bija redzams viņa acīs un mutē, kas smagi raustījās un rokas kustībās, kas jau bija tieši salīpušas kopā ar pistoli, lai to paceltu pret tiem, kas neklausītu pavēli, vai arī pret sevi, ja neklausītāji būtu visi. Virsniekam ir jāpanāk, lai viņa kaujas pavēli izpilda, jo pretējā gadījumā viņš kļūst lieks, un, iekāms kareivji viņu paņem uz durkļiem vai arī pirms nostāšanās kaŗa lauka tiesas priekšā pierē ir jāielaiž lode. Cita ceļa un izejas nav, ja gribi visu pabeigt godam, jo citādas izejas un ceļi ir tikai negodam.

Esmu kaut kā piesaistījis domas un acis virsniekam, jo viņš nu pārstāv visu armiju, tās pulkus un priekšpulkus, kas sprosto dumpja ceļu, un nojaušu un zinu, ja šis dambis neizturēs, vai plīsīs, tad . . . Es vairs neraugos pūlī, kas brīžiem kliedz, brīžiem apklust, bet neatlaidīgi tuvojas, līdz gaisos, pāri ielai jau pakaŗas tā elpa, kliedzieni un plakāti, vēl mirklīs un tas mūs samis, sabradās. Tad apklusuma brīdī ieskanās rotas komandiera balss: Ei, tur, apstāties, izklīst, doties atpakaļ, vēl solis, divi soļi, trīs — un es šaušu.

Smagā elpa kaut ko gaida, bet tad sakustas, spiedzīga balss skaita viens, divi, brīdinu, . . . trīs, un tad iekliedzas, pārkliedzot sevi un sastindzinot mūs visus: Rota, šaušanai ņemt, tēmēt tieši uz priekšu... (sastingums pieņemas, galvas griešanās pastiprinās, līdz asi, negaidīti asi kāds iekliedzas: rota . . . ugun!!! Turpinās baigs, nogaidošs klusums, pūlis vairs neelpo, neviens neelpo, līdz noklaudz šautenes, piesizdamās pie sniega un ledus, jo šāvis, izšāvis nebija neviens. Nu atkal pastiprinājās, pieauga griezīgā balss, kuŗā jau skanēja niknums un izmisums: Rota, es pavēlu klausīt manai pavēlei . . . Šaušanai ņemt . . . uguni!. . bet šis vārds aprāvās, kaut kas to bija nosmacējis, jo neviena šautene nebija pacēlusies, un komandētājs bija kaut ko pielicis paša pierei, kas nopaukšķēja dīvaini klusi un tomēr asi, mēmajā klusumā un tikai, kad viņš sagrīļojās un ievēlās sniegā, mēs sapratām, kas bija noticis.

(Turpinājums sekos)

LATVIEŠU VALODU MĀCOTIES

Žurnālists Arnolds Šmits atstāsta divu tēvu sarunu, ko noklausījies inž. Juris Golvers:

Pirmais tēvs saka: „Mans dēls gan runā latviski, bet rakstīšana un lasīšana diez' ko neveicas. Kūkas viņš raksta pa angļu modei — ar burtu c, un iznāk — cūkas, bet pasakā par meža laumiņu, lasot teikumu — „tur tā mita pieneņu ziedā," — puika atkal bokstērē pa angliski un izlasa: „tur tā maita pienu zīda".

Otrs nopūšas un atbild: „Ko tad tu, draugs, raudi — man izgāja vēl trakāk. Izdomājos visādi, kā puiku vairāk piedabūt pie latviešu grāmatu lasīšanas. Domāju, varbūt jokus lasot zēns vislabāk iemācīsies latviski. Tas tiešām līdzēja. Taisni brīnums, kā viņš stundām ilgi sēdēja pie grāmatas un pa reizei skaļi iesmējās. Abi ar sievu nopriecājāmies, ka nu beidzot zēns uz pareiza ceļa. Tikai tad, kad viņš sāka jautāt, kas tas Puškins tāds bijis, es apķēros, ka būšu nopircis nepareizas anekdotes. Tomēr bija jau par vēlu: tagad dēls prasa, lai pērku tam nerātno dainu sējumu . . ."

TORONTO PILSĒTAS
PAZIŅOJUMS
1964. GADA
SVINAMA DIEN
Toronto pilsētas padome savā 1964. g. 25.
nolēma izsludināt, ka
„pirmdiena, 1964. g. 3. augusts, ir noteikta s
šai gadā un pilsētas galva līdz ar šo aicināts izzi
Sakarā ar šo rezolūciju es paziņoju, ka
pirmdiena, 1964. gada 3. augusts ir SVINA
un visi pilsoņi aicināti to ievērot un attiecīgi
vās gaitās.
Pilsētas valdes namā, Toronto,
1964. g. 3. jūlijā. PHILIP C. GI
Toronto pils
DIEVS, SARGI KARALIENI!

Swiss Canadian Meat & S
veikals
1622 Bloor St., W., Toronto.
Piedāvā jums visāda veida gaļas izstrādājum
gaļu, dažādu šķiŗņu desas, uzkožamos,
● Tāpat liela saldumu izvēle. ● Laipna ap
Runājam vāciski.

Pērciet paši un dāviniet savie
sveštautiešiem
Alf. Bērziņa THE UNPUNISHED CRIME
Senātora Thomas J. Dodd ievads
Grāmata par Latvijas valsts iznīcinā
DAUGAVAS VANAGU GRĀMA
123 Huron Street, Toronto

KAKTIN
Veicam visādus transportus ar modernā
(mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zva
LE 5-6619. 941 Dovercourt

$ 2.80 gabalā
sūtīšanai
ONTARIO DZIVOJOSIEM + 3%
MELVATON
45 RPM plates.
1024 — Ballā roze — dziesma
Tautiet's mani pavadīja
Viltīgās acis — tango
Dzīves ratiņš griežas — valsis
2503 — Vēlreiz, draugs, nāksi tu —
Neskumsti, meitenīt — vals
Latvju meitene
Par velti gaidīts — fokstrot
2505 — Kad vēl puika biju es — f
Lai tā būda rūc — polka
Sirmgalvja stāsts
Olgas polka
2502 — Es vēlos pārnākt — valsis
Nejausim ieročiem rūsēt —
Karavīru atmiņas
Meitu māte bēdājās — val
2501 — Maza vēstulīte — fokstrot
Draugs, nejautā — valsis
Vēl reiz dzirdēt — tango
Gājputni — valsis
1010 — Vecā kokle — lēns fokstro
Gaujas laivinieks — valsis
Tavas maigās rokas
Havajas melodija
6207 — Čigānu barons
Meldijas no Štrausa operet
0632 — Lauku romantika — kuple
Donna Klara — tango
Jaunā Bābele — fokstrots
6206 — Čigānu barons
Meldijas no Štrausa opere
6203 — Labvakar — lēns valsis
Cik dzīve skaista — fokstr
Cauri pilsētai — fokstrots
Puķu pārdevēja — fokstrot
6201 — Dziesmotā Rīga — fokstro
Par vēlu, draugs — lēns
Smolandes meitenes — fo
Rudzpuķu zieds — valsis
0631 — Sēņotāji — dz. fokstr.
Jūlai tas ir nieks
Nomierinies, jo vēl jau vi
6205 — Sniega pārsla — fokstrots
Dziesma tevi sauc
Tu, saules stars — lēns fo
Jaunības ugunskurs — fok
6210 — Mēnesnīca — valsis
Ramona — lēns valsis
Dzimtās zemes zvaigzne
Marju — lēns valsis
O 633 — Kas kaitēja nedzīvoti —
Ko debesīs teikts Pēteris —
Kādēļ tev skumjas acīs —
Lai dziedam no sirds —
PIEPRASIET
DV GRĀMATNICĀ
123 Huron St., Toronto 2-

RBĪBA

nti ievērotais princips, ka vi-
m dalībniekiem, neatkarīgi
vecuma un gadu skaita, ir
nādas mēnešmaksas. Šie ir
ie kooperācijas principi sav-
rpējās aprdošināšanas laukā,
tie garantē apdrošinājumu vi-
trimdiniekuu saimei, vecos
dis, neizslēdzot, un pie tam ar
nādām dalības maksām.
Riska izslēgšanu un samazinā-
nu ar visādiem ierobežoju-
em un vecumam proporcionā-
m prēmiju likmēm plaši pie-
to komerciālā apdrošināšana
ņas gūšanai. ASV un Kana-
pazīstams apzīmējums „ap-
ošināšanas industrija," kuŗas
pitāla koncentrācija un apgro-
umi sniedzas multimiljonos
laru un tā piedāvā tūksto-
m dažādu „plānu" un „gru-
" dzīvības, veselības un algas
nākuma apdrošināšanai. Gala
ērķis šai „industrijai" visos
veidos tomēr ir peļņa.
Apdrošināšanas kooperācijas
ērķi nav peļņas gūšana ar kal-
lētu riska izslēgšanu, bet tās
ievums ir šo risku savstarpī-
izlīdzināt. lai sociālais labums
apdrošinājums pēc vajējo
rvju principa būtu pieejams
iem, vai vismaz iespējami lie-
ākai sabiedrības daļai —neiz-
dzot vecos laudis, kuŗiem ap-
ošinājums vajadzīgs visvai-
Taurisaimnieks

A BRAZILIJĀ

razilijas

dija latviešu ev.-lut. draudzes
ācitājs J. Mekšs. Igaunu kon-
ls teica uzrunu. Latviešu bap-
stu draudzes mācītājs A. Arājs
c savas runas aicināja visus
enoties mūsu himnā „Dievs,
ētī Latviju." Latvijas konsuls
ustavs Stols sarīkojumā bija
radies kā vienmēr, kad latvie-
a kolonija ko rīko. Viņš ir
l vienīgais diplomāts, kuŗu
ēlusi brīvās Latvijas valdība.
a Latvijas konsulārā pārstāv-
ecība Brazilijā tiks atjaunota,
d konsuls G. Stols varēs even-
ālī uzsākt regulāru darbību
agrākās akreditēšanās pama-
. Latvijas baptistu dievnamā
jūnijā Aizvesto piemiņas
evkalpojums notika ziediem
reznotā dievnamā. Dievkalpo-
ma nobeigumā māc. A. Arājs
cināja ieslēgties ziedojumu
akšanas akcijā par labu Brazi-
as labklājībai, kā pateicību
r izglābšanu no komūnisma,
s bija pietuvojies. Šis aicinā-
mam bija liela atsaucība: uz
etas saziedoja Cr.$:123.500.-
ajā pašā laikā arī luterāņu
raudze bija savākusi savā diev-
amā Cr.$:150.00.-, bet Latviešu
ovienība atbalstīja šo akciju
Cr.$:24.500.-. Kopsummā sa-
āca Cr.$:300.00.-

Vēl vienmēr tiek arī rīkoti pa-
icības dievkalpojumi par iz-
ābšanos no launās, bezdievī-
ās varas. Apspiesto nāciju pār-
āvji pulcējās St. Cecilijas ka-
ju dievnamā ar savu valstu
arogiem. Arī latviešu kolonija
iedalījās šai dievkalpojumā.
o vadīja Brazilijas senātors
adrris B. M. Kalazans, viens
o iespaidīgākajiem labā spār-
a politiķiem. Savā runā senā-
ors Kalazans pieminēja Latvi-
u un pārējās Baltijas valstis
teicot cerību, ka arī tām tu-
ojas atbrīvošanas brīdis no
rievu okupācijas. Dievnams
ija pārpildīts tā, ka arī ārpusē
ija daudz ļaužu.

Latviešu apvienība, kā katru
adu, arī šogad 23. jūnijā bija
arīkojusi rūpnieka K. Smita
aimniecībā ārpus Santpaulo
āņu sivinēšanu ar ugunskuriem
n Līgo dziesmām. Šis sarīko-
ums bija labi apmeklēts, kas
ecina, ka Brazilijas latvieši tu-
as pie mūsu senču ieražām un
ieni senos Jāņus.

J. Kivitis

MOONLITE VILLA
PIE BALSAMA EZERA
ROSEDALE, Ont., Canada
Tel. Burnt River 16, Ring 31.
95 jūdzes no Toronto.
Izīrējamas istabas vasarniekiem.
Lieliska makšķerēšana.
Tuvāka informācija BE 9-3767 vakaros.

TORONTO PILSĒTAS
PAZIŅOJUMS

1964. GADA SVINAMA DIENA

Toronto pilsētas padome savā 1964. g. 25. maija sēdē nolēma izsludināt, ka

„pirmdiena, 1964. g. 3. augusts, ir noteikta svinama diena šai gadā un pilsētas galva līdz ar šo aicināts izziņot lēmumu."

Sakarā ar šo rezolūciju es paziņoju, ka

pirmdiena, 1964. gada 3. augusts ir SVINAMA DIENA, un visi pilsoņi aicināti to ievērot un attiecīgi izturēties savās gaitās.

Pilsētas valdes namā, Toronto,

1964. g. 3. jūlijā. PHILIP C. GIVENS, Q. C., Toronto pilsētas galva.

DIEVS, SARGI KARALIENI!

Swiss Canadian Meat & Sausage veikals
1622 Bloor St., W., Toronto. LE 3-7336
Piedāvā jums visāda veida gaļas izstrādājumus, kā žāvētu gaļu, dažādu šķiŗņu desas, uzkožamos, delikateses.
Tāpat liela saldumu izvēle. Laipna apkalpošana.
Runājam vāciski.

Pērciet paši un dāviniet saviešiem un svešiem
Alf. Bērziņa THE UNPUNISHED CRIME ..... $ 5.75
Senātora Thomas J. Dodd ievads.
Grāmata par Latvijas valsts iznīcināšanu.
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ
123 Huron Street, Toronto 2-B.

KAKTIŅŠ
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

$ 2.80 gabalā + 25c sūtīšanai
ONTARIO DZIVOJOŠIEM + 3% NODOKLIS
MELVATON
45 RPM plates.

1024 — Baltā roze — dziesma
Tautiet's mani pavadīja
Viltīgās acis — tango
Dzīves ratiņš griežas — valsis
2503 — Vēlreiz, draugs, nāksi tu — tango
Neskumsti, meitenīt — valsis
Latvju meitene
Par velti gaidīts — fokstrots
2505 — Kad vēl puika biju es — fokstrots
Lai tā būda rūc — polka
Sirmgalvja stāsts
Olgas polka
2502 — Es vēlos pārnākt — valsis
Nejausim ieročiem rūsēt — marša dz.
Karavīru atmiņas
Meitu māte bēdājās — valsis
2501 — Maza vēstulīte — fokstrots
Draugs, nejautā — valsis
Vēl reiz dzirdēt — tango
Gājputni — valsis
1010 — Vecā kokle — lēns fokstrots
Gaujas laivinieks — valsis
Tavas maigās rokas
Havajas melodija
6207 — Čigānu barons
Meldijas no Štrausa operetes.
0632 — Lauku romantika — kupleja fokstr.
Donna Klara — tango
Jaunā Bābele — fokstrots
6206 — Čigānu barons
Meldijas no Štrausa operetes.
6203 — Labvakar — lēns valsis
Cik dzīve skaista — fokstrots
Cauri pilsētai — fokstrots
Puķu pārdevēja — fokstrots
6201 — Dziesmotā Rīga — fokstrots
Par vēlu, draugs — lēns foktrots
Smolandes meitenes — fokstrots
Rudzupuķu zieds — valsis
0631 — Sēņotāji — dz. fokstr.
Jūlai tas ir nieks
Nomierinies, jo vēl jau viss nav pagalam
6205 — Sniega pārsla — fokstrots
Dziesma tevi sauc
Tu, saules stars — lēns fokstrots
Jaunības ugunskurs — fokstrots
6210 — Mēnesnīca — valsis
Ramona — lēns valsis
Dzimtās zemes zvalgzne
Marju — lēns valsis
O 633 — Kas kaitēja nedzīvoti — polka
Ko debesīs teiks Pēteris — valsis
Kādēļ tev skumjas acis — tango
Lai dziedam no sirds — — tango

PIEPRASIET
DV GRĀMATNĪCĀ
123 Huron St., Toronto 2-B, Ont.

SKATUVES MĀKSLINIEKU BĒDAS UN PRIEKI

IV

Ķeizars ārkārtēji interesējās par sagatavošanas darbiem. Viņš nāca pat uz mēģinājumiem. Gluži izbrīnījos, kad pēkšņi dzirdēju viņa skaļo un skaidro balsi: „Nē, kungi. Tā tas neiet!"

Nolaidu taktszizli un pagriezos atpakaļ. Aiz manis stāvēja majestāte. Viņš, pavērsies pret skatuvi, sauca: „Nē, mani kungi. Panāciet visi pie rampas!" Tur tad nu visi stāvēja: solisti, koristi, visi dižciltīgie savos lieliskos kostīmos, bruņās, ģērbos.

„Nē," ķeizars teica, „tie nav franču dižmaņi, kādus jūs tos tēlojat. Franču dižciltīgie ir kustībās atraisītāki, valodā raitāki. Jūs attēlojat vācu dižos. Tā, un nu visu cēlienu sāksim no jauna. Ja arī tad vēl neveiksies, tad sāksim trešo reizi!"

Visi bija sapratuši. Jau pirmajā atkārtojumā visi bija lieliski franču dižciltīgie. Abi Parīzes operas direktori bija pilnīgi sajūsminâti.

Ķeizars man ļoti patika, jo varēja atklāti un sirsnīgi smieties. Starpbrīdī viņš mani aicināja pie sevis. Viņš vēlējās mani kā parādot īpašu godu, pats ar abiem ciemiņiem iepazīstināt. Vēlāk franču laikraksts Figaro rakstīja: „Monsieur Blech, leſavorit de l'Empereur." (Blecha kungs, ķeizara mīlulis).

Kādā citā reizē ķeizars lika mani saukt pie sevis un pieņēma nevis salonā aiz savas ložas, bet ložā. Viegli iedomāties kādu tas sacēla satraukumu publikā. „Lūdzu jūs uznākat pie manis," teica ķeizars, „jo vēlējos jūs apsveikt kā mūzikas ģenerāldirektoru. Jums vajadzēja gan saņemt zelta ķēdi, bet tagad tādu dabū pilsētas galvas."

Es teicu: „Tituls man daudz labāk patīk."

„Kādēļ, mans labais?"

„Tādēļ, ka ķēde man jāņem gulēt ejot, bet titulu ņemu līdzi gultā, majestāte!"

Ķeizars par to smējās tik sirsnīgi, ka visi apmeklētāji smaidīja, kaut gan nezināja iemesla.

Labprāt vēl būtu palicis „ķeizara izredzētais," bet 1918. gadā nebija vairs pieprasījuma pat pēc mana skaistā titula.

Kaŗam beidzoties devos turnejā. 1923. gadā diriģēju Vāgnera darbus Amerikā. Beidzot saņēmu no Šarlotenburgas aicinājumu. Labu aicinājumu arī materiālajā ziņā. Manai prasībai, ka vēlos tur darboties kā pilnīgi neatkarīgs direktors, piekrita. Vīlētu, tad pieņēmu, bet darbojos tur tikai 3 gadus. Ceļoju daudz. Pat uz Zviedriju aizbraucu, kur man piešķīra galma diriģenta titulu un kļuvu akadēmijas loceklis. Zviedrijā saņēmu no Berlīnes aicinājumu, vai atkal nevēlētos atgriezties savā agrākajā vietā. Tas notika 1926. gadā. Pieņēmu aicinājumu. Kad tur pirmoreiz atkal diriģēju, publika mani apsveica pieceļoties.

Tur paliku savā vietā no 1926. gada līdz 1933. gadam. Tā bija īpata situācija, jo ar mani darīja izņēmumu. Man bija sava publika: tā pati vecā publika, kuŗa nebija mainījusies un palikusi man uzticīga līdz pēdējam. Allaž saņēmu vēstules: „Lūdzu, palieciet!"

Tad es iedomājos tā: gribēju Zviedrijā strādāt kādus pārus mēnešus, bet pārējo laiku būt Berlīnē.

No tā nekas neiznāca, jo pēkšņi bija radušies „politiski apstākļi." Man vajadzēja aiziet. Atvadījos no Fītjena, ar kuŗu sevišķi labi satikām. Viņš bija ļoti noskumis un man — kaut arī pats nebiju priecīgs — vajadzēja viņu mierināt.

1933. gadā aizbraucu uz Rīgu, kur diriģēju Nacionālajā operā. Rīgā saņēmu aicinājumu no Maskavas diriģēt tur operas un būt par mācības spēku konservātorijā. Bet jau risinājās kaŗa apstākļi tā, ka nāca vācu armija, un mana darbība Rīgā izbeidzās.

Divas minūtes pirms divpadsmitiem pie manis atnāca kāds jauks kungs, kuŗu slepeni bija atsūtījis vācu gubernātors: „Vai varam jums un jūsu kundzei šonakt plkst. trijos atsūtīt auto?" Auto mūs veda caur Karalauču uz Berlīni, kur nedrīkstēja rādīties. Mums vajadzēja būt klusiem kā pelītēm. Tur Zviedrijas sūtniecībā bija mums pases, ar tām braucām uz Stokholmu, kur dzīvoja mūsu bērni: mana meita un znots — diriģents Zandbergs, kam tur bija lieliska vieta.

Zviedrijā jutos ļoti labi. Biežī diriģēju Stokholmas orķestri, par kuŗu varu cildināt izteikties. Tomēr kaut kas mani mocīja: man ar Berlīni nebija nekādu sakaru. Zināju, ka Fītjens mani neaizmirsīs. Un tā nemaz nebrīnījos, ka kādā dienā saņēmu no viņa vēsti. Biju ļoti, ļoti laimīgs. Jo nu es atkal drīkstēju braukt uz Berlīni. Tiešjens izvadāja mani pa pilsētas drupām. Viņš ar mani apstaigāja visas iestādes: arodbiedrību un kaut ko līdzīgu — kultūras virsnieku cenzūru. Mendelsonam ir uvertīra „Izraidītā atgriešanās." Tā bija gaisotne, kuŗā atkal atgriezos mājās. Ak, jā. Es no pirmās dienas jutos labi, un publika izturējās pret mani ļoti labu, vienalga, jaunā vai vecā. Kad atkal pacēlu diriģenta zizli, prese mani tik labi sumināja, ka tādu suminâšanu novēlu saviem visniknākiem naidniekiem, tik labi.

Man vēl bija kāda vēlēšanās, es gribēju nomirt mājās, var būt operā. Bet tas gan, liekas, nenotiks. Kāda slimība piesaista mani mājai. Pie manis ir mana sieva. Lasu daudz, klausos mūziku, rakstu piezīmes. Esmu nodarbināts! Tā es dzīvošu, līdz, nu jā . . . Labi.

Par Leo Blechu budapeštietis Fereucs Fricsajs stāsta:

„Manā Berlīnes mūzikas direktora laikā atgriezās Blechs no trimdas Berlīnē. Viņš jau tuvojās savai astoņdesmitai dzimšanas dienai. Satiku viņu Tietjena dzīvoklī. Leo Blechs, kas bija paradis klusi un labvēlīgi runāt, man teica: „Mīļais kollēga, es gan jau esmu divus gadus Berlīnē, bet nekad neesmu vēl dzirdējis kādu jūsu uzvedumu. Un — es to arī vairs nedzirdēšu."

Satrūcies jautāju: „Kamdēļ ne?"

Blechs smaidīja: „Jums ir laba slava. Ja esat sliktāks, nekā to prasa jūsu postenis, es dusmotos, jo tā reiz tak bija mana vieta. Bet ja, varbūt, esat tiešām tik labs, kā jūs daudzina, tad, varbūt, kļūtu greizsirdīgs. Katrā ziņā es tik un tā dusmotos. Nu kamdēļ tad lai jūs klausos?"

Tāds bija slavenais diriģents Leo Blechs, un tāda ir viņa paša liecība par sevi.

Otto Krolls.

(Nākošais raksts būs par slavenu komponistu, diriģentu Richardu Strausu).

Tautiešu!
Ja jums kaut kas jāiegādājas vai arī vajadzīgs lietpratēju darbs, tad lasiet sludinājumus mūsu laikrakstā. Jūs noteikti atradīsit latviešu veikalu vai amatnieku, kas varēs jums pakalpot.

THORNHILL
KOKAPSTRĀDĀŠANAS RŪPNĪCAI
VAJADZĪGI STRĀDNIEKI —
kā vīrieši tā sievietes, tāpat arī piedzīvojuši mašīnu apkalpotāji vieglam fabrikas darbam.
Jārēķinās ar maiņu darbu.
Tuvākai informācijai zvanīt AV 5-6243 un vaicāt pēc Maika.

LATVIAN MUSIC
Pārstāvis
DV GRĀMATNICA
123 HURON STR.,
TORONTO 2-B, ONT.
LP11
jauna skaņu plate
Jānis Mediņš
11 IZLASES SKAŅDARBI.
GLASTS
MANA SIRDS IR ATKAL JAUNA
Leonarda Daine, mēcosopráns.
TAUTAS DZIESMU RAPSODIJA 2 vijolēm ar orķestri
Solisti: Mairita un Gunārs Larsons
UZ AUGŠU
AKA
BIRZTALIŅA
TOREIZ
DĀRZS
IR VIENS VAKARS
PIESKAŅA
MĪĻĀ SKŪPSTS
Ludmila Sepe - Eše, sopráns.
Pie klavierēm autors.
Maksā $ 6.00 + 3% takse.
Šī plate nedaudz eksemplāros dabūjama ar J. Mediņa un

FRANK VASS
BA
ADVOKĀTS - NOTĀRS
263 College ielā, Toronto,
(pie Spadina Ave.)
TEL WA 2-6112, 2-6111.

Parkdales rajonā
izdodamas
3 NEMĒBELĒTAS ISTABAS ar VIRTUVI,
atsevišķu vannas istabu un parkošanas iespējām
par 80,00 dolariem mēnesī.
Zvanīt tel. HO 3-9125, Toronto.

LATVIEŠU MĀJĀ
bezbērnu pārim izdod
2 nemēbelētas istabas un virtuvi.
Zvanīt RO 7-6434, Toront

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.
Tel. LE 4-1403, Toronto.

LASIET GRĀMATAS ATVAĻINĀJUMA LAIKĀ

JAUNĀKIE IZDEVUMI

K. Ieviņš — CIŅA AR SIEVIETI, romāns	$ 4.00
F. Dostojevskis — NOZIEGUMS UN SODS, romāns 4., 5. un 6. nodaļa	$ 3.90
J. Rinks - J. Oš — LATVJU TAUTAS DEJAS, 1, 2, 3	$ 3.00
T. Ķeniņš — DZEJNIEKA DZĪVE UN GARS — Liriska svīta 5 daļās soprānam, baritonam, jauktam korim un ērģelēm	$ 2.00
V. Klētnieks — SENČU RAKSTI	$ 3.00
R. Skujiņa — VĒJŠ SVAIDA KAIJAS, atmiņas	$ 4.00
R. Skujiņa — SIRDS DZĪVO NO NIEKIEM	$ 4.00
J. Dravnieks — ANGLISKI - LATVISKĀ vārdnīca	$ 5.00
I. Grebzde — TE NU ES ESMU, romāns	$ 4.00
Zeiboltu Jēkabs — ŪDENS BURBUĻI, romāns	$ 3.90
A. Ozols — VIŅA VĀRDI BIJA VARENI, Jēzus māc.	$ 2.50
Sak. T. Zeltiņš — DZEJAS UN SEJAS	$ 7.50
T. Manns — AVANTURISTA FELIKSA KRULLA ATZĪŠANĀS	$ 4.50
J. Sarma — UPURIS, stāsti un noveles	$ 3.50
J. Jaunsudrabiņš — TĀ MUMS IET, aut. adr, vēstules	$ 4.20
A. Rupainis — TAUTA GRIB DZĪVOT, romāns	$ 7.00
Sakārt. T. Zeltiņš — PROZAS PROFILI, latviešu proza svešumā	$ 7.50
Prāv. St. Mozga — SVĒTO DZĪVE	$ 5.80
Aida Niedra un Andrievs Salmiņš — MELNAS PLŪMES PIE SARKANAM LŪPAM, stāsti	$ 3.80
F. Dostojevskis — NOZIEGUMS UN SODS, I, II, III	$ 3.90
K. Raudive — DZĪVĪBAS BADS, noveles	$ 4.00
A. Voitkus — TEV NEBŪS . . . romāns	$ 4.50
E. Brastiņš — MŪSU DIEVESTĪBAS TŪKSTOSGADĪGĀ APKAROŠANA	$ 2.40
A. Lasmanis — CERĪBAS un VILŠANAS	4.20
E. Freimanis — DUMPJU DŪDAS, dzejoļi	$ 2.80
J. Miesnieks — VĪZIJAS un ĪSTENĪBA, dzejoļi	$ 3.00
N. Lečmanis — ZVAIGZNE LOGĀ, dzejoļi	$ 1.50
A. Neboisa — LAIKMETA DRUPAS	$ 3.00
V. Cika un A. Šmits — ZELTS, SUDRABS, BRONZA - latviešu olimpieši	4.50
A. Rasa — NAKTS DRĪZ BŪS PAGĀJUSI, noveles	3.50
A. M. Remarks — NAKTS LISABONĀ, rom.	4.00
Alb. Spoģis — PIRMĀS VIJOLĪTES, dzejoļi	$ 2.50
P. Ziedinš — TRIS KOMĒDIJAS	4.00
J. Klīdzējs — SNIEGI, romāns	5.00
I. Kaija — JŪGĀ, romāns	4.00
A. Dz. Kronins — ZIEMEĻU GAISMA, romāns	4.00
Fr. Dziesma — LIVZEME, lirisks tēlojums	4.00
V. Klētnieks — KLINTENIEŠI, jaunatnei	4.20
Jēkabs Poruks — CIEMOŠANĀS, atmiņas	6.00
Jāzeps Vītols — MANAS DZĪVES ATMIŅAS	6.00
H. Biezais — IESKATĪTAIS UN ATZĪTAIS	2.40
J. Johansons — PAKAVU DUNOŅA	4.25
Andr. Eglītis — LĀSTS, dzeja	3.60
Andr. Eglītis — MĪLU, MĪLU, dzeja	2.80
K. Zāle — MĒNESS KOKLE, dzeja	2.80
K. Kurbads — SILU SALKAS, dzeja	3.00
Ed. Sināts — DZIMTENES ATBLĀZMA, dzeja	3.80
A. Švābe — INTELIĢENTI, romāns	3.50
G. Zariņš — CEĻŠ UZ PASAULES GALU	3.50
A. Austriņš — PUSELNIEKI, stāsti	4.50
J. Miesnieks — — KVINKU KALNS, noveles	$ 3.90
A. Andersone — AUGSIM LATVIJAI (skolas grām.)	1.50
J. S. Turgeņevs — DŪMI, romāns	3.85
P. Aigars — GĀJIENS UZ TAUTIEŠA NAMU, dzejas	$ 3.20
A. Niedra — LIGAVA UN SIEVA, romāns	3.80
M. Kovaļevska — GAURU GAIĻI, romāns	$ 4.50
S. Lazdiņa — CEĻA GALĀ, romāns	3.80
L. Pērļupe — PUTNS CAULĀ, stāsti	3.50
Dr. T. Dūlijs — DEGOŠAIS KALNS	4.50
T. Zeltiņš — TILTU ATJAUNOTĀJI, romāns	4.50
E. Kore — JĀŅU VAINAGS, stāsti un noveles	3.80
A. Vilnis — RĀJIENS SIRDIJ, dzejas	3.20
E. Mednis — ZVAIGZNES STIGO, romāns	4.50
Z. Lazda — STARU VIESULIS dzejoļi	4.00
A. P. Mierkalns — JAUNATDZIMŠANA, dzejoļi	3.50
H. Egasts — ZVAIGŽŅOTĀS NAKTIS, romāns	5.00
Prof. P. Dāle — GARA PROBLĒMAS	3.60
Velta Toma — MŪŽĪGĀ SPĒLE, dz. izlase	3.95
Zeiboltu Jēkabs — LIKTENIS, romāns	3.90
Zeiboltu Jēkabs — BARONS BUNDULS, romāns	3.90
Alfrēds Bērziņš — LABIE GADI	5.00
Hilda Vika — LIELĀ SLĀPE, stāsti	3.00
Felikss Cielēns — LAIKMETU MAIŅA, II daļa	7.00
Valentins Pelēcis — RIETĀ, dzejoļi	3.80
Ivanda Kaija — DZINTARZEME, romāns	4.00
Vilis Veldre — DZĪVE PIE JŪRAS, vērojumi	3.80
Aina Kraujiete — ES ESMU VASARA, dzejoļi	3.60
A. H. Tamsāre — VIENA LAULĪBA, romāns	4.00
Guntis Zariņš — DVĒSEĻU BOJĀ EJA, romāns	3.20
Upsalas skol. un Gēteborgas skautu izd. — BĒRNI, SPĒLĒSIM TEĀTRI	1.50
Verners Tepfers — SENATNEI UN MAKSLAI, apceres	4.20
Ernests Aistars — AIZA, romāns	3.80
V. Cika un A. Šmits — SPORTA SMAIDS, fragmenti	3.90
Jānis Sarma — TĀDA IR DZĪVE	2.50
Vilhelmine Balodis — DZEJU IZLASE	3.50
Alfreds Dziļums — SVEŠVĀRDU VĀRDNĪCA	5.00
J. Ziemeļnieks — KOPOTAS DZEJAS	7.00
J. Ziemeļnieks — KOPOTI STĀSTI	4.50
Edv. Tūters — PĒDAS SNIEGĀ, dzejoļi	3.50
A. Zemdega — BASĀM KĀJĀM, dzejoļi	$ 3.20
E. Zicāns — VIRŠŪ ZIED, dzejoļi	$ 2.00
O. Krolis — RĪGA DIMD, atmiņas	$ 5.25
D. Biskaps — JAUNO SIRŽU LIKTEŅI, atmiņu stāsts	$ 4.80
Fr. Skuja — ZELTA RAKTUVES, vēst. romāns	$ 4.00
JŪLIJS FELDMANIS	$ 3.80
ASPAZIJAS LIRIKA (izlase)	$ 6.00
ASPAZIJAS DRĀMA I daļa	$ 8.60
Latviešu tautas teikas un pasakas II d.	$ 7.50
L. Druva — PA SAULAINĀM TEKĀM, illustr. izd.	$ 3.50
A. Lūsis — MŪŽĪBĀ, reliģ. dzejas antoloģija	$ 3.60
V. Hermane — VISS NEIZGAIST, dzejoļi	$ 2.80
O. Ritums — ABC — ES IZKRĀSOJU (bērniem)	$ 1.00
A. Rasa — CEĻA MEKLĒTĀJI, rom.	$ 3.50
E. Ardenss — ROBI PARADĪZES VĀRTOS, rom.	$ 4.50
P. Klāns — SVEICINĀTA, AFRIKA, ceļojuma iespaidi	$ 6.00
V. Toma — DZIĻUMĀ JĀPĀRTOP, dzejoļi	$ 3.00
Anšl. Eglītis — PĒDĒJAIS RAIDĪJUMS. romāns	$ 4.50
M. Stāraste - Barvika — PINTIŅU CIEMS, bērnu gr.	$ 2.80
H. C. Kradoks — LĀCĪTIS DODAS PASAULĒ, bērnu gr.	$ 2.80
Īru pasaka — RUĶIS UN GOVS, ill. bērnu grāmata	$ 1.75
T. Zeltiņš — ANTIŅŠ AMERIKĀ MEKLĒ LIGAVU, rom	$ 4.50
A. Niedra — HOLIVUDAS KLAUNS, romāns	$ 3.80
P. Jēgere-Freimane — CILVĒKS DOMĀ - DIEVS DARA	$ 4.25
B. Senkēviča — ZIEDOŠAIS ĒRKŠĶIS, stāsti	$ 3.50
G. R. Kurdell — EUROPE'S GREATEST EXODUS, rom.	$ 5.95

Pasūtinot pa pastu, pieskaitīt 25 c pasta izdevumiem.

DV GRĀMATNĪCĀ, 123 HURON ST.,
TORONTO 2-B, ONT.

PĀRSŪTĀM NAUDU
uz
LATVIJU.
US $ 10.- pret 9 jauniem rubļiem.
Sūtīšanas izdevumi $ 3.50 līdz $ 35.-
pārējām summām 10%
Saņemšana 14—21 dienu laikā.
Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINĪŠU NODAĻA,
123 Huron St.,
TORONTO 2-B, ONT.
CANADA

OPTIĶIS LUNSKY
170 College St., Toronto.
WA 1-3924.

RAKSTI JAUNATNEI
IMĒS
Gada abonements resp. 6 burtnīcas tikai $4.-. Pieprasiet paraugnumurus. Naudu un pasūtinājumus adresēt:
2308 DRUMMOND RD.,
MĒS saimniecības daļai,
E. Steinbachs,
Niagara Falls, Ontario.

Divi viegli soļi strādnieku veselības apdrošināšanā

(C. S.) Jaunkanadiešiem rada grūtības problēma, ko darīt ar vecu ievainojumu ārstēšanu, ja tos ir kārtojusi strādnieku veselības apdrošināšanas kompensācijas valde kādā provincē, kurā viņi vairs nestrādā vai nedzīvo. Šī problēma kļūst vēl grūtāka, ja jaunkanadietis pārceļas tūkstošiem jūdžu tālāk uz citu darba vietu.

Valsts darba sagādes dienests un bezdarba apkarošanas komisija darbojas kā federālās valdības iestādes, turpretī Strādnieku veselības apdrošināšanas iestāde gandrīz visiem Kanadas strādājošiem ir provinces iestāde.

Tas nozīmē, ka par ievainojumu, kas iegūts Ontario provincē, atbildība jāuzņemas Ontario provinces iestādei, kaut gan sekas izdziedināmas dažos vēlākos gados, kad attiecīgā persona dzīvo un strādā Albertas vai Britu Kolumbijas provincē. Diemžēl, daži domā, ka viņu vienīgā iespēja panākt viņu lietas caurskatīšanu par jaunu, lai ārstēšanos turpinātu, iegūtu rehabilitācijas aprūpi vai lielākus darba zaudējuma kompensācijas maksājumus, ir saistīta ar personisku ierašanos kompensācijas iestādē vainoti, kad tur strādāja. Daži atturas rakstīt vēstules, jo tie domā, ka angļu valodā viņiem tas ir par grūtu.
turas rakstīt vēstules, jo tie do-

Tomēr ir divas iespējas, kur kas panākams ar vismazākajām grūtībām. Viena ir ierasties kompensācijas iestādē, kas atrodas tanī provincē, kurā jūs strādājat, un tur noskaidrot radušos situāciju. Jums ieteiks, lai jūs rakstāt kompensācijas iestādei tanī provincē, kurā jūs tikāt ievainoti, un lūgt par jaunu skatīt cauri jūsu lietu. Dažādu provinču kompensācijas iestādēm ir savstarpēji izkārtojumi, lai atvieglotu lietu par jaunu caurskatīšanu. Tie var izkārtot, lai kompensācijas iestāde tanī provincē, kurā jūs tagad dzīvojat, izdarītu medikālo pārbaudi jūsu lietā un nosūtīt informāciju attiecīgās provinces iestādei izlemšanai. Piemēram, kādu vīru, kas bija pirms 10 gadiem ievainots Manitobas provincē un kas domā, ka viņa darba spējas Ontario provincē ir atkal ievainojuma ietekmētas, var pārbaudīt kādas Ontario iestādes eksperts un par pārbaudes rezultātiem var tikt informēta Manitoba. Manitobas iestāde atmaksā Ontario iestādei medicīniskās pārbaudes izdevumus.

Otrā pieeja ir rakstīt kompensācijas iestādei tanī provincē, kurā jūs tikāt ievainoti, un lūgt jūsu lietu par jaunu skatīt cauri. Jālūdz arī, lai stājas sakaros ar iestādi tanī provincē, kurā jūs dzīvojat, un nokārto medicīnisko pārbaudi.

JŪSU LIETAS NUMURS

Lai kuru iespēju jūs izvēlētos, vissvarīgākais ir paziņot iestādei personiski vai minēt jūsu rakstā jūsu lietas numuru. Ja jūs nepaziņosit savas lietas numuru, tas novedīs tikai pie lietas aizkavēšanas. Bez lietas numura gandrīz nav iespējams atrast jūsu lietu starp tūkstošiem individuālu lietu, kurās bieži vien minēti tie paši uzvārdi.

Kompensācijas iestādēs valodu barjēra nav nekāda problēma. Tur pa lielākai daļai ir darbinieki, kas runā vairākas valodas, un lielākajās iestādēs, kā, piemēram, Ontario provincē, ir pat informācijas sekcija, kas var jums izkārtot jūsu problēmas. Strādnieku kompensācija ir katra Kanadas strādnieka tiesība. Tā nav nekāda privilēģija, ko bauda tikai daži algoti darbinieki, bet tā ir pamataizsardzība visiem strādniekiem, vienalga, vai viņi ir vai nab jaunkanadieši.

Frank Drea

FERDINANDS UN . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

jau pirms otrā pasaules kaŗa. Ja autora idejas lugā nav vēl iemiesotas mākslinieciskā vienībā visā pilnībā, tad šo ideju iezīmes ir skaidri un nepārprotami saskatāmas un nojaušamas.

Kas zina, —A. Egliša lugas var būt īstās, ar ko konvencionālo lauzt un dot kā spēlē, tā inscenējumā latviešu teātrī jaunu interpretējumu.

Atgriežoties no izrādes atminā nāk kāda sen redzēta A. Egliša glezna. Pašportrets. Uzsistā mēteļa apkaklē, spilgtā kaklautā autors vērīgi skatās no gleznas ieloga. Delnā tam samiegti gaiši ādas cimdi. Kāpēc viņš gleznā cimdus nav vilcis rokās? Varbūt ka cilvēks pašportretā ar siltu roku bez cimda lauž kādu aukstu stiklu, tāpat kā savas lelles vitrīnas logu, lai sasniegtu kādu ieilgotu krāšņumu. Ar to rokās viņš atkal locīs minētās makšķernieka platmales robus un likumus, lai arī cik neklausīgi tie būtu. E. Kalniņa

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

● 15. jūlijā Hamiltonā viesojās Pacifika Palisādu drāmatiskā kopa ar Anšlāva Egliša fantāzijas komēdiju Ferdinands un Sibila HLB izkārtojumā. Konservātorijas zāle bija par mazu, lai uzņemtu visus skatītājus.

Aktieru priekšnesums un Ver. Janelsiņas dekorācijas visiem patika, bet par lugas saturu un darbības kāpinājumu domas dalījās.

Artūra Krodera

ATMIŅAS

par latviešu strēlnieku laiku, Latvijas brīvības cīņām, valsts neatkarības gadiem un latviešiem trimdā.

Divās daļās.

Pirmā daļa iznāks šī gada rudenī.

Autoram ir bijis lemts šajā mūsu tautas lielajā laikā aktīvi darboties līdz kā Latviešu Pagaidu Nacionālās Padomes priekšsēža vietn. 1917.—1918. gadā (lielāko tiesu nelegāli), kā Latvju Kareivis Nacionālās Savienības (strēlnieku laika pretboļševistiskās organizācijas) līdzdibinātājam, prezidija loceklim un Savienības laikraksta „Laika Vēstis" redaktoram, kā pirmo latviešu brīvprātīgo valsts cīnītāju līdzorganizētājam 1918. gada rudenī (pirms valsts proklamēšanas), kā brīvības cīņu laikraksta „Latvijas Sargs" dibinātājam un galvenam redaktoram, kā neatkarīgam preses darbiniekam neatkarības gados un, kā aktīvam nacionālam cīnītājam trimdas gados.

Viņam ir bijis jāsatiekas ar daudziem kaŗavīriem, dzejniekiem un māksliniekiem, valsts vadības personībām, ārzemju pārstāvjiem brīvības cīņu laikā, iegūstot ļoti bagātu pieredzi gan uz āru izpaustos darbos, gan par to, kas noticis — „aiz kulisēm". Pieredzes materiāls ir plašs un daudzpusīgs. Lasītājiem kļūs zināmi fakti un notikumu tēlojumi, par ko līdz šim citi nav rakstījuši.

Autora lielākā vēlēšanās ir atmiņas rakstīt kā pilnīgi neatkarīgam, it nevienа neiespaidotam laikmeta aktīvam līdzgaitniekam.

Šo neatkarību pilnīgi nodrošināt var tikai trimdas latvieši, kas gribēs palīdzēt šo viņa ņodomu piepildīt, iepriekš piesakoties par atmiņu grāmatas iegādātājiem, uz ko cieši lūdzam trimdas latviešus atsaukties. (Iepriekš piesakoties un par 1. daļu samaksājot tieši apgādam, grāmatas cena būs jūtami zemāka).

Grāmatas 1. daļa maksās 22,50 Zv. kronas resp. 4,50 ASV dolarus, 24 angļu šiliņus, 15 Vācijas markas. Iesieta 15 proc. dārgāk.

Par grāmatas 1. daļu attiecīgo samaksu lūdzam iemaksāt Zviedrijā postgiro 35 61 46, Information, Stockholm.

Pasta adrese: BOX 12 134, STOCKHOLM K.

LATVIEŠU CENTRS KATSKIĻU KALNOS

Ap Ņujorkas latviešu draudzes vasaras nometni Elka parkā sācis veidoties jauns latviešu centrs. Blakus baznīcas īpašumam Latviešu kaŗa invalidu apvienība iekārtojusi savu atpūtas namu „Rota". Turpat tuvumā A. Bērziņš no Longailendas nopircis zemes gabalu, kur iekārtota vasarnieku atpūtas vieta „Bērzaine". Lielāku zemes gabalu, nopircis Dzenis no Ņudžersijas. Cik zināms. tad vēl trīs latvieši meklē pirkt zemi nometnes ap meklē pirkt zemi nometnes apkārtnē. Apvidus ir ļoti piemērots vasaras atpūtai, kalnainā apkārtne iepriecina skatu. Upes un ezeri sagādā peldēšanas iespējas.

Šī centra īpatnība ir tā, ka dzīvība tur kūsā tikai vasarā, bet ziemā tur paliek tikai retais latvietis, pareizāki sakot, viens — nometnes pārzinis Bole. Bet arī ziemā šeit nereti no Ņujorkas ierodas latvieši — supēlēšanas sporta cienītāji.

Bērnu nometnē šogad izbūvēti jauni sporta laukumi un pirmā perioda nometnieki ieradušies pilnā skaitā. Bērni pieteikti vairāk, kā nometne spēj uzņemt, un daudzus nācās noraidt. Sestdien, 11. jūlijā, nometnē viesojās Vašingtonas latviešu svētdienas skolas teātris, uzvedot vienu cēlienu no A. Brigaderes lugas „Princese Gundega un karalis Brusubārda" un viecēliennu „Čaukstenes", kas gan bija pārstrādāts,piemērojot to mūsdienu apstākļiem Amerikā. Uzvedumu bija iestudējis aktieris Dubinskis, paskaidrojumus sniedza Irene Karule. Teātri brīvā dabā noskatījās ne tikai bērni, bet lielā skaitā arī pieaugušie. Nedēļas nogalēs vecāki parasti ierodas apciemot bērnus nometnē. Vecāku rīcībā ir „viesu māja", kur tie var pārnakšņot.

Svētdienas rītos notiek dievkalpojums brīvā dabā — kalna nogāzē. ometnieki uz turieni dodas gājienā klusēdami, pāri „Debesu pļavām", līdz nonāk dievkalpojuma vietā. Bērniem seko pieaugušie, kas ierodas arī no „Rotas" un citām latviešu mītnēm, tā kā dievlūdzēju pulks ir diezgan iespaidīgs. 12. jūlijā dievkalpojumu vadīja mācītāji R. Zariņš, A. Ozols un viesis no Vašingtonas — prāvests A. Veinbergs, Latviešu draudžu apvienības prezidents.

Invalidu mītne„ Rota" var lepoties ar jaunu piebūvi, tā kā izdodamo istabu skaits sasniedz 21. Vēl jāizbūvē bāra telpas pagrabā. Nedēļas nogalēs „Rotā" valda liela dzīvība un pārzinim pulkv. P. Līcim ir liela galvas grozīšana, kā apmierināt viesu vajadzības. Darba dienās, turpretim, šeit, kā arī citās latviešu mītnēs, viesu skaits stipri sarūk. Paliek tikai tie, kas šeit pavada atvaļinājumu, nometnē viesu mājā ir tukša un bērni nododas savām ikdienas nodarbībām.

MŪSU LAIKRAKSTA

atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos.

Pieprasiet bezmaksas paraugnumurus —

Tel. EM 8-0792, Toronto.

TORONTO

● Bij. kaŗavīru organizāciju un kopu pārstāvju sanāksmē DV namā pārrunāja Lāčplēšu dienas sarīkojumu priekšdarbu veikšanu.

Apspriedē LKOK un kanadiešus pārstāvēja Ed. Lūsis, Veco strēlnieku biedrību — P. Lukss, Virsnieku apvienību — V. Krūmiņš, DV Toronto nod. I. Zamlovskis un R. Kadiķis.

Vienojās Lāčplēšu dienas svinīgo aktu rīkot 14. novembrī, pl. 7 vakarā Toronto Latviešu namā.

11. novembŗa vakarā rīcības komitejas pārstāvji dosies uz Saulaini, kur, godinot varoņu piemiņu, noliks ziedus pie kritušo kaŗavīru piemiņas zīmes.

Ziemsvētku kauju atceres vakaru rīkos 9. janvārī Latviešu namā.

Plkv O. Kalpaka un Leģiona dienu sadarbībā ar šejienes akadēmiskām organizācijām rīkos 6. martā, bet Kurzemes cietokšņa krišanas piemiņu atzīmēs 8. maijā Sv. Jāņa draudzes lauku īpašumā Saulainē.

O. K.

DARBA TALKAS LATVIEŠU NAMĀ

notiek otrdienas un ceturtdienas vakaros, pieteikšanās uz vietas, vai pie R. Skujiņa RO 7-9964, vai A. Stikuta HU 1-0431.

RŪDOLFA BLUAMANA 100 GADI

PIEMIŅAS IZDEVUMS

Visas lugas vienā lieā 1120 lapp. kopsējumā.

D R A M A UN K O M Ē D I J A .... $ 12.60

Reizē ar Drāmu un Komēdiju būs atkal kabūjami pilni KOPOTU RAKSTI komplekti.

Cena — 12 sējumi, 3872 lapp. .... $ 48.60

Jaunā izdevumā iznāk un dabūjami atsevišķi izpārdotie RAKSTU 8., 9. un 10. sējumi. Cena kopā .... $ 12.60

Bet šie, 8., 9. un 10., sējumi būs ierobežotā skaitā.Kas vēlas vēl saņemt, lūdzam nodot pasūtinājumu. Samaksu var kārtot vēlāk, pa daļām. Tāpat visus KOPOTUS RAKSTUS dodam uz nomaksu. Šīs grāmatas izsūtīsim tikai iepriekšpasūtinājiem.

Iznāku i ilgi gaidītā A. Rogas un S. Cīruļa

Ā B E C E ar E. Dajevska illustācijām .... $ 1.60

Nu beidzot bērniem ir skolās, bet galvenais mājās grāmata — īsta ĀBECE, lai iemācītos latviešu valodu.

L A T V J U G R Ā M A T A,
P. O. Box 332, Ževarly, Iowa, USA.

Brantfordas telefona simts gadu jubilejas plāni

(C. S.) — Kamēr Kanada plāno savas simtgadu jubilejas svinības, Ontario Brantforda gatavojas kādai citai jubilejai — 100 gadu mijai kopš telefona izgudrošanas, kas ir Kanadas lielākais sniegums elektronikas pasaulei. 1874. g. jūlijā Aleksandrs Grēms Bells, kas dzīvoja lauku saimniecībā Tutelo kalnā, no kurienes atveras skats uz Grand Riveras upi, nāca uz domām, ka katru skaņu, pat cilvēka balsi, var elektriski vadīt pa telegrafa stiepuli. Pēc diviem gadiem viņš pierādīja, ka viņam ir taisnība. Bellu ģimene Brantfordā ieradās 1870. gadā: profesors Melvills Bells, viņa sieva un viņu 23 gadus vecais dēls, kas kopā ar savu tēvu pētīja kurluma problēmas. Sakarā ar pētījumiem, kā rodas skaņas un kā tās var saklausīt, Aleksandrs Grēms Bells ieinteresējās par telegrafu, kas vēl bija visai jauns izgudrojums. Pirmo transatlantisko kābeli ielika 1866. g., un, kā daudzi citi izgudrotāji, Bells mēģināja atrast veidu, kā noraidīt vairākus raidījumus vienā laikā. Tā bija problēma, kuŗu tas nekad neatrisināja. Turpretim, strādādams pie tās, viņš nāca uz domām, ka vajaga būt kādam veidam, kā izlietot elektrību, lai palīdzētu kurliem; viņš par to visvairāk interesējās tāpēc, ka bija saņēmis piedāvājumu mācīt kādā Bostonas kurlo skolā. Iegūdams no sava drauga ārsta kādu cilvēka ausi, viņš to atveda uz Brantfordu izpētīšanai.

„Mani pārsteidza," viņš rakstīja, „fakts, ka visai delikātā auss membrāna varēja kustināt samērā lielos vidusauss kaulus un tā pārnest ziņas. Man ienāca prātā, ka lielāka un spēcīgāka membrāna varētu pārvietot tērauda gabalu, pārnesot skaņu, kas liek vibrēt membrānai, ja es varētu panākt, lai elektrības strāva mainītu intensitāti tāpat, kā mainās gaisa viļņu intensitāte, kad rodas skaņa."

Pirms tanī vasarā aizbraucot no Brantfordas, Bells bija izprojektējis savu telefona uztvērēju un raidītāju. Atgriežoties savā skolotāja darbā Bostonā, viņš atrada tāda tipa elektrisko strāvu, kādu tas vēlējās. Īstenībā Bells visai maz ko zināja par elektrību. Pēc tam, kad Bells bija uzlabojis savu telefonu, kāds samulsināts elektriķis esot teicis: „Ja Bells kaut ko būtu zinājis par elektrību, viņš nekad nebūtu izgudrojis telefonu. Viņš būtu zinājis, ka tas ir neiespējams!"

Atlikās instrumentu demonstrēt. 1876. g. augustā viņš dabūja Kanadas dominijas telegrafa sabiedrības atļauju izlietot tās stiepules starp Brantfordu un Mount Pleasant, kas viena no otras atrodas piecu jūdžu attālumā. Viņš novietoja savu tēvoci Davidu Brantfordas birojā un pats aizbrauca uz Mount Pleasant, kur pievienoja savu uztvērēju vietējā dažādu preču veikalā, kas kalpoja arī par telegrafa biroju.

„Es sēdēju ar pulksteni rokās," viņš vēlāk stāstīja, „un noteiktā laikā es skaidri sadzirdēju mana tēvoča klepu un tad viņa balsi, teicot slaveno Šekspīra teikumu „būt vai nebūt", un es zināju, ka mans telefons būs."

Tanī vasarā notika vēl vairāki citi demonstrējumi, ieskaitot slaveno 10. augusta sarunu starp Brantfordu un Ontario Parīzi, kas atrodas astoņu jūdžu atstatumā. Izmantojot strāvu, kas gāja caur Toronto, raidījums īstenībā bija nocejojis 68 jūdzes.

Bells atstāja Brantfordu 1881. gadā, bet atgriezās 1917. gadā, lai būtu klāt, kad ģenerālgubernātors atklāja pieminekli. kas atzīmēja viņa izgudrojuma atceri. Brantforda ne tikai pretendē uz telefona dzimtenes nosaukumu ar ietekmīgo Bella pieminekli, bet arī uztur Bella veco māju kā jauku Viktorijas laika pieminekli, kāda tā bija, kad Bells tur dzīvoja. Cer, ka līdz 1964. gadam Brantfordā nodibinās telefona mūzeju, kas rādīs ievērojamo šī instrumenta attīstību pirmajos 100 gados pēc tā izgudrošanas.

MARCUS VAN STEEN

✝

Mans mīļais vīrs un mūsu tēvs

VILIS MĀSĒNS

dzimis 1902. gada 17. novembrī Dikļos,

miris 1964. gada 15. jūlijā Ņujorkā.

Dziļās sērās SIEVA, MEITA UN DĒLS.

IZDEVUMI, KAS KALPO LATVISKĀS DZĪVES STIPRINĀŠAŅAI

(Vēstule no Anglijas)

(A.P.) — Daudzas DVF nodaļas Anglijā vai nu pašas seperati, vai arī apvienojušās lielākās novadu vienībās, periodiski izdod savus informācijas biļetēnus, sniedzot tajos nevien ideoloģiskus rakstus, bet arī informāciju par atsevišķo nodaļu darbību un ziņojumus par dažādiem notikušiem vai paredzamiem sarīkojumiem un citām rosmēm.

Tā DV Mančesteras un Ročdales nodaļas izdod apvienoto „Vēstnesi," bet Vidusanglijas austrumu nodaļas (Mansfīldas, Nottinghamas, Darbijas un Česterfīldas) nesen apvienoja savus dalītos spēkus vienam kopējam izdevumam — „Mūsu Balss," atb. redaktora pienākumus uzticot O. Mierīgam. Ziemeļanglijas novadā ietilpstošās Bradfordas, Līdsas, Huddersfīldas, Halifaksas, Lonkasteras un Silsdenes nodaļas savukārt jau kopš pāris gadiem izdod savu „Ziņotāju," kas, sākot ar jūlija — augusta izdevumu azposīs savu ārējo apdari, par ko gādājis Bradfordas nodaļas biedrs V. Buševics, pēc kuŗa latviskā meta „Ziņotājs" ieguvis jaunu „galvu."

Atzīmējams, ka atsevišķie biļetēni iznāk samērā lielā eksemplāru skaitā. „Ziņotājs" ar savu 500 eks. lielo metienu pašreiz ieņem pirmo vietu, jo viņa apkalpei jau padots pats lielākais latviešu „apriņķis." „Ziņotāja" atbildīgā redaktora pienākumus pilda DV Bradfordas nod. kultūras un informācijas nozares vadītājs K. Bērziņš. Uzpostā „Ziņotāja" ievadā starp citu lasām: „Iespējams, ka citi novadi var uzrādīt lielākus panākumus kultūrālā laukā, bet ziemeļnieki savu prasmi ir pierādījuši saimnieciskos pasākumos. Bradfordas nodaļa bija pirmā šinī zemē, kuŗa ieguva savu nekustāmu īpašumu. Tajā iekārtoja arī klubu nodaļas sabiedriskās dzīves veicināšanai. Drīzumā šis pasākums varēs atskatīties uz 10 darbības gadiem. Pāris gadus vēlāk pie sava īpašuma tika arī Līdsas nodaļa, bet pagājušā gadā tai sekoja Halifaksa. Protams, klubi vien no pārtautošanās mūs nepasargās. Bet to sniegtais materiālais atbalsts ir bieži vien palīdzējis īstenot mūsu ieceres savas kultūrālās dzīves veidošanā. Dzīvojot svešā zemē, latviskais vārds mūs vieno. Tam kalpo arī „Ziņotājs."

DV Koventrijas nodaļas valde, rosīgā priekšsēža Ž. Liega vadībā ir pievērsusi skatu mūsu jaunatnei, nodibinot kori un tautisko deju kopu bērniem un jaunatnei. Abas vienības jau uzsākušas darbību un nodaļas valde atvēlējusi līdzekļus šī darba sekmēšanai. Atzīmējams, ka jaunie pasākumi atraduši lielu atsaucību Koventrijas tautiešos.

KANADAS BAZNĪCĀS

SAUCIENS NO GOLGATAS
Lūdzu klausaities latviešu raidījumu uz viļņiem 1270 Niagaras raidītājā. Katru svētdienu no plkst. 2.45 līdz plkst. 3 p. p.

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd. Toronto, Ont., tel. OX 9-3331.

Toronto Sv Andreja, baznīcā Carlton un Jarvis ielu stūrī

26. jūlijā plkst. 9,30 dievkalpojums Sidrabenē, Bērnu svētki.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto 200 Balmoral Avenue, Toronto 7; tel. 921-3327.

Sestdien, 25. jūlijā, plkst. 8 vakarā Svētvakara dievkalpojums dievnamā.

Svētdien, 26. jūlijā, plkst. 10,30 dievkalpojums Saulainē pie kritušo kaŗavīru pieminekļa. Draudzes mācītājs.

Sestdien, 1. augustā, plkst. 8 vakarā Svētvakara dievkalpojums dievnamā.

Svētdien, 2. augustā, plkst. 10,30 rītā Bērnu svētku dievkalpojums Saulainē. Draudzes mācītājs. Šajā svētdienā dievkalpojums dievnamā nebūs un agrāk izsludinātais dievkalpojums tiek atsaukts.

Sestdien, 8. augustā, plkst. 8 vakarā Svētvakara dievkalpojums dievnamā.

Svētdien, 9. augustā, plkst. 10,30 dievkalpojums Saulainē pie kritušo kaŗavīru pieminekļa. Draudzes mācītājs.

Svētdien, 16. augustā, plkst. 10 rītā dievkalpojums dievnamā.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

26. jūlijā plkst. 12 dievkalpojums draudzes lauku īpašumā Tālavā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave. South.

Svētdien, 26. jūlijā, plkst. 5 p. p. dievkalpojums.

SV. KATARINES

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē, Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1975 Alma St., Vancouver 8, B. C., tel. 224-5195.

Vankuveras Latviešu ev. - lut. draudze.

26. jūlijā plkst. 3 p. p. dievkalpojums Kitsilāno baznīcā.

Māc. Viesturs Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Prebiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

MONTREĀLA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

9. augustā, Varoņu piemiņas dienā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums Ezerkalnos.

16. augustā, plkst. 11.00 no rīta Kapu svētku dievkalpojums Mount Royal kapsētā.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze: māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3906.